Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Státní rozpočet České republiky

Tereza Znamenáčková

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Tereza Znamenáčková

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Státní rozpočet České republiky

Název anglicky

Czech Republic government budget

Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je zhodnocení vývoje státního rozpočtu České republiky od roku 1993 do roku 2015 a porovnání případných rozdílů s rozpočtem Slovenské republiky. Mezi další záměry práce patří charakteristika státního rozpočtu, obecný popis struktury státního rozpočtu, popis legislativního procesu jeho schvalování a rozbor funkcí, které má.
Výzkum se bude snažit odpovědět na následující otázky:

- Je rozpočet České republiky více deficitní než rozpočet Slovenské republiky?
- Došlo v důsledku hospodářské krize k prohloubení deficitního hospodaření?
- Jsou prognózy vývoje státního dluhu horší pro Českou či pro Slovenskou republiku?
- Na jaké odvětví ekonomiky vynakládá rozpočet České republiky největší výdaje?
- Na jaké odvětí ekonomiky vynakládá rozpočet Slovenské republiky největší výdaje?

Metodika

Naplnění výše uvedených cílů bude založeno na analýze dokumentů, vertikální a horizontální analýze, analýze časových řad a metodě komparace. Data budou čerpána z databází Ministerstva financí České republiky, jejich specializovaného informačního portálu Monitor, Ministerstva financí Slovenské republiky a Českého a Slovenského statistického úřadu.

Doporučený rozsah práce

50-60 stran

Klíčová slova

Česká republika, Slovenská republika, příjmy a výdaje státního rozpočtu, saldo státního rozpočtu, struktura příjmů a výdajů

Doporučené zdroje informací

1. BLAŽKOVÁ, Ivana. Státní ingerence a podnikání: State interference and business. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. ISBN 978-80-7509-090-4.
2. BRČÁK, Josef. Česká republika ve světle ekonomických teorií. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-369-8.
3. ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. Základy financí. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.
4. DVOŘÁK, Pavel. Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize. V Praze: C.H. Beck, 2008. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-075-1.
5. HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. Veřejné finance. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.
6. OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.
7. PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.
8. ŠELEŠOVSKÝ, Jan a Robert JAHODA. Veřejné finance v ČR a EU: distanční studijní opora. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2004. ISBN 80-210-3410-6.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jiří Čermák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 13. 3. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 3. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Státní rozpočet České republiky" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2017 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svým vedoucím Ing. Jiřímu Čermákovi, PhD. za odborné vedení, cenné rady a neskonalou trpělivost se kterou odpovídal na mé nesčetné otázky a Ing. Zdeňce Žákové Kroupové, PhD. za cenné připomínky, dále pak rodině, za příslib lásky i v případě, když se „nepovede“ a v neposlední řadě přátelům, za jejich slova útěchy ve dnech nejtemnějších.

Státní rozpočet České republiky

Souhrn

Tato bakalářská práce je zaměřena na státní rozpočet České republiky. Hlavním cílem práce je zhodnotit vývoj státního rozpočtu České republiky od roku 1993 do roku 2015 a porovnat jeho případné rozdíly se státním rozpočtem Slovenské republiky

V práci je primárně užito dat z Ministerstev financí České a Slovenské republiky, Poslanecké sněmovny České republiky, Českého a Slovenského statistického úřadu a Úřadu vlády Slovenské republiky.

Z výsledků analýz vyplývá, že státní rozpočty České i Slovenské republiky jsou deficitní, avšak rozpočet Slovenské republiky je deficitní více. Oba rozpočty byly negativně poznamenány hospodářskou krizí v roce 2008, slovenský rozpočet ale utrpěl větších škod. Recese v roce 2012 rozpočty taktéž ovlivnila, její důsledky však nebyly tak silné. Po provedení prognózy vývoje státního dluhu bylo zjištěno, že se dluhy obou zemí budou prohlubovat, státní dluh Slovenské republiky ale dosáhne vyšších hodnot. Komparací výdajů České a Slovenské republiky vyplynulo, že prostředky České republiky jsou alokovány spíše na sociální věci a politiku nezaměstnanosti, kdežto většina slovenských prostředků je alokována na průmysl a ostatní odvětví hospodářství.

Klíčová slova: Česká republika, Slovenská republika, příjmy a výdaje státního rozpočtu, saldo státního rozpočtu, struktura příjmů a výdajů

Czech Republic government budget

Summary

This bachelor thesis is focused on the government budget of the Czech Republic. The main objective is to evaluate the development of the government budget of the Czech Republic from1993 to 2015 and compare the possible differences with the government budget of the Slovak Republic.

The data used in this thesis primarily come from the Ministries of Finance of the Czech and Slovak Republic, the Chamber of Deputies of the Czech Republic, the Czech and Slovak Statistical Office and the Government Office of the Slovak Republic.

The analyses results show that the government budget of the Czech and Slovak Republics are deficient, but the budget of the Slovak Republic is more deficient. Both budgets were adversely affected by the economic crisis in 2008, Slovakian budget suffered major damage. The recession in 2012 also affected the budgets, however the consequences were not so severe. After creation of prognosis of the sovereign debt it was found that the debts of the both will deepen, sovereign debt of the Slovak Republic will reach higher levels. Comparisons of expenditures of the Czech and Slovak Republic showed that the resources of the Czech Republic are allocated more on social affairs and employment policy, while the majority of Slovakian funds are allocated to industry and other sectors of the economy.

Keywords: Czech Republic, Slovak Republic, revenues and expenditures of the government budget, government budget deficit, revenue and expenditure structure

1 Obsah

2 Úvod 12

Cíl práce a metodika 13

2.1 Cíl práce 13

2.2 Metodika 13

3 Teoretická východiska 19

3.1 Veřejný sektor 19

3.1.1 Definice veřejného sektoru 19

3.2 Státní rozpočet 20

3.2.1 Definice státního rozpočtu 20

3.2.2 Funkce státního rozpočtu 21

3.2.3 Rozpočtový proces 22

3.2.4 Zásady státního rozpočtu 24

3.2.5 Příjmy a výdaje státního rozpočtu 25

3.3 Rozpočtový deficit 31

3.3.1 Státní dluh 33

3.4 Fiskální politika 34

3.4.1 Cíle fiskální politiky 34

3.4.2 Nástroje fiskální politiky 34

3.4.3 Expanzivní a restriktivní fiskální politika 35

4 Vlastní práce 36

4.1 Vývoj příjmů a výdajů státního rozpočtu ČR 37

4.1.1 Analýza příjmů státního rozpočtu ČR 40

4.1.2 Analýza výdajů státního rozpočtu ČR 47

4.2 Struktura příjmů a výdajů státního rozpočtu ČR 52

4.2.1 Komparace struktury příjmů státního rozpočtu ČR za roky 2010 a 2015 53

4.2.2 Komparace struktury výdajů státního rozpočtu ČR za roky 2010 a 2015 53

4.3 Státní dluh ČR 54

4.3.1 Vývoj státního dluhu ČR 55

4.3.2 Prognóza vývoje státního dluhu ČR 59

4.4 Vývoj příjmů a výdajů státního rozpočtu SR 61

4.4.1 Analýza příjmů státního rozpočtu SR 65

4.4.2 Analýza výdajů státního rozpočtu SR 73

4.5 Struktura příjmů a výdajů státního rozpočtu SR 80

4.5.1 Komparace struktury příjmů státního rozpočtu SR 80

4.5.2 Komparace struktury výdajů státního rozpočtu SR 81
4.6 Státní dluh SR 82
4.6.1 Vývoj státního dluhu SR 83
4.6.2 Prognóza vývoje státního dluhu SR 85
4.7 Komparace České a Slovenské republiky 86
4.7.1 Komparace příjmů 86
4.7.2 Komparace výdajů 89
4.7.3 Komparace salda České a Slovenské republiky 92
4.7.4 Komparace prognózy vývoje státních dluhů 93

5 Závěr 95

6 Seznam použitých zdrojů 97

7 Přílohy 106

Seznam grafů

Graf 1 - Vývoj příjmů a výdajů státního rozpočtu ČR v letech 1993-2014 35
Graf 2 - Příjmy a výdaje státního rozpočtu ČR 2005-2015 36
Graf 3 - Saldo státního rozpočtu ČR 1993-2015 37
Graf 4 - Komparace struktury příjmů státního rozpočtu ČR za roky 2010 a 2015 51
Graf 5 - Komparace struktury výdajů státního rozpočtu ČR za roky 2010 a 2015 52
Graf 6 - Vývoj státního dluhu ČR v letech 1993-2015 53
Graf 7 - Podíl státního dluhu ČR na % HDP 57
Graf 8 - Prognóza vývoje státního dluhu České republiky 58
Graf 9 - Vývoj příjmů a výdajů státního rozpočtu SR v letech 1993-2008 59
Graf 10 - Saldo státního rozpočtu SR 1993-2008 60
Graf 11 - Vývoj příjmů a výdajů státního rozpočtu SR v letech 2009-2015 61
Graf 12 - Saldo státního rozpočtu SR 2009-2015 62
Graf 13 - Komparace struktury příjmů státního rozpočtu SR za roky 2010 a 2015 79
Graf 14 - Komparace struktury výdajů státního rozpočtu SR za roky 2010 a 2015 80
Graf 15 - Vývoj státního dluhu SR v letech 1993-2008 81
Graf 16 - Vývoj státního dluhu SR v letech 2009-2015 82
Graf 17 - Podíl státního dluhu SR na % HDP 83
Graf 18 - Prognóza vývoje státního dluhu Slovenské republiky 84
Graf 19 - Komparace příjmů České a Slovenské republiky 1993-2008 85
Graf 20 - Komparace příjmů České a Slovenské republiky 2009-2015 86

Graf 21 - Komparace podílu příjmů a výdajů České a Slovenské republiky na HDP 1993-2015 87
Graf 22 - Komparace výdajů České a Slovenské republiky 1993-2008 88
Graf 23 - Komparace výdajů České a Slovenské republiky 2009-2015 89
Graf 24 -Komparace salda České a Slovenské republiky 1993-2015 90
Graf 25 - Komparace prognózy vývoje státních dluhů ČR a SR 91

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Procentuální meziroční změna vybraných příjmů státního rozpočtu ČR 1993-2014 41
Tabulka 2 - Procentuální meziroční změna vybraných příjmů státního rozpočtu ČR 2004-2015 43
Tabulka 3 - Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu ČR 1993-2004 45
Tabulka 4 - Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu ČR 2005-2015 46
Tabulka 5 - Procentuální meziroční změna vybraných výdajů státního rozpočtu ČR 1993-2004 47
Tabulka 6 - Procentuální meziroční změna vybraných výdajů státního rozpočtu ČR 2004-2015 49
Tabulka 7 - Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu ČR 1993-2004 51
Tabulka 8 - Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu ČR 2005-2015 52
Tabulka 9 - Procentuální meziroční změna vybraných příjmů státního rozpočtu SR 1993-2001 65
Tabulka 10 - Procentuální meziroční změna vybraných příjmů státního rozpočtu SR 2002-2008 67
Tabulka 11 - Procentuální meziroční změna vybraných příjmů státního rozpočtu SR 2009-2015 69
Tabulka 12 - Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu SR 1993-2000 70

Tabulka 13 - Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu SR 2001-2008 71
Tabulka 14 - Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu SR 2009-2015 73
Tabulka 15 - Procentuální meziroční změna vybraných výdajů státního rozpočtu SR 1993-2001 74
Tabulka 16 - Procentuální meziroční změna vybraných výdajů státního rozpočtu SR 2002-2008 75
Tabulka 17 - Procentuální meziroční změna vybraných výdajů státního rozpočtu SR 2009-2015 76
Tabulka 18 - Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu SR 1993-2000 78
Tabulka 19 - Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu SR 2001-2008 79
Tabulka 20 - Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu SR 2008-2015 80

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Schéma příjmů státního rozpočtu 27
Obrázek 2 - Schéma výdajů státního rozpočtu 29

2 Úvod

Státní rozpočet je nejdůležitějším rozpočtem na území státu, zajišťující mnohé funkce státu. Neexistoval-li by, pak by neexistoval ani stát samotný a ani základní odvětví hospodářství. Ze státního rozpočtu plynou prostředky do státní správy. Státní správa zajišťuje správné fungování státu, jako je například realizace moci prostřednictvím právního řádu, udržování bezpečnosti vně i uvnitř státu, správa menších území jako jsou například kraje a obce, zajišťuje taktéž zdravotnictví, vzdělání a podobně.

Státní rozpočet má dvě složky – složku příjmovou a složku výdajovou, poměr mezi nimi se nazývá saldo. Nejsou-li tyto dvě složky k rovnováze, dochází ke dvěma stavům. Prvním stavem státního rozpočtu je přebytek, dochází k němu tehdy, jsou-li příjmy vyšší nežli výdaje (kladné saldo). Druhým stavem je deficit státního rozpočtu. K Deficitu státního rozpočtu dochází tehdy, převyšují-li výdaje nad příjmy (záporné saldo).

Prohlubováním deficitu narůstá státní dluh. Statním dluhem se rozumí dluh centrální vlády. Co se týče České republiky, situace byla po rozpadu Československa v tomto ohledu příznivá. Saldo státního rozpočtu bylo kladné, avšak během let došlo k převýšení výdajů nad příjmy a Česká republika se stala zadluženou. V případě Slovenské republiky byla situace jiná – v deficitu se nacházela již od počátku svého vzniku.

Česká republika a Slovenská republika dříve sdílely jedno území, jednu vládu, jednu fiskální politiku. Po rozpadu Československa v roce 1993 se však státy vydaly různými směry. V této práci je věnována pozornost právě oněm rozdílům. Taktéž u obou zemí sleduje projevy hospodářské krize v roce 2008 a recese z roku 2012.

Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je zhodnocení vývoje státního rozpočtu České republiky od roku 1993 do roku 2015 a porovnání případných rozdílů s rozpočtem Slovenské republiky. Mezi další teoretické předpoklady práce patří charakteristika státního rozpočtu, obecný popis struktury státního rozpočtu, popis legislativního procesu jeho schvalování a rozbor funkcí, které má.

Práce se bude snažit odpovědět na následující otázky:

- Je rozpočet České republiky více deficitní než rozpočet Slovenské republiky?
- Došlo v důsledku hospodářské krize k prohloubení deficitního hospodaření?
- Jsou prognózy vývoje státního dluhu horší pro Českou či pro Slovenskou republiku?
- Na jaké odvětví ekonomiky vynakládá rozpočet České republiky největší výdaje?
- Na jaké odvětví ekonomiky vynakládá rozpočet Slovenské republiky největší výdaje?

2.2 Metodika

Ke splnění výše zmíněných cílů bylo použito analýzy dokumentů a sběru dat, primárně z internetových databází Ministerstva financí České republiky, Ministerstva financí Slovenské republiky, Poslanecké sněmovny České republiky, Českého statistického úřadu, Slovenského statistického úřadu a Úřadu vlády Slovenské republiky.

Následně byla data o příjmech a výdajích podrobena horizontální analýze. Vzorec je následující:

$$\text{procentní změna} = \frac{\text{absolutní změna} \cdot 100}{\text{ukazatel}_{t-1}}$$

(Kolář, 2013 s. 55)

Poté byla na data o příjmech data použita vertikální analýza (tj. zjištění podílu jednotlivých dílčích položek na celku)

U tabulek č. 11 a 14. chybí k analýze hodnoty příjmu z daně z příjmů fyzických osob za rok 2011, jelikož je nebylo možno nalézt. Tentýž problém je důvodem absence některých dat v tabulce č. 15 a 18, v letech 1993-1995

Pro komparaci struktury výdajů České a Slovenské republiky byla kvůli rozdílné struktuře tabulka upravena. (Původní tabulka struktury výdajů Slovenské republiky viz příloha č. 2)

Jelikož byly v práci analyzovány dvě země s rozdílnou měnou, byl zapotřebí převod měn. Konkrétně u grafu č. 19 a č. 22 - slovenská koruna byla převedena kurzem platným k 31. 12. 2008, kde 1 SKK = 0,893350 CZK, grafu č. 20 a 23. - česká koruna byla převedena kurzem platným k 31. 12. 2008, kde 1 EUR = 26,930 CZK

Pro prognózu vývoje státního dluhu byly použity dva programy – NumXL pro vytvoření testu stacionarity a XLSTAT, pro vytvoření samotné prognózy. Vytvoření prognózy bylo však možné i ručně, pro představu je zde přiložena prognóza České republiky:

Prvním krokem při vytváření prognózy je sestavení tabulky a odhad parametrů lineární trendové funkce pomocí metody nejmenších čtverců:

$$y_i' = a + b \cdot t_i$$
$$na + b\Sigma t_i = \sum y_i$$
$$a\Sigma t_i + b\Sigma t_i^2 = \Sigma y_i t_i$$

Rok	y_i	t_i	t_i^2	$y_i t_i$
1993	158,8	1	1	158,8
1994	157,3	2	4	314,6
1995	154,4	3	9	463,2
1996	155,2	4	12	620,8
1997	173,1	5	25	865,5
1998	194,7	6	36	1168,2
1999	228,4	7	79	1598,8
2000	289,3	8	64	2314,4
2001	345	9	81	3105
2002	359,9	10	100	3599
2003	493,2	11	121	5425,2
2004	529,9	12	144	6358,8
2005	691,2	13	169	8985,6
2006	802,5	14	196	11235
2007	892,3	15	225	13384,5
2008	999,8	16	256	15996,8
2009	1178,2	17	289	20029,4
2010	1344,1	18	324	24193,8
2011	1499,4	19	361	28488,6
2012	1667,6	20	400	33352
2013	1683,3	21	441	35349,3
2014	1663,7	22	484	36601,4
2015	1673	23	529	38479
Celkem	17334,3	276	4350	292087,7

23 a + 276 b = 17334,3

276 a + 4324 b = 292087,7

a = -243.28

b = 83.07

$y'_i = -243{,}28 + 80.99817\ t_i$

Následně byla posouzena vhodnost modelu pomocí koeficientu korelace r_{yt}

$$ryt = \sqrt{1 - \frac{\sum(yi - yi')^2}{\sum(yi - \overline{y}i')^2}}$$

Je třeba vyjádřit hodnoty teoretické a průměr řady

$$\overline{y} = \frac{17334{,}3}{23} = 755{,}6$$

y_i'	$\lvert y_i - y_i' \rvert$	$\frac{\lvert y_i - y_i \rvert}{y_i}$	$(y_i - y_i')^2$	$(y_i - \bar{y}_i)^2$
-241,814	400,614	2,522758186	58474,0106	356241,8596
-240,348	397,648	2,527959313	57767,1611	358034,6896
-238,882	393,282	2,547163212	57064,60992	361513,5876
-237,416	392,616	2,529742268	56366,35706	360552,2116
-235,95	409,05	2,363084922	55672,4025	339376,1536
-234,484	429,184	2,204334874	54982,74626	314676,1216
-233,018	461,418	2,020218914	54297,38832	278003,1076
-231,552	520,852	1,800387141	53616,3287	217491,6496
-230,086	575,086	1,666915942	52939,5674	168641,6356
-228,62	588,52	1,635232009	52267,1044	156625,9776
-227,154	720,354	1,460571776	51598,93972	68885,2516
-225,688	755,588	1,425906775	50935,07334	50967,5776
-224,222	915,422	1,324395255	50275,50528	4155,0916
-222,756	1025,256	1,27757757	49620,23554	2193,9856
-221,29	1113,59	1,247999552	48969,2641	18670,4896
-219,824	1219,624	1,219867974	48322,59098	59604,3396
-218,358	1396,558	1,185331862	47680,21616	178540,0516
-216,892	1560,992	1,16136597	47042,13966	346261,6336
-215,426	1714,826	1,143674803	46408,36148	553149,1876
-213,96	1881,56	1,12830415	45778,8816	831634,5636
-212,494	1895,794	1,126236559	45153,70004	860515,9696
-211,028	1874,728	1,12684258	44532,81678	824536,6416
-209,562	1882,562	1,125261207	43916,23184	841512,6756
celkem		37,77113282	1173681,633	7551784,453

$$\text{ryt} = \sqrt{1 - \frac{1173681,633}{7551784,453}} = 0,91$$

Z hodnoty koeficientu lze vyvodit, že lineární trend pro tuto řadu je velmi vyhovující.

Posouzení vhodnosti prognózy bylo stanoveno pomocí pseudoprognózy, časová řada byla zkrácena o jeden či více údajů, vyjádřen trend a vypočtena prognóza pro známé údaje. Následně byly zhodnoceny rozdíly mezi skutečnými hodnotami a prognózovanými údaji pomocí relativní chyby prognózy

$$rp = \frac{|y_i - y_i|}{y \cdot 1} * 100$$

y_i	t_i	t_i^2	$y_i \cdot t_i$	y_i'
158,8	1	1	158,8	-159,71
157,3	2	4	314,6	-76,71
154,4	3	9	463,2	6,29
155,2	4	16	620,8	89,29
173,1	5	25	865,5	172,29
194,7	6	36	1168,2	255,29
228,4	7	49	1598,8	338,29
289,3	8	64	2314,4	421,29
345	9	81	3105	504,29
359,9	10	100	3599	587,29
493,2	11	121	5425,2	670,29
529,9	12	144	6358,8	753,29
691,2	13	169	8985,6	836,29
802,5	14	196	11235	919,29
892,3	15	225	13384,5	1002,29
999,8	16	256	15996,8	1085,29
1178,2	17	289	20029,4	1168,29
1344,1	18	324	24193,8	1251,29
1499,4	19	361	28488,6	1334,29
1667,6	20	400	33352	1417,29
1683,3	21	441	35349,3	1500,29
1663,7	22	484	36601,4	1583,29
		0	0	
15661,3	253	3795	253608,7	15659,38

22 a + 253 b = 15661,3

253 a + 3795 b = 253608,7

a = -242,71

b = 83

Prognóza na rok 2015: $y_{23} = -242,71 + 83*23$

$y'_{23} = 1666,29$

$$rp = \frac{|1666,29 - 1673|}{1673} * 100 = 0,4\%$$

Relativní chyba prognózy činí 0,4 %, což svědčí o poměrně malé odchylce a model je tedy vhodný i z hlediska prognózy.

Nakonec byl proveden odhad státního dluhu pro rok 2020: $t_i = 28$

$y'_i = -243,28 + 83,07 * 28$

$y'_i = 2082,68$ miliard Kč

Pokud se dosavadní charakter nárůstu nezmění, lze odhadnout, že státní dluh České republiky vzroste v roce 2020 na 2 082,68 miliard Kč

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejný sektor

3.1.1 Definice veřejného sektoru

„Veřejným sektorem rozumíme tu oblast společenské reality, resp. podsystém jednotlivých sfér života, která se nachází ve veřejném vlastnictví, v níž se z politického hlediska rozhoduje veřejnou volbou a uplatňuje se v ní veřejná kontrola, přičemž účelem fungování veřejného sektoru je naplňování veřejného zájmu a správa věcí veřejných. Veřejný sektor je produktem veřejné politiky státu“ (Ochrana, 2001, s. 11).

Má-li stát disponibilní zdroje společnosti, musí s nimi nějak nakládat, o tom, jak se s nimi bude nakládat rozhoduje právě veřejný sektor. Veřejný sektor je podsystém smíšené ekonomiky. Prostřednictvím oné ekonomiky veřejný sektor vytváří a zabezpečuje veřejné statky a veřejné služby. (Ochrana, 2010, s. 11)

Kútik (2006) doplňuje odvětví národního hospodářství, zabezpečované veřejnou správou jakožto součást veřejného sektoru:

- věda a výzkum
- informace
- masmédia
- vodní hospodářství
- energetika
- odpadové hospodářství
- doprava
- telekomunikace
- sociální zabezpečení
- zaměstnanost
- životní prostředí
- polnohospodářství
- bydlení

Aby toto vše mohlo fungovat, musí být dostupné finanční zdroje – veřejné zdroje.

3.2 Státní rozpočet

3.2.1 Definice státního rozpočtu

„*Státní rozpočet je nejvýznamnějším rozpočtem na území státu. Soustřeďuje část peněžních prostředků vytvořeného produktu a vydává je zpět za účelem plnění základních funkcí státu*“ (Černohorský, 2011, s. 282).

„*Státní rozpočet obsahuje největší část výdajů v rámci rozpočtové soustavy. Zároveň je nejefektivnější při prosazování stabilizační politiky státu*“ (Černohorský, 2011, s. 282).

Dle Černohorského (2011) lze státní rozpočet chápat jako:

- Centralizovaný peněžní fond – státní rozpočet zajišťuje alokaci převážného množství finančních zdrojů rozpočtové soustavy. Příjmy i výdaje jsou postupně vydávány během roku, jedná se tedy o tokovou veličinu (Černohorský, 2011, s. 282).

- Nejdůležitější bilanci státu – státní rozpočet funguje též jakožto nejdůležitější ukazatel hospodaření státu, po porovnání výše příjmů a výdajů lze vydedukovat, zda se státní rozpočet nachází v přebytku či v deficitu, dalším důležitým aspektem je pak výše státního deficitu a jeho financování (Černohorský, 2011, s. 282).

- Finanční plán – při sestavování rozpočtu jsou k dispozici informace, týkající se například budoucího vývoje produktu, vývoje nezaměstnanosti, vývoje inflace; tyto informace jsou při jeho sestavování důležité, jelikož představují plán, který je třeba naplnit; tento plán je závazný a je tedy formou zákona, avšak může být na základě změn v ekonomice měněn (Černohorský, 2011, s. 282).

- Významný nástroj fiskální politiky – pro udržení hospodářského růstu a zaměstnanosti je potřeba ovlivňovat agregátní nabídku a agregátní poptávku, k tomu státní rozpočet využívá své příjmy a výdaje; hlavním cílem fiskální politiky je tedy snižování veřejného dluhu, snižování inflace, dosažení udržitelného tempa růstu a zajištění dosažení přirozené míry nezaměstnanosti “ (Černohorský, 2011, s. 283).

- Důležitou právní normou – jak již bylo řečeno výše, státní rozpočet je formou zákona, který je každý rok schvalován; v tomto zákoně jsou uvedeny následující informace: úhrnná bilance příjmů a výdajů, jejich celkové přehledy, celkové přehledy příjmů a výdajů pro daný rok, finanční vztahy k rozpočtům krajů a obcí, pravidla pro poskytování finančních příspěvků pro daný rok a tak dále (Černohorský, 2011, s. 283).

3.2.2 Funkce státního rozpočtu

Blažková (2014) uvádí následující funkce:

- Alokační funkce – stát rozhoduje, kam budou umístěny (alokovány) zdroje oproti tomu, kam by zdroje byly umístěny, pokud by o jejich alokaci rozhodovali soukromí vlastníci zdrojů; aby stát podpořil efektivnost provádí zásahy, těmito zásahy se též snaží napravit selhání trhu, jako je například existence monopolů, externalit, veřejných statků a nerovnosti (Blažková, 2014, s.21).

Dvořák (2008) k tomu ještě dodává:

> „*Zdůvodnění nutnosti její existence se opírá o skutečnost, že tržní systém v případech, kdy je nějakým způsobem deformovaná tržní cena, nevede k efektivní alokaci zdrojů. Příčin deformace tržní ceny a tedy i neefektivní alokace zdrojů je celá řada. Normativní teorie věnuje největší pozornost problémům veřejných statků, externalit, nedokonalé konkurence a asymetrických informací*“ (Dvořák, 2008, s. 8*)*.

Dále Dvořák (2008) uvádí, jak a na jaké straně může stát zvýšit efektivnost alokace:

> „*Může tak učinit jak na straně výdajové (např. přímým zajišťováním nebo dotováním produkce v případech veřejných statků, popř. aktivit spojených s pozitivními externalitami), tak na straně příjmové (např. vhodnou daňovou politikou v případě existence negativních externalit)* “ (Dvořák, 2008, s. 8).

Blažková (2014) pokračuje s výčtem funkcí:

- (Re)distribuční funkce – funkce, která má za cíl zajištění spravedlnosti, ve smyslu distribuční spravedlnosti, týkající se důchodů a bohatství ve společnosti (laicky by se dalo říci: kdo dostane jaké množství prostředků) je třeba ovlivňovat rozpočet; forem pro státní finanční intervence je mnoho; ovlivňovat lze například daňovou politikou, kdy je rozhodováno o transferech obyvatelstvu, nebo výdajovou politikou, kdy je cílem podpořit určité skupiny obyvatelstva (Blažková, 2014, s.21).

Dvořák (2008) k tomu dodává:

> „*Funkce redistribuční je odvozována z nutnosti snížit nerovnoměrnost rozdělení důchodů a bohatství ve společnosti. Stát si zde osobuje právo formou redistribuce korigovat „nespravedlivé tržní rozdělení prvotních důchodů. Rovněž tuto funkci lze realizovat jak na výdajové (transferové platby), tak na příjmové straně (progresivní daňový systém) " (*Dvořák, 2008, s. 8).

Blažková (2014) popisuje poslední funkci takto:

- Stabilizační funkce – vyskytnou-li se v hospodářském cyklu nějaké extrémy, je nutné je vymýtit, k tomu slouží právě stabilizační funkce; stát se tedy snaží omezit inflaci, předcházet nezaměstnanosti a podporovat ekonomický růst (Blažková, 2014, s.21).

Dvořák (2008) stabilizační funkci definuje takto:

„*Funkce stabilizační má pomocí systému veřejných financí zmírňovat oscilace míry ekonomické aktivity, způsobené hospodářským cyklem. Aktivní použití veřejných financí v rámci fiskální politiky se zde stává součástí hospodářské politiky státu. V recesní situaci se vláda snaží ekonomiku oživit fiskální expanzí a v situaci, kdy hrozí její přehřátí, naopak zchladit fiskální restrikcí*“ (Dvořák, 2008, s. 8).

3.2.3 Rozpočtový proces

„*Rozpočtový proces představuje souhrn rozhodnutí různých subjektů týkajících se veřejných výdajů a veřejných příjmů, jehož výsledkem je konkrétní rozpočet. Rozpočtový proces je složen ze čtyř základních fází*“ (Hamerníková a kol., 2010, s. 176).

Hamerníková (2010) člení rozpočtový proces do následujících fází:

- Přípravy a projednávání návrhu rozpočtu v orgánu moci výkonné (ve vládě)
- Projednávání a schvalování návrhu v orgánu moci zákonodárné (v parlamentu)
- Hospodaření podle rozpočtu v průběhu rozpočtového roku – realizace rozpočtu
- Následné kontroly

Etapy rozpočtového procesu

(schéma rozpočtového procesu – viz příloha č. 1)

Šelešovský (2004) popisuje fáze následovně:

Etapa návrhu – tato etapa začíná po schválení rozpočtu na stávající rozpočtový rok. Vychází z výsledků plnění současného rozpočtu, dále pak střednědobého výhledu, makroekonomických údajů a prognóz, z hospodářské, sociální, zahraniční měnové a devizové politiky státu, z programového hlášení vlády, ze záměru správců kapitol a tak dále; tato etapa bývá ve většině zemí zpracovávána ministerstvem financí za využití podkladů ostatních ministerstev a ústředních orgánů a institucí států (souhrnně označovaných jako správci kapitol) (Šelešovský, 2004, s. 18.).

Etapa schvalování – v této etapě je návrh rozpočtu opakovaně projednáván ve vládě a parlamentních výborech; následuje schválení rozpočtu v parlamentu v několika čteních. Dojde-li k nepřijatí navrhovaného rozpočtu, hospodaří se podle rozpočtového provizoria, které trvá do té doby, než dojde ke schválení nového rozpočtu (Šelešovský, 2004, s. 18.).

„*V demokratických společnostech je schvalování rozpočtu jakýmsi ročním vrcholem práce parlamentu a současně politickým střetem mezi programy různých politických stran, které zpředmětňují rozporné zájmy jednotlivých sociálních skupin*“ (Šelešovský, 2004, s. 18.).

Etapa plnění – v této etapě je třeba zabezpečit příslušné platby z rozpočtového výdajového účtu a realizaci příjmů; co se týče pravomocí, otázka plnění rozpočtu je v kompetenci rozpočtově finančních orgánů, koordinátorská a řídící odpovědnost náleží

ministerstvu financí; vedení účtu obstarává ústřední banka státu, příjmová stránka státního rozpočtu je zajištěna územně finančními orgány, celními orgány a orgány sociálního zabezpečení; není-li průběh plnění státního rozpočtu zákonné, je vláda nucena provádět legislativně vymezené opravy a přijímat rozpočtová opatření (v případě nutnosti se vláda obrátí na parlament, ten pak schválí zásadní změny v rozpočtu) (Šelešovský, 2004, s. 18.).

Etapa kontroly – tato etapa zahrnuje dvě kontroly; funkcí předběžné kontroly je předkládání pravidelných zpráv parlamentu, tyto zprávy jsou zajišťovámy ministerstvem financí; průběžná kontrola se zaobírá průběhem příjmové stránky státního rozpočtu, věnují se jí orgány, které mají ve své působnosti výběr příjmů; vrcholná kontrola průběhu příjmové stránky je zajišťována nezávislým kontrolním orgánem státní správy – účetními dvory nebo kontrolními úřady (Šelešovský, 2004, s. 18.).

„*V ČR se jedná o Nejvyšší kontrolní úřad. Po skončení rozpočtového roku se ve vládě a následně v parlamentu projednává a schvaluje státní závěrečný účet*“ (Šelešovský, 2004, s. 18.).

„*Rozpočtový proces z časového hlediska zahrnuje dva až tři roky. Paralelně se jeden rozpočet připravuje, druhý se plní a třetí se vyhodnocuje. Obdobnými fázemi procházejí i ostatní rozpočty, které vytvářejí rozpočtovou soustavu. Roli ministerstva ovšem zastává příslušný finanční útvar dané instituce a funkci parlamentu příslušný typ zastupitelstva. Rozpočty mimorozpočtových fondů na centrální úrovni obvykle rovněž schvaluje parlament*“ (Šelešovský, 2004, s. 18.).

3.2.4 Zásady státního rozpočtu

- Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu – nejvhodnější dobou pro realizaci a sestavování rozpočtu je jeden rok (v minulosti se totiž rozpočty na déle či méně než jeden rok neosvědčily); pojem rozpočtový rok však nemusí být nutně shodný s rokem kalendářním (Šelešovský, 2004, s. 17).

- Zásada reálnosti a pravdivosti – tato zásada má za cíl zabránit případnému zkreslení údajů v rozpočtu ze strany exekutivy tím, že zdůrazňuje opatrnost až pesimismus v příjmech a nedůvěru k požadavkům na výdaje (Šelešovský, 2004, s. 17).

„(Zásada reálnosti a pravdivosti) *současně souvisí s požadavkem zamezit rozsáhlým rozpočtovým přesunům, proto jsou proti tomu*“ (Šelešovský, 2004, s. 17).

- Zásada opatrnosti a jednotnosti rozpočtu – tato zásada slouží k zajištění úplnosti, jasnosti a přehlednosti (konkrétní a adresné) státního rozpočtu; vznikla z důvodu úsilí vlád o sestavování dalších rozpočtů, například dodatečných, doplňkových a mimořádných (Šelešovský, 2004, s. 17).

  „*Uvedená zásada je dnes “narušována” procesem decentralizace veřejných financí a zejména vznikem mimorozpočtových fondů, které působí nezávisle a mají své autonomní příjmy a výdaje*“ (Šelešovský, 2004, s. 17).

- „*Zásada dlouhodobé vyrovnanosti – původně měla podobu striktního požadavku vyžadujícího každoroční vyrovnanost rozpočtu. Představovala dokonce tzv. “zlaté pravidlo rozpočtové politiky”, které bylo bezvýhradně přijímáno až do období vytvoření Keynesovy teorie. Fiskální politika keynesiánského typu naopak využívá krátkodobé deficitní financování jako nástroj své politiky, a proto došlo k redefinici zásady ve smyslu vyrovnanosti rozpočtu v dlouhodobém časovém horizontu*“ (Šelešovský, 2004, s. 17).

- Zásada transparentnosti a publicity – pro zajištění srovnatelnosti jednotlivých rozpočtů a jejich snazší kontrolu, stejně jako počítačového zpracování, je tato zásada nutná, uplatňováním rozpočtové skladby (která čísluje strukturu rozpočtu) zajišťuje přehlednost rozpočtu (Šelešovský, 2004, s. 17).

3.2.5 Příjmy a výdaje státního rozpočtu

Pro realizaci všech příjmů a výdajů státního rozpočtu slouží jeden běžný účet v zúčtovacím (clearingovém) centru centrální cedulové banky. V České republice je tou bankou Česká národní banka (ČNB), kde jsou účty i ostatních bank a finančních institucí. Na základě platebního příkazu clearingové centrum zprostředkovává pohyb peněz mezi bankami a státním rozpočtem. Pro zajištění, každodenního dostatku finančních prostředků, které slouží k provedení výdajových transakcí státního rozpočtu (souhrnně by se dalo říci:

pro zajištění rozpočtové likvidity) slouží státní pokladna. Slouží jako pojítko státního rozpočtu a centrální banky. Její postavení a úkoly jsou upravovány zákonem o rozpočtových pravidlech. Mezi úkoly státní pokladny patří například zabezpečení provedení emise státních dluhopisů, evidování státních finančních aktiv a pasiv, krátkodobá investice volných peněžních prostředků.

„*V současné době se zvažuje transformace státní pokladny na moderní instituci po vzoru řady vyspělých zemí*“ (Peková a kol., 2012, s. 254-255).

Peková (2012) dále uvádí, že od roku 2001 je samostatnou kapitolou státního rozpočtu kapitola Operace státních finančních aktiv

Mezi státní finanční aktiva v rámci této kapitoly Peková (2012) řadí:

- Přebytky státního rozpočtu z let minulých na základě rozhodnutí Poslanecké sněmovny
- Cenné papíry státem vlastněné
- Pohledávky státu z poskytnutých úvěrů a návratných finančních výpomocí, které jsou poskytované z kapitoly Všeobecná pokladní správa a z kapitoly Operace státních finančních aktiv ve státním rozpočtu a z realizace záruk
- Majetkové účasti u obchodních společností

Peková (2012) dále vyjmenovává finanční pasiva:

- Přímé závazky státu u bank – sem lze zařadit přijaté úvěry, vládní a jiné závazky vůči zahraničí (zahraniční půjčky)
- Závazky z emitovaných státních dluhopisů
- Jiné závazky státu

Příjmy

„Veřejné příjmy jsou obecně příjmy plynoucí do veřejných rozpočtů, a to jak do rozpočtu státního, tak rozpočtů krajů a obcí, do parafiskálních fondů, ale také do rozpočtu zdravotních pojišťoven (které lze při určitém zjednodušení považovat za veřejné rozpočty)“ *(Hamerníková, 2010, s. 108).*

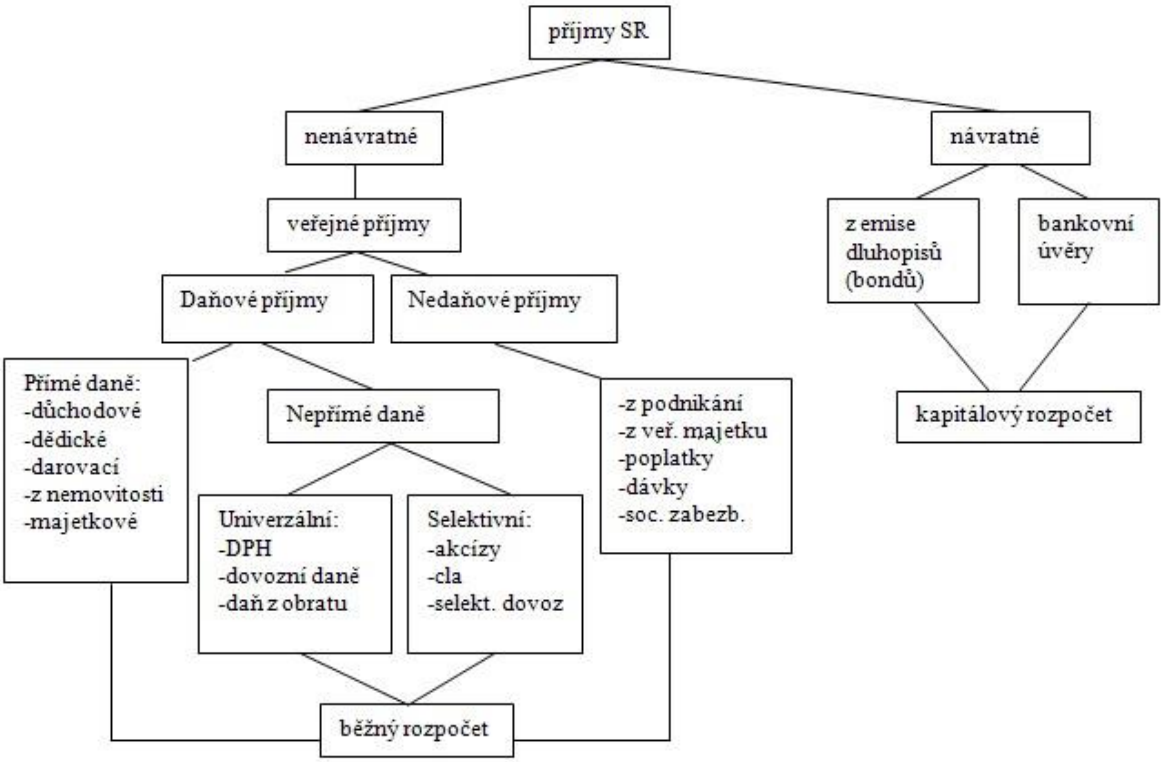

Obrázek 1 – Schéma příjmů státního rozpočtu, dostupné online na <http://www.miras.cz/seminarky/makroekonomie-n07-fiskalni-politika.php>

Dle Šelešovského (2004) do příjmů státního rozpočtu patří následující:

- Výnosy daní včetně příslušenství
- Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti včetně penále
- Výnosy cel včetně sankcí a úhrad exekučních nákladů v celním zařízení
- Příjmy z činnosti organizačních složek státu a odvody příspěvkových organizací

- Odvod zbývajícího zisku České národní banky
- Sankce za porušení rozpočtové kázně
- Správní a soudní poplatky
- Úhrady spojené s realizací státních záruk
- Příjmy z prodeje a pronájmu majetku České republiky, se kterým hospodaří organizační složka státu, a příjmy z prodeje nemovitého majetku České republiky, se kterým hospodaří příspěvkové organizace; což ovšem neplatí pro příjmy z prodeje nemovitého majetku české republiky nabytého darem a děděním
- Splátky návratných finančních výpomocí poskytnutých ze státního rozpočtu
- Peněžní dary poskytnuté organizačním složkám státu, použité v běžném rozpočtovém roce
- Výnosy z majetkových účastí státu
- Výnosy z cenných papírů, jejichž nákup byl realizován z prostředků státního rozpočtu
- Penále za neoprávněně použité nebo zadržené prostředky poskytnuté z Národního fondu
- Prostředky získané od Národního fondu za prostředky vydané ze státního rozpočtu
- Pokuty
- Další příjmy stanovené zvláštním právním předpisem

Výdaje

„*Na veřejné výdaje lze nahlížet jako na tok finančních prostředků, které jsou v rámci veřejné rozpočtové soustavy alokovány na realizaci fiskálních funkcí státu na*

principu nenávratnosti a neekvivalence. Zdrojem krytí veřejných výdajů jsou v rámci veřejných rozpočtů veřejné příjmy případně docházet k jejich dluhovému financování“ (Hamerníková, 2010, s. 74).

Obrázek 2 - Schéma výdajů státního rozpočtu – vlastní zpracování dle Peková, 2008, str.109

Šelešovský (2004) vymezuje následující výdaje státního rozpočtu:

- Výdaje na činnost organizačních složek státu a příspěvky na provoz a dotace na financování programů a akcí příspěvkovým organizacím jejich působnosti

- Výdaje na dávky důchodového pojištění, dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory, dávky sociální péče, ostatní sociální dávky, výdaje na hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání a na aktivní politiku zaměstnanosti

- Dotace a návratné finanční výpomoci územním samosprávným celkům na jinou než podnikatelskou činnost

- Dotace a návratné finanční výpomoci právnickým a fyzickým osobám na podnikatelskou činnost

- Dotace občanským sdružením a příspěvky politickým stranám

- Dotace právnickým osobám, které jsou založeny nebo zřízeny k poskytování zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb a k poskytování sociálně-právní ochrany dětí a fyzickým osobám, které takové služby nebo sociálně-právní ochranu dětí poskytují, a to výhradně na tyto účely

- Dotace státním fondům

- Dotace fyzickým osobám, které nevyvíjejí podnikatelskou činnost a zabývají se chovem včel, drží plemeníky za účelem zajištění přirozené plemenitby hospodářských zvířat, nebo jsou vlastníky nebo nájemci

- Peněžité vklady státu do akciových společností

- Nákup cenných papírů

- Peněžní dary poskytnuté do zahraničí

- Vklady a příspěvky mezinárodním organizacím

- Úhrada závazků ze státních záruk

- Výdaje související s plněním závazků k Evropským společenstvím

- Příspěvky fyzickým osobám podle zvláštního právního předpisu

- Příspěvky fyzickým osobám podle zvláštního právního předpisu
- Výdaje související s dluhovou službou
- Další výdaje stanovené zvláštním zákonem
- Výdaje ve veřejném zájmu na základě rozhodnutí předsedů obou komor parlamentu, nebo předsedy vlády, jejichž výši stanoví vláda nařízením

Základní vztah mezi příjmy a výdaji

Ochrana (2010) říká, že finanční zdroje jsou nutnou podmínkou pro nákup a produkci veřejných statků a služeb. Tyto zdroje jsou získávány příjmy, příjmy jsou kryty výdaji. Lze rozlišit tři bilance mezi příjmy a výdaji, rozpočet může tedy být:

- Vyrovnaný – obě složky jsou stejně vysoké
- Nevyrovnaný – jedna ze složek je větší nežli druhá
    - Příjmy převyšují nad výdaji – dochází k přebytku
    - Výdaje převyšují nad příjmy – dochází k deficitu

3.3 Rozpočtový deficit

Dvořák (2008) nabízí tuto definici:

„Rozpočtové saldo lze v nejobecnější rovině charakterizovat jako nesoulad mezi rozpočtovými příjmy a výdaji, v rámci fiskálního roku, evidovanými na hotovostní bázi“ (Dvořák, 2008, s. 51).

Dvořák (2008) dále uvádí, že pokud objem výdajů přesáhne objem příjmů, vzniká rozpočtový deficit, přesáhnou-li naopak příjmy výdaje, dochází ke vzniku přebytku.

Klasifikace deficitu

V krátkém časovém období, tj. 1 rok, rozlišujeme 2 druhy bilancí – zápornou a kladnou.

Převýší-li rozpočtové příjmy nad rozpočtovými výdaji, nastalá situace se bude nazývat rozpočtový přebytek, pokud dojde k opačné situaci – tj. převýšení rozpočtových výdajů nad rozpočtovými příjmy, hovoří se o rozpočtovém deficitu (Ochrana, 2010, s. 137).

Při nerovnoměrném plnění veřejných rozpočtů v průběhu rozpočtového roku, tj. jedna ze složek převyšuje, dochází, v případě převýšení výdajové složky, ke vzniku deficitu. Pro snížení deficitu jsou obvykle emitovány státní pokladniční poukázky (SPP) (Ochrana, 2010, s. 137).

„*Příjmy veřejných rozpočtů jsou tvořeny přibližně 90 % daňovými příjmy, je proto zřejmé, že plněné příjmové strany je do značné míry ovlivněno nastavením „daňového kalendáře“. Výdajová strana veřejných rozpočtů je pak ovlivněna platnými rozpočtovými pravidly*“ (Ochrana, 2010, s. 138).

Při sledování krátkodobé rozpočtové nerovnováhy lze dle Ochrany (2010) rozlišit tři typy deficitu:

1. Deficit, navržený vládou a schválený parlamentem – tento deficit je plánem, který vyjadřuje záměr vlády o hospodaření s veřejnými penězi; jedná se o odhad makroekonomů o působení vnějších vlivů které by mohly ovlivnit veřejné příjmy a veřejné výdaje (Ochrana, 2010, s. 138).

2. Deficit, který vzniká v průběhu rozpočtového roku – je důsledkem okamžitých peněžních toků na straně veřejných příjmů a veřejných výdajů (Ochrana, 2010, s. 138).

3. Deficit na konci rozpočtového roku – představuje výsledek hospodaření vlády, taktéž odráží působení vnějších vlivů (Ochrana, 2010, s. 138).

Podle Ochrany (2010) lze deficit členit na deficit strukturální a deficit cyklický.

„*Skutečný rozpočet zachycuje skutečné výdaje, příjmy a deficity v daném období*“ (Ochrana, 2010, s. 138).

„*Strukturální rozpočet naopak propočítává, jaké by byly státní příjmy, výdaje deficity, kdyby ekonomika fungovala na hladině potencionálního produktu*“ (Ochrana, 2010, s. 138).

Strukturální (cyklicky očištěný) deficit propočítává výši příjmů a výdajů, za ekonomiky fungující na hladině potenciálního produktu. Vypočítá se odečtením cyklické složky od celkové výše deficitu. (Ochrana, 2010, s. 138).

Cyklický deficit sleduje změny v příjmech, výdajích a deficitech, vznikajících kvůli ekonomice, která nefunguje na úrovni potenciálního produktu (tj. takové, která se nachází v konjunktuře nebo recesi) a vypočítává, dopad hospodářského cyklu na rozpočet. Lze jej vypočítat jako rozdíl skutečného a strukturálního deficitu. (Ochrana, 2010, s. 138).

3.3.1 Státní dluh

Dvořák (2008) popisuje státní dluh takto:

„*Vzhledem k tomu, že vlády se mění, ale dluh, který vytvoří zůstává, zdá se být pojem „státní dluh přesnější než pojem „dluh vládní. Protože však v konečném důsledku dluhové břemeno nenese stát, ale veřejnost, je teoreticky nejsprávnějším pojmem, jenž souhrnně označuje závazky státu, veřejný dluh. Podstatnější, než způsob vzniku je způsob jeho úhrady, tzn. skutečnost, že veřejný dluh představuje pohledávku vůči současné i budoucí daňové povinnosti obyvatelstva. V tomto smysli je v anglické terminologii používán pojem „public debt“. V české praxi však uvedený teoretický přístup není respektován. Pojmy „veřejný“ dluh a „státní dluh“ označují závazky odlišných subjektů. Pojem „státní“ dluh označuje dluh centrální vlády, zatímco pojem „veřejný dluh“ označuje dluh všech prvků, které tvoří soustavu veřejných financí (v anglické terminologii je ve stejném smyslu používán pojem „genereal government debt“)* “ (Dvořák, 2008, s. 79.).

3.4 Fiskální politika

3.4.1 Cíle fiskální politiky

Mezi cíle fiskální politiky Brčák (2012) řadí udržení ekonomického růstu, vysoké zaměstnanosti, cenové stability a tlumení výkyvů hospodářského cyklu.

„*Pro ekonomiku není zdravý ani propad, ale ani enormní růst. V případě uplatňování fiskální politiky jsou v některých případech potřeba jednorázová schválení parlamentem*“ (Brčák, 2012, s. 105).

3.4.2 Nástroje fiskální politiky

„*Státní rozpočet je použit jako nástroj vládní stabilizační hospodářské politiky. Fiskální politika se stává jednou z jejich rozhodujících forem. Prostřednictvím opatření na příjmové i výdajové straně vláda ovlivňuje důchodovou situaci ostatních ekonomických subjektů, tím i jejich spotřební a investiční chování a v konečném účinku i agregátní poptávku*“ (Dvořák, 2008, s. 26).

Podle Brčáka (2012) jsou nástroje členěny do dvou skupin, vestavěných stabilizátorů a záměrných opatření, která jsou označována také jako diskreční politika.

- Vestavěné stabilizátory – roste-li zdaňovaný příjem (základ daně), pak se z každé koruny neodvádí stejná daň, ale od určité výše zdaňovaného příjmu roste i daňová sazba, tudíž mají daně vyšší tempo růstu; toto se nazývá princip progresivní daně z příjmu; vyšší příjmy tedy zajišťují automatické zvýšení odvedené částky (objemu) daně jako takové, ale automaticky i sazby, bez dalších legislativních úprav (Brčák, 2010, s. 105).

- Diskreční politika – jakýsi doplněk vestavěných automatických stabilizátorů, řadí se sem například výdajové programy a veřejné práce; diskreční politika funguje prostřednictvím opatření, které je nutné schválit zpravidla parlamentem; tato opatření mají vliv na velikost hrubého domácího (nebo národního) produktu, tedy na agregátní poptávku a nabídku (Brčák, 2010, s.106).

„*Příkladem diskrečního opatření, jakým vláda mohla reagovat na výjimečnou situaci, bylo zavedení tzv. povodňové daně. Jedná se v podstatě o výnos, který byl získán do rozpočtu tím, že byla snížena základní sleva daně z příjmu fyzických osob. Tento výnos byl určen na odstraňování následků povodní 2010 a pak jako rezerva pro případ povodní v roce 2011*“ (Brčák, 2010, s. 106).

3.4.3 Expanzivní a restriktivní fiskální politika

O expanzivní politice píše Brčák (2010) následující:

„*Obecně se má za to, že expanzivní politika podporuje agregátní poptávku. Vydává-li např. stát vyšší výdaje na výstavbu dálnice, dává vydělat firmám, které zaměstnávají více lidí, než kdyby zakázku neměly. Zaměstnanci dostávají za odvedenou práci mzdu. V případě, že by práci neměli, měli by k dispozici méně peněz. Získají-li mzdou další peníze, více spotřebovávají, utrácejí, zvyšuje se poptávka, firmy mají odbyt, více nabízejí. Na to, aby mohli více nabízet (vyrábět, poskytovat více služeb), nabírají další zaměstnance, o to více se zvyšuje zaměstnanost, a o to více je pak peněz mezi lidmi. Čím více se produkuje a nakupuje, tím vyšší objem daní stát vybere i více na dani z příjmu fyzických osob, jestliže jsou tyto osoby zaměstnané a pobírají mzdu. Příjem je u na DPH a z daní spotřebních (eventuálně z cla, pokud je nějaký předmět spotřeby dovážen). Z krátkodobého hlediska má expanzivní fiskální politika prorůstový dopad, zvyšování produktu, roste tedy ekonomika. Snižuje se nezaměstnanost. Ovšem, je-li vysoká poptávka, rostou pak také ceny. Má tedy za následek často také zvyšování cenové hladiny, inflaci. V dlouhodobém horizontuje to ovšem poněkud jiné. Vzrostou-li ceny, má to zpětný dopad (mimo jiné) na poptávku, lidé méně poptávají, firmám klesá odbyt, zaměstnanci si žádají vyšší nominální mzdy, které jim dorovnají reálnou mzdu po zvýšení cenové hladiny. Firmy začínají propouštět. Dojde tedy opět k poklesu zaměstnanosti, úroveň nezaměstnanosti se dostává na potenciální úroveň, klesne na tuto úroveň i produkt. Dlouhodobým efektem je tedy jen růst cen. Expanzivní fiskální politika je prováděna nejen zvyšováním vládních výdajů (na nákupy statků a služeb, transferových plateb) ale také snižováním daní. Jedná se o ponechání více peněz v ekonomice, mezi lidmi a firmami a může se tak opět zvyšovat agregátní poptávka*“ (Brčák, 2010, s. 106-107).

Dále Brčák (2010) rozebírá restriktivní politiku:

Restriktivní politika zvyšuje čisté daně nebo snižuje vládní výdaje, čímž omezuje a snižuje agregátní poptávku. Tato opatření mají za následek růst nezaměstnanosti, pokles cen (snížení cenové hladiny) a pokles produktu. V delším časovém měřítku tedy dojde ke snížení cenové hladiny, nezaměstnanost a reálný produkt zůstanou beze změn (Brčák, 2010, s. 107).

Brčák (2010) dále říká, že fiskální politika České republiky procházela v období transformace zásadními změnami – přechodem na tržní ekonomiku. Před rokem 1989 byla uplatňována taková fiskální politika, která byla význačná vysokou mírou zdanění, na druhou stranu ale mířil ze státního rozpočtu vysoký objem transferových plateb (sociální platby, subvence.

„*V období 1994-1996 byla česká ekonomika hodnocena pozitivně. Zahraniční kapitál získaný v rámci privatizace umožňoval dokonce předčasné splácení půjčky od MMF. V této době byl sice rozpočet přebytkový, ale na druhou stranu jen díky příjmům z privatizace, bez nichž by bylo rozpočtové saldo deficitní. Snižování daní bylo doprovázeno snižováním výdajů. Náš stát byl oproti jiným transformujícím se ekonomikám méně štědrý na sociálních výdajích a nenabíhaly ani vysoké úroky, jelikož stát měl nízké dluhy. Příjmy byly dostatečné i vzhledem k tomu, že ekonomika rostla, a tím rostly i daňové příjmy*“ *(Brčák, 2010, s. 107-108).*

4 Vlastní práce

Následující kapitola je věnována vývoji příjmů a výdajů státních rozpočtů České a Slovenské republiky v letech 1993-2015 za použití vertikální a horizontální analýzy, struktuře příjmů a výdajů státních rozpočtů České a Slovenské republiky v roce 2000 a 2015. Dále pak státním dluhem České a Slovenské republiky, jeho vývojem a prognóze vývoje za použití Box – Jenkinsovi metodologie. Na závěr této kapitoly pak komparaci příjmů a výdajů České a Slovenské republiky, a to ve dvou obdobích, mezi roky 1993-2008 a 2009-2015.

4.1 Vývoj příjmů a výdajů státního rozpočtu ČR

Na grafu č. 1 jsou uvedeny celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu České republiky v letech 1993-2004.

Graf č. 1 – Vývoj příjmů a výdajů státního rozpočtu ČR v letech 1993-2004

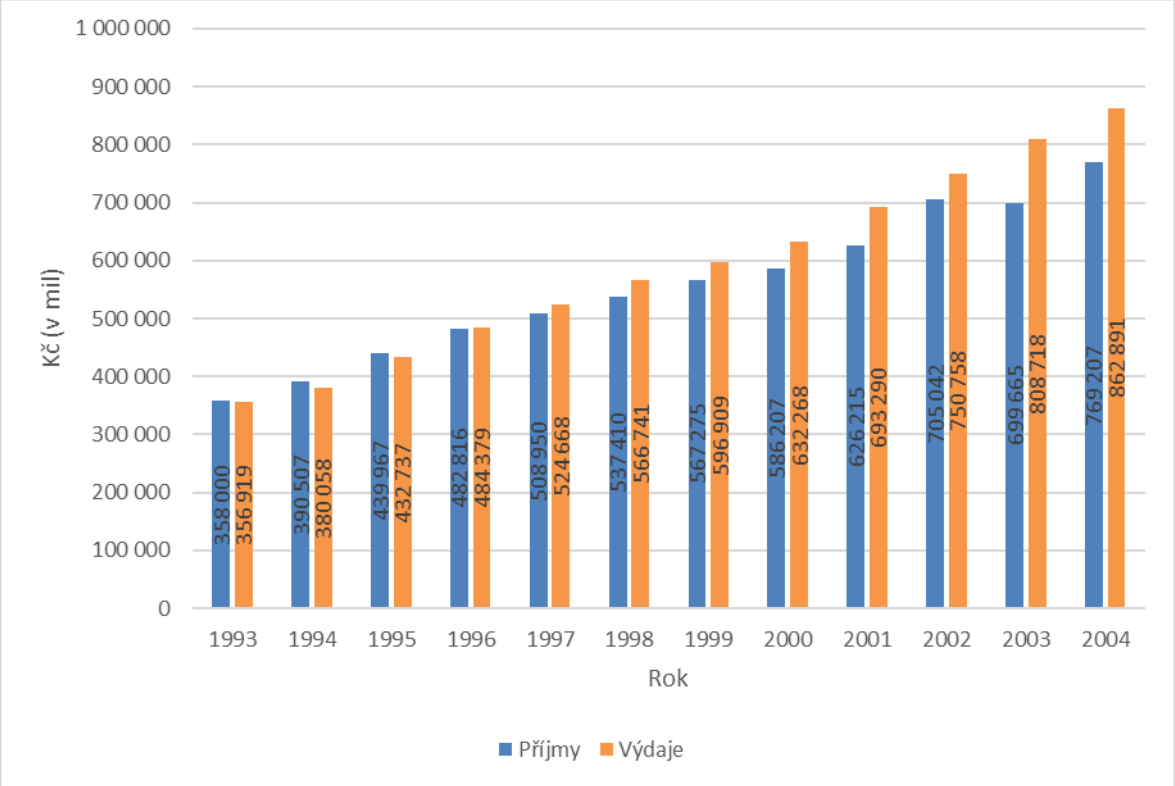

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Po rozdělení Československa roku 1993 si česká ekonomika vedla dobře, příjmy s 358 miliony Kč převyšovaly výdaje činící 356,919 milionu Kč. Celkový vývoj hospodářství se hodnotí jako úspěšný. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1993)

Rostoucí tendence příjmů pokračovala až do roku 1995. Roku 1996 se začal projevovat pomalejší vývoj ekonomiky a poprvé v historii nově vzniklé České republiky došlo k převýšení výdajů nad příjmy o 1,563 milionu Kč, což znamenalo ukončení éry rozpočtového přebytku. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1996)

Rok 1997 byl pro Českou republiku rokem zpomalení ekonomického růstu, což se výrazně podepsalo na výši schodku, který narostl na 15 miliard Kč. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1993)

Roku 2003 došlo k výraznému rozdílu mezi příjmy a výdaji, výdaje převyšovaly příjmy o 109,053 milionu Kč, je to způsobeno meziročním poklesem příjmů o 5,377 milionu Kč. Roku 2004 meziročně vzrostly příjmy o 69,542 milionu Kč, tento růst je za období 1993-2004 největším, rekordní meziroční nárůst v tomto období zaznamenaly též výdaje, které vzrostly o 54,173 milionu Kč. Nárůst příjmů a výdajů pravděpodobně souvisí se vstupem České republiky do Evropské unie. Po vstupu byl zaznamenán pokles výnosů z cla. Taktéž se zde otevřela možnost dotací od Evropské unie. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2004)

Na grafu č. 2 jsou uvedeny celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu České republiky v letech 2005-2015.

Graf č. 2 - Příjmy a výdaje státního rozpočtu ČR 2005-2015

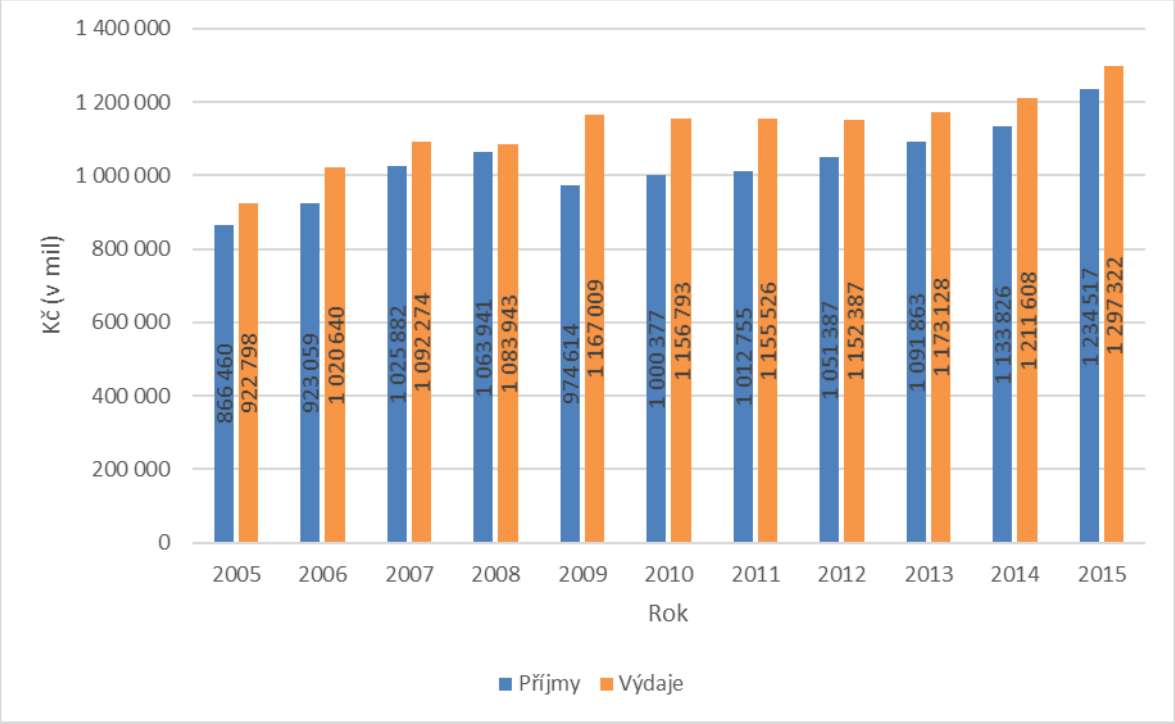

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Mezi léty 2005-2007 měly příjmy a výdaje státního rozpočtu rostoucí tendenci. Roku 2006 se poprvé v historii výdaje dostaly přes 1 miliardu Kč. Nárůst výdajů může

souviset s povodněmi, které tohoto roku stát sužovaly. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2006)

Následujícího roku se tak stalo též u příjmů. V roce 2008 zaznamenaly výdaje lehký pokles o 8,331 milionu Kč. K výraznějšímu poklesu však došlo v roce 2009 u příjmů, meziroční pokles činil 89,327 milionu Kč. Česká republika byla zasažena ekonomickou krizí. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2009)

Mezi léty 2009-2015 k poklesu příjmů již nedocházelo. Oproti tomu výdaje mezi léty 2009–2012 klesaly. Jejich růst započal až roku 2013 a trval do konce sledovaného období, tj. roku 2015.

Na grafu č. 3 lze pozorovat výši salda státního rozpočtu České republiky v letech 1993-2015.

Graf č. 3 - Saldo státního rozpočtu ČR 1993-2015

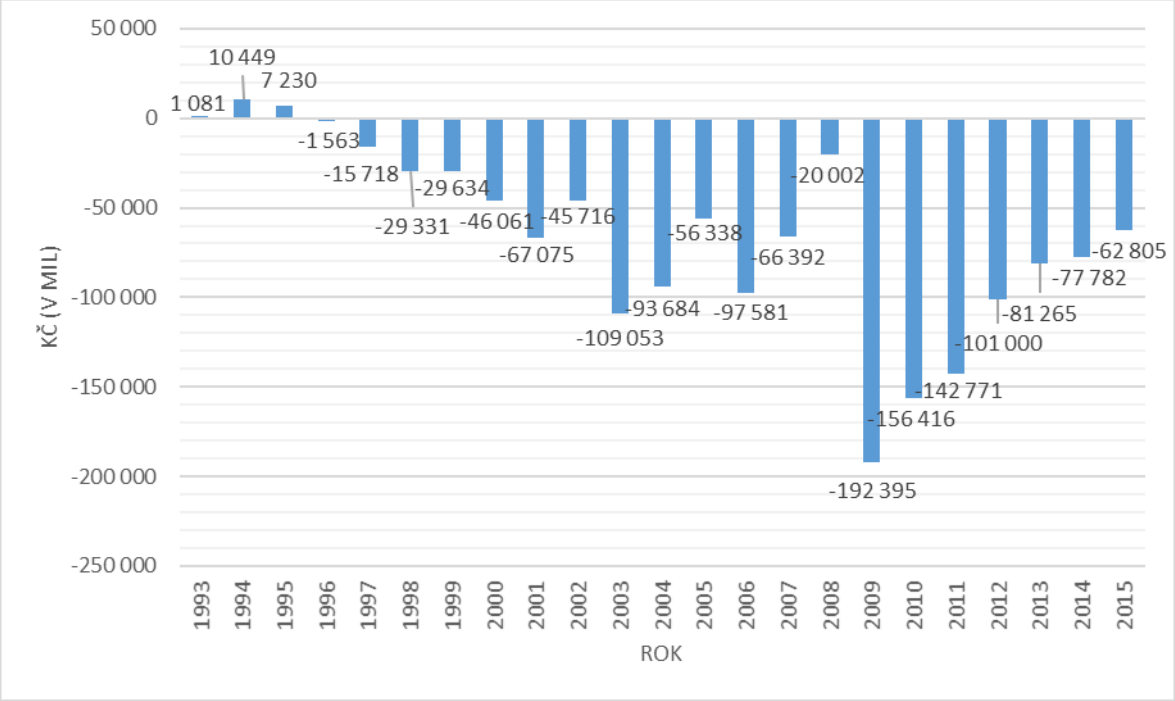

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Jak již bylo výše zmíněno, po vzniku nové republiky si státní rozpočet vedl dobře, kladné saldo dosahovalo výše 1,081 milionu Kč a státní rozpočet byl tedy přebytkový. Následujícího roku dosáhl rozpočet přebytku 10,449 milionu Kč a tato částka byla tou

největší za celé sledované období. Tento rok byl rokem makroekonomické stability. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1994)

Rok 1995 byl pak s kladným saldem činícím 7,230 milionu Kč, posledním přebytkovým rozpočtem sledovaného období. Od roku 1996 do roku 2001 bylo pak saldo záporné a schodek státního rozpočtu se prohluboval. Rok 2002 znamenal pro rozpočet pokles deficitu o 21,359 milionu Kč oproti roku 2001, následujícího roku však došlo k dalšímu prohloubení schodku na částku 109,053 milionu Kč. Tento fakt souvisí s nutností krytí škod, které roku 2002 napáchaly povodně. Česká republika na situaci reagovala přijetím rámcového úvěru od Evropské investiční banky (EIB). (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2003)

Roku 2009 došlo k největšímu prohloubení deficitu za celé sledované období, a to na částku 192,395 milionu Kč, meziročně se jednalo navýšení deficitu o 172,393 milionu Kč. Je to následkem ekonomické krize, která zemi zasáhla. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2009)

Po roce 2009 se pak schodek státního rozpočtu snižoval. V roce 2015 dosáhl 62,805 milionu Kč.

4.1.1 Analýza příjmů státního rozpočtu ČR

Tato kapitola je zaměřena na analýzu státního rozpočtu České republiky v letech 1993-2015

Horizontální analýza

Tabulka č. 1 zobrazuje relativní změnu příjmů státního rozpočtu České republiky v letech 1993 až 2004

Tabulka č. 1 – Procentuální meziroční změna vybraných příjmů státního rozpočtu ČR 1993-2004

ROK	1994/1993	1995/1994	1996/1995	1997/1996	1998/1997	1999/1998	2000/1999	2001/2000	2002/2001	2003/2002	2004/2003
	Procentuální meziroční změna										
Příjmy celkem v mld. Kč	9,08%	12,67%	9,74%	5,41%	5,59%	6,83%	2,11%	6,83%	12,58%	-0,75%	9,94%
DAŇOVÉ PŘÍJMY	2,46%	10,97%	10,83%	69,03%	6,51%	5,99%	3,60%	7,03%	4,57%	6,81%	7,33%
DPH	-53,50%	164,44%	15,31%	7,56%	1,52%	15,85%	5,52%	-16,96%	-2,30%	6,15%	11,71%
Spotřební daně	8,45%	30,65%	7,98%	4,92%	5,64%	7,88%	-3,09%	-7,15%	4,25%	6,05%	13,79%
Daně z příjmů	-2,98%	3,49%	7,73%	0,69%	10,83%	-1,08%	0,66%	69,49%	7,83%	8,73%	4,52%
*daň z příjmů p.o.	-9,10%	-0,37%	-24,33%	-14,27%	22,72%	0,39%	-32,30%	126,29%	-2,14%	9,57%	1,46%
*daň z příjmů f.o.	284,11%	46,38%	249,82%	11,78%	9,28%	-3,17%	48,82%	31,75%	19,21%	7,94%	7,42%
Clo	14,44%	0,29%	13,04%	-24,14%	-8,77%	-11,60%	13,04%	-26,38%	-2,50%	4,91%	-52,20%
poj. a soc. zabezpečení a přísp. na stát. politiku zaměstnanosti	19,29%	18,72%	12,96%	9,57%	6,75%	1,45%	7,41%	9,06%	6,38%	5,66%	7,68%
* důchodové pojištění	-	-	13,82%	9,26%	6,84%	3,51%	5,34%	9,09%	6,69%	5,65%	16,05%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	36,13%	14,56%	-21,00%	15,88%	-13,34%	-15,91%	-6,68%	73,83%	91,14%	-53,02%	34,95%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí České republiky

Pozn.: p.o. = právnická osoba

f.o. = fyzická osoba

V roce 1994 byl zaznamenán meziroční růst příjmů o 9,08 %. Příjmy daňové vzrostly o 2,46 %. Příjmy ze spotřební daně vzrostly o 8,45 %. Je to důsledkem novely zákona o spotřebních daních, ta měla za následek zvýšení některých sazeb, např. alkoholu, cigaret a benzinu. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1993)

Příjmy z DPH klesly o 53,5 %, pokles nastal také u daní z příjmů a to o 2,98 %, avšak samotné příjmy z daně z příjmů fyzických osob vzrostly o 284,11 %. Takto vysoký nárůst nastal v důsledku rozvoje podnikatelské činnosti, vyššího nárůstu průměrných mezd a celoročního promítnutí zvýšení tarifních tříd. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1994)

K meziročnímu růstu došlo u příjmů ze cla, které činily 14,44 %, dále pak u pojistného a sociálního zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (o 19,29%). Meziroční růst nastal též u příjmů nedaňových a to o 36,13 %. V roce 1995 nastal meziroční růst celkových příjmů o 12,67 %. Příjmy daňové vzrostly o 10,97 %. Příjmy z DPH vzrostly o 164,44 %, příjmy ze spotřební daně o 30,65 % a příjmy z daně z příjmů pak o 3,49 %. Příjmy z daně z příjmu právnických osob klesly o 0,37 %, z daně fyzických osob vzrostly o 46,38 %. Mírný růst činící 0,29 % nastal také u cla. Příjmy z pojistného a sociálního zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti vrostly o 18,72 %. U nedaňových příjmů nastal nárůst o 14,56 %. Rok 1996 s sebou přinesl růst celkových příjmů o 9,74 %. Daňové příjmy vzrostly o 10,83 %, nedaňové klesly o 21 %, z důvodu nižšího plnění příjmu z vládních úvěrů. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1996)

K výraznějším rozdílům oproti předešlému roku došlo u příjmů z daní z příjmu právnických osob, které klesly o 24,33 % a u příjmu z daní z příjmu fyzických osob, které naopak vzrostly o 249,82 %. Tato situace může souviset s růstem mezd. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1996)

Roku 1997 činily celkové příjmy 5,41 %, daňové příjmy vzrostly o 69,03 % a nedaňové o 15,88 %. K výraznější meziroční změně došlo u cla, jehož příjmy klesly o 24,14 % a u daní z příjmu právnických osob, u kterých nastal pokles u 14,27 %. Nárůst příjmů z daně fyzických osob není oproti předešlému období tak prudký a činí pouhých 11,78 %. V roce 1998 vzrostly meziročně příjmy o 5,59 %. Příjmy daňové též vzrostly a to o 5,99 %, naopak nedaňové příjmy klesly o 13,34 %. Daň z příjmu vzrostla o 10,83 %. Nárůst (o 22,72 %) byl zaznamenán z daně z příjmu právnických osob. Tento nárůst zapříčinily dva aspekty. Prvním je skokové vyčerpání legálních dopadů konstrukce daně z roku 1993, druhým pak zpřísnění režimu tvorby rezerv. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1998)

Příjmy z daně z příjmu osob fyzických vzrostly o 9,28 %. Zde je zase souvislost s růstem mezd a zaměstnanosti. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1998)

V roce 1999 došlo k meziročnímu růstu celkových příjmů o 6,83 %. Příjmy daňové vzrostly o 5,99 % a příjmy nedaňové klesly o 15,91 %. K výraznému meziročnímu růstu došlo u příjmů z DPH, jednalo se o 15,85 %. Značně klesly meziroční příjmy z cla (o 11,6 %). Příjmy v roce 2000 meziročně vzrostly o pouhých 2,11 %. Příjmy daňové výrazný růst taktéž nezaznamenaly a vzrostly o 3,6 %. U příjmů nedaňových došlo k meziročnímu poklesu o 6,68 %. K výraznějšímu zvýšení došlo u příjmů z daní fyzických osob (48,82 %) k výraznějšímu poklesu zase u příjmů z daní fyzických osob (32,3 %). V roce 2001 se meziročně zvýšily celkové příjmy státního rozpočtu a to o 6,83 %. Příjmy daňové vzrostly o 7,03 % a u příjmů nedaňových došlo k výraznému zvýšení činících 73,83 %. K nárůstu nedaňových příjmů přispěly mimořádné příjmy ve výši 20 miliard Kč, které rozpočet obdržel z licencí na provozování telekomunikační sítě UMTS (Universal Mobile Telecommunications System). (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2001)

O 69,49% vzrostly příjmy z daní z příjmu, kde došlo ke zvýšení příjmů z daně z příjmu právnických osob (o 126,29%). To souvisí s vývojem nominálních mezd, růstem

zaměstnanosti a valorizací stávajících nezdanitelných částí základu daně. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2001)

Daň z příjmu fyzických osob vzrostla též a to o 31,75 %. V roce 2002 došlo k vysokému meziročnímu růstu celkových příjmů a to o 12,58 %. Pokles zaznamenaly příjmy z DPH (o 16,96 %). To důsledkem úlevy na daních, poskytnutým kvůli povodním, které stát tohoto postihly. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2002)

Příjmy daňové vzrostly o 4,57 %, příjmy nedaňové o 91,14 %. Růst nedaňových příjmů byl způsoben zahrnutím nahodilých a mimořádných příjmů do rozpočtových příjmů České republiky. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2003)

Rok 2003 s sebou přinesl meziroční pokles celkových příjmů o 0,75 %. Klesly též příjmy nedaňové a to o 53,02 %, příjmy daňové naopak vzrostly o 6,81 %. U příjmů z DPH, spotřební daně, cla a pojistného a sociálního zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti došlo k mírnému meziročnímu růstu. V roce 2004 celkové příjmy znovu vzrostly a to o 9,94 %. Příjmy daňové se navýšily o 7,33 %, příjmy nedaňové o 34,95 %. Růst zaznamenaly všechny sledované příjmové složky kromě cla, které kleslo o 52,2 %. Pokles cla souvisí se vstupem České republiky do Evropské unie. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2004)

Tabulka č. 2 zobrazuje relativní změnu příjmů státního rozpočtu České republiky v letech 2004 až 2015

Tabulka č. 2 – Procentuální meziroční změna vybraných příjmů státního rozpočtu ČR 2004-2015

ROK	2005/2004	2006/2005	2007/2006	2008/2007	2009/2008	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013	2015/2014
	Procentuální meziroční změna										
Příjmy celkem v mld. Kč	12,64%	6,53%	11,14%	3,71%	-8,40%	2,64%	1,24%	3,82%	3,85%	3,84%	8,88%
DAŇOVÉ PŘÍJMY	7,47%	4,05%	-33,55%	74,30%	-10,40%	3,68%	3,05%	2,47%	1,11%	3,27%	5,21%
DPH	4,59%	4,56%	8,55%	6,72%	-0,62%	6,28%	2,17%	4,08%	10,14%	4,68%	2,76%
Spotřební daně	14,63%	18,61%	16,91%	-4,60%	-1,35%	5,67%	6,38%	0,29%	-2,26%	-1,78%	6,70%
Daně z příjmů	7,93%	-4,09%	15,95%	2,42%	-23,92%	2,84%	-0,51%	5,13%	-3,20%	6,60%	8,05%
*daň z příjmů p.o.	17,27%	-4,79%	20,19%	10,82%	-34,47%	3,55%	-4,63%	8,37%	-8,64%	9,68%	11,45%
*daň z příjmů f.o.	-0,46%	-3,36%	11,52%	-7,03%	-9,80%	2,15%	3,57%	2,19%	2,05%	3,95%	4,97%
Clo	-74,49%	-2,40%	18,03%	52,78%	-36,36%	18,57%	4,22%	-10,98%	-5,19%	26,03%	-1,09%
poj. a soc. zabezpečení a přísp. na stát. politiku zaměstnanosti	6,10%	7,24%	10,02%	5,00%	-9,76%	2,29%	3,09%	1,28%	0,19%	2,89%	5,71%
* důchodové pojištění	6,19%	7,19%	10,12%	4,94%	-3,04%	2,44%	3,18%	1,25%	0,15%	2,85%	2,92%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	-17,03%	-2,37%	-8,67%	16,67%	7,62%	2,70%	-13,56%	25,39%	9,22%	18,06%	-23,74%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí České republiky

Pozn.: p.o. = právnická osoba

f.o. = fyzická osoba

V Roce 2005 byl zaznamenán meziroční růst celkových příjmů státního rozpočtu o 12,64 %. Příjmy daňové vzrostly o 7,47 %, příjmy nedaňové naopak klesly o 17,03 %. K výraznému růstu došlo u příjmů ze spotřební daně, kde nárůst činil 14,63 % a u daně z příjmu právnických osob kde byl nárůst 17,27 %. K výraznému meziročnímu poklesu došlo k příjmům z cla, kterých do státní kasy plynulo o 74,49 % méně. Tento pokles má pravděpodobně spojitost se vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2004)

Roku 2006 příjmy meziročně vzrostly o 6,53 %. Příjmy daňové o 4,05 % a příjmy nedaňové opět klesly, tentokrát o 2,37 %. K výraznější změně došlo u příjmů ze spotřební daně, které vzrostly o 18,61 %. V roce 2007 zasáhl českou ekonomiku nepříznivý vývoj na světových komoditních trzích, tato situace se promítla v akceleraci růstu spotřebitelských cen. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2007)

Celkové příjmy vzrostly o 11,14 %. Příjmy nedaňové klesly o 8,67 % a daňové dokonce o 33,55 %. K výraznějšímu růstu došlo u příjmů ze spotřební daně (o 16,91 %) a daně z příjmu (o 15,95 %). Příjmy z daně z příjmu právnických osob vzrostly o 20,19 %. K dalšímu výraznějšímu růstu došlo u příjmů z cla, kde se jednalo o 18,03 %. V roce 2008 vzrostly celkové příjmy státního rozpočtu o 3,71 %. K výraznému růstu došlo u daňových příjmů a to o 74,3 %, avšak příjmy z daní z příjmů fyzických osob poklesly o 7,03 %. Stalo se tak jelikož významné skupině zaměstnanců s nižšími příjmy vznikl nárok na daňové zvýhodnění za vyživované dítě v domácnosti ve výši, která překračovala jejich daňovou povinnost, zaměstnavatelé proto z příjmů těchto zaměstnanců neodváděli zálohy na daň, ale naopak žádali správce daně o poskytnutí nárokované částky daňové úlevy ne formě daňového bonusu. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2008)

Příjmy z daně z příjmů právnických osob mírně vzrostly, bylo to v důsledku rostoucí výkonnosti české ekonomiky v předchozích dvou letech. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2008)

Příjmy nedaňové vzrostly o 16,67 %. Další markantní změnou byl růst příjmů z cla o 52,78 %. V roce 2009 došlo k největšímu meziročnímu poklesu celkových příjmů za celé sledované období, pokles činil 8,4 %. Českou republiku zasáhla ekonomická krize, došlo ke zpomalení ekonomického růstu a prohloubení deficitu. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2009) K poklesu došlo u daňových příjmů a to o 10,4 %. Dále klesly například příjmy z cla (o 36,36 %) a daně z příjmu (o 23,92 %). Příjmy z daně z příjmu právnických

osob klesly o 34,47 % a fyzických o 9,8 %. V roce 2010 česká ekonomika meziročně vzrostla. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2010)

Došlo k meziročnímu růstu příjmů o 2,64 %, k nepatrnému růstu došlo i u ostatních sledovaných složek příjmu, výraznější růst byl zaznamenán jen u příjmů z cla, které činily 18,57 %. Roku 2011 se celkové příjmy zvýšily o 1,24 %, daňové příjmy o 3,05 % a nedaňové příjmy klesly o 13,56 %. Rok 2012 s sebou přinesl růst celkových příjmů o 3,82 %. Růst zaznamenaly příjmy daňové (o 2,47 %) i nedaňové (o 25,39 %). K výraznější změně došlo jen u příjmů z cla, které klesly o 10,98 %. V roce 2013 se celkové příjmy zvýšily o 3,85 %, stejně tak se zvýšily i příjmy daňové (o 1,11 %) a nedaňové (o 9,22 %). Příjmy ze spotřební daně, clo i daně z příjmů nepatrně klesly, oproti tomu příjmy z DPH doznaly růstu o 10,14 %. V roce 2014 vzrostly celkové příjmy o 3,84 %. U daňových příjmů byl zaznamenán nepatrný růst o 3,27 %, příjmy nedaňové se meziročně zvýšily o 18,06 %. Roku 2015 celkové příjmy vzrostly o 8,88 %. Daňové příjmy se zvýšily o 5,21 %, naopak příjmy nedaňové klesly o 23,74 %.

Vertikální analýza

Tabulka č. 3 zobrazuje procentuální četnost vybraných složek rozpočtu na celkových příjmech státního rozpočtu České republiky v letech 1993 až 2004

Tabulka č. 3 – Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu ČR 1993-2004

ROK	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu												
Příjmy celkem v mld. Kč	358	390,51	439,97	482,82	508,95	537,41	574,11	586,21	626,22	704,97	699,67	769,21
DAŇOVÉ PŘÍJMY	93,18%	64,05%	93,12%	94,73%	94,01%	94,83%	94,08%	95,46%	95,64%	88,84%	95,61%	93,34%
DPH	23,11%	14,33%	23,14%	23,90%	24,57%	23,42%	25,60%	26,07%	20,23%	18,90%	18,78%	19,55%
Spotřební daně	11,99%	17,33%	13,83%	13,37%	13,41%	13,30%	13,54%	12,67%	10,99%	10,95%	10,88%	11,53%
Daně z příjmů	21,70%	28,08%	17,74%	17,12%	16,48%	17,15%	16,00%	15,55%	24,62%	25,39%	25,85%	25,17%
*daň z příjmů p.o.	97,91%	91,74%	88,32%	62,03%	52,82%	58,48%	59,35%	39,91%	53,29%	48,36%	48,74%	47,31%
*daň z příjmů f.o.	2,09%	8,26%	11,68%	37,93%	42,11%	41,52%	40,64%	60,09%	46,71%	51,64%	51,26%	52,69%
Clo	4,55%	6,94%	4,25%	4,30%	3,12%	2,67%	2,23%	2,43%	1,67%	1,56%	1,53%	0,68%
poj. a soc. zabezpečení a přísp. na stát. politiku zaměstnanosti	32,67%	51,97%	37,67%	38,11%	39,92%	40,01%	38,30%	39,70%	40,46%	41,16%	40,72%	40,85%
* důchodové pojištění	-	-	76,25%	76,83%	76,61%	76,67%	78,23%	76,72%	76,74%	76,96%	76,95%	82,93%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	4,30%	5,36%	5,45%	3,93%	4,32%	3,54%	2,79%	2,55%	4,15%	7,04%	3,33%	4,09%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí České republiky

Pozn.: p.o. = právnická osoba

f.o. = fyzická osoba

Po vzniku České republiky činily daňové příjmy 93,18 % z celkových příjmů. Na velikosti daňových příjmů má zásluhu též zavedení daně z přidané hodnoty. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1993)

Následujícího roku však podíl klesl na 64,05 % a stoupat začal až od roku 1996. Od tohoto roku se daňové příjmy na celkových příjmech podílely více než 90 %. Změna nastala až v roce 2002, kdy se podíl daňových příjmů na příjmech celkových snížil na 88,84 %. Stalo se tak z důvodu úlev na dani právnických a fyzickým osobám, které jim byly poskytnuty, jelikož Českou republiku sužovaly záplavy. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2002)

Rok 2002 byl však jen výjimkou a v roce 2003 daňové příjmy znovu přesáhly hranici 90 %. Největší složkou daňových příjmů byly pak po sledované období 1993-2004 příjmy z pojistného a sociálního zabezpečení a příspěvky na státní politiku zaměstnanosti, které kolísaly okolo 40 %.

Příjmy nedaňové činily za období 1993-2004 v průměru pouhých 4,24 %.

Pro údaje o procentuální četnosti vybraných složek rozpočtu na celkových příjmech státního rozpočtu České republiky z let 2005-2015 je třeba se zaměřit na tabulku č. 4.

Tabulka č. 4 – Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu ČR 2005-2015

ROK	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu											
Příjmy celkem v mld. Kč	866,46	923,06	1025,88	1063,94	974,61	1000,37	1012,75	1051,39	1091,86	1133,83	1234,5
DAŇOVÉ PŘÍJMY	89,05%	86,98%	87,79%	87,40%	85,49%	86,35%	87,90%	86,77%	84,48%	84,01%	81,17%
DPH	19,03%	19,12%	18,50%	19,12%	21,21%	21,74%	21,55%	21,89%	23,85%	24,17%	23,61%
Spotřební daně	12,30%	14,02%	14,61%	13,50%	14,86%	15,15%	15,64%	15,30%	14,79%	14,07%	14,27%
Daně z příjmů	25,28%	23,30%	24,08%	23,89%	20,28%	20,12%	19,42%	19,93%	19,08%	19,69%	20,23%
*daň z příjmů p.o.	51,41%	51,04%	52,91%	57,25%	49,32%	49,66%	47,60%	49,06%	46,30%	47,64%	49,14%
*daň z příjmů f.o.	48,59%	48,96%	47,09%	42,75%	50,68%	50,34%	52,40%	50,94%	53,70%	52,36%	50,86%
Clo	0,16%	0,15%	0,16%	0,24%	0,17%	0,19%	0,19%	0,17%	0,16%	0,19%	0,18%
poj. a soc. zabezpečení a přísp. na stát. politiku zaměstnanosti	40,33%	41,56%	40,76%	41,46%	41,75%	41,19%	41,20%	40,72%	40,35%	40,20%	40,40%
* důchodové pojištění	83,00%	82,97%	83,04%	83,00%	89,18%	89,30%	89,38%	89,36%	89,33%	89,29%	86,93%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	3,01%	2,76%	2,27%	2,55%	3,00%	3,00%	2,56%	3,09%	3,25%	3,70%	2,59%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí České republiky

Pozn.: p.o. = právnická osoba

f.o. = fyzická osoba

Po celé sledované období 2005-2015 se na celkových příjmech nejvíce podílely daňové příjmy, které měly okolo 86 %. Roku 2009 činily 85,49 % z celkového rozpočtu,

pokles nastal v důsledku ekonomické krize sužující Českou republiku. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2009)

Následně došlo k růstu, ale již od roku 2011 začal podíl daňových příjmů na celkových příjmech znovu klesat, na konci sledovaného období činil 81,17 %. Největší složkou daňových příjmů byly příjmy z pojistného a sociálního zabezpečení a příspěvky na státní politiku zaměstnanosti, které měly v průměru okolo 41 %. Výraznou složkou daňových příjmů pak byly daně z příjmů. Příjmy nedaňové činily průměrně okolo 2,89 %.

4.1.2 Analýza výdajů státního rozpočtu ČR

Tabulka č. 5 zobrazuje relativní změnu výdajů státního rozpočtu České republiky v letech 1993 až 2004

Horizontální analýza

Tabulka č. 5 – Procentuální meziroční změna vybraných výdajů státního rozpočtu ČR 1993–2004

ROK	1994/1993	1995/1994	1996/1995	1997/1996	1998/1997	1999/1998	2000/1999	2001/2000	2002/2001	2003/2002	2004/2003
Procentuální meziroční změna											
Výdaje celkem v mld. Kč	6,97%	13,34%	11,93%	8,32%	8,02%	5,32%	5,93%	9,75%	8,18%	7,73%	6,70%
NEINVESTIČNÍ VÝDAJE	3,89%	-5,96%	36,44%	8,43%	9,72%	4,20%	6,23%	12,77%	8,78%	7,25%	5,90%
Neinvestiční dotace podnikatel.subjektům	-5,57%	3,08%	-5,54%	43,89%	18,84%	-34,95%	12,35%	62,63%	29,54%	-24,75%	7,42%
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	16,03%	13,59%	-1,03%	37,00%	8,40%	7,53%	8,28%	7,67%	7,81%	4,22%	3,24%
*důchody	-	-	16,18%	18,44%	9,48%	7,50%	4,57%	7,61%	15,74%	-2,51%	6,10%
Neinvestiční transfery do zahraničí	22,95%	-28,00%	-11,11%	93,75%	84,95%	40,70%	13,22%	23,72%	-44,25%	14,29%	748,15%
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	26,71%	32,29%	5,17%	9,03%	-0,10%	16,80%	3,17%	-18,97%	0,77%	14,50%	17,16%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí České republiky

V roce 1994 byl zaznamenán meziroční růst celkových výdajů o 6,97 %. Neinvestiční výdaje vzrostly o 3,89 % a kapitálové výdaje o 26,71 %. Výdaje na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům klesly o 5,57 %, na neinvestiční transfery obyvatelstvu naopak vzrostly o 16,03 %, stejně tak jako výdaje na neinvestiční transfery do zahraničí, ty zaznamenaly růst o 22,95 %. Roku 1995 se celkové výdaje opět navýšily – o 13,34 %. Největšího meziročního růstu dosáhly kapitálové výdaje, které vzrostly o 32,29 %. Výdaje na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům vzrostly jen mírně, o 3,08 %, výdaje na neinvestiční transfery obyvatelstvu vzrostly o 13,59, naopak výdaje na neinvestiční transfery do zahraničí klesly o 28 %, Rok 1996 s sebou přinesl meziroční růst

celkových výdajů o 11,93 %. K výraznému růstu (o 36,44%) došlo u neinvestičních výdajů. Kapitálové výdaje zaznamenaly jen mírný růst a to o 5,17 %. K výraznějšímu poklesu výdajů došlo jen u neinvestičních transferů do zahraničí (o 11,11%). Byl též zaznamenán vrůst výdajů na důchody činící 16,18 %. V roce 1997 zasáhly Českou republiku povodně a taktéž došlo k prohloubení schodkového hospodaření. To mělo za následek zvýšení výdajů. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1997)

Celkové výdaje vzrostly o 8,32 %. U neinvestičních výdajů došlo k růstu o 8,43 %, u kapitálových výdajů k růstu o 9,03. Výrazné zvýšení činící 43,89 % bylo zaznamenáno u výdajů na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům a také u výdajů na neinvestiční transfery obyvatelstvu činící 37 %. Nejvýraznější změnou ale bylo zvýšení výdajů na transfery do zahraničí a to o 93,75 %. Roku 1998 celkové výdaje vzrostly o 8,02 %. Růst lze vysvětlit ekonomickou recesí, která tohoto roku zasáhla Českou republiku. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1998)

Neinvestiční výdaje vzrostly o 9,72 %. Růst je důsledkem mimořádných výdajů. V tomto případě se jednalo o zvýšení příspěvku státu na zdravotní pojištění, valorizaci důchodů, úhrady ztráty Konsolidační banky a plnění záruky státu pro Českou spořitelnu. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1998)

Oproti tomu výdaje kapitálové klesly o 0,1 %. K výraznějšímu růstu došlo u výdajů na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům (o 18,84%) a u výdajů na neinvestiční transfery do zahraničí, zde se jednalo o 84,95 %. Rok 1999 s sebou přinesl nárůst celkových výdajů o 5,32 %. Markantní změnou byl pokles výdajů na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům o 34,95 %, dalším výrazným rozdílem oproti minulému období pak je nárůst výdajů na neinvestiční transfery do zahraničí o 40,7 % a nárůst kapitálových výdajů o 16,8 %. V roce 2000 vzrostly celkové výdaje o 5,93 %. Mezi výraznější změny patří růst výdajů na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům o 12,35 % a na neinvestiční transfery do zahraničí o 13,22 %. Roku 2001 vzrostly celkové výdaje o 9,75 %. Neinvestiční výdaje zaznamenaly růst o 12,77 %, kapitálové výdaje pak pokles o 18,97 %. Mezi výrazné meziroční změny výdajů patřily výdaje na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům, které vzrostly o 62,63 % a výdaje na neinvestiční transfery do zahraničí, které vzrostly o 23,72 %. K růstu došlo též u výdajů na důchody, a to z důsledku jejich valorizace. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2001)

Rok 2002 s sebou přinesl meziroční změnu celkových výdajů o 8,18 %. Neinvestiční a kapitálové výdaje nepatrně vzrostly. Výrazný růst byl zaznamenán u výdajů na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům, které vzrostly o 29,54 %, stalo se tak z důvodu vlivu vyšších úhrad ztrát Konsolidační banky. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2002)

Výdaje na důchody vzrostly o 15,74 %. Další výraznější změnou byl pokles výdajů na neinvestiční transfery do zahraničí o 44,25 %. Roku 2003 výdaje vzrostly o 7,73 %. Nárůst výdajů byl způsoben nutností úhrady závazku z arbitrážního sporu mezi CME Czech Republic a Českou republikou ve výši 10,6 miliard Kč a také přijetím rámcového úvěru od Evropské investiční banky za účelem odstranění škod způsobenými povodněmi, které udeřily v roce 2002. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2002)

Další změnou v tomto období byl pokles výdajů na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům o 24,75 %. V roce 2004 byl zaznamenán růst celkových výdajů o 6,70 %. Markantní změnou byl růst výdajů na neinvestiční transfery do zahraničí, změna činila 748,15 %. Zde se nabízí souvislost se vstupem České republiky do Evropské unie. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2004)

Tabulka č. 6 zobrazuje relativní změnu výdajů státního rozpočtu České republiky v letech 2004 až 2015

Tabulka č. 6 – Procentuální meziroční změna vybraných výdajů státního rozpočtu ČR 2004-2015

ROK	2005/2004	2006/2005	2007/2006	2008/2007	2009/2008	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013	2015/2014
Procentuální meziroční změna											
Výdaje celkem v mld. Kč	6,94%	10,60%	7,02%	-0,76%	7,66%	-0,87%	-0,11%	-0,27%	1,80%	3,28%	0,57%
NEINVESTIČNÍ VÝDAJE	5,98%	8,48%	6,71%	0,22%	5,61%	-0,70%	0,98%	0,20%	3,09%	2,74%	3,87%
Neinvestiční dotace podnikatel.subjektům	-45,24%	3,32%	7,14%	13,66%	8,67%	1,94%	10,55%	7,53%	1,56%	13,74%	-8,15%
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	4,21%	8,49%	8,34%	3,48%	6,75%	0,10%	2,62%	6,87%	1,85%	1,24%	2,18%
*důchody	7,26%	6,19%	6,21%	10,93%	5,68%	1,89%	6,31%	3,80%	0,19%	0,80%	-0,08%
Neinvestiční transfery do zahraničí	58,13%	-0,17%	7,54%	10,39%	-1,34%	3,97%	11,83%	-3,63%	8,33%	4,43%	-7,29%
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	18,44%	33,26%	9,72%	-9,08%	26,78%	-2,21%	-8,72%	-4,42%	-9,95%	8,98%	57,58%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí České republiky

V roce 2005 byl zaznamenán meziroční růst celkových výdajů o 6,94 %. Neinvestiční výdaje vzrostly o 5,98 % a kapitálové výdaje o 18,44 %. Významnou položkou byly výdaje na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům, které klesly o 45,24 % a výdaje na neinvestiční transfery do zahraničí, které zaznamenaly růst o 58,13 %.

Pravděpodobně stále související se vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2004)

Roku 2006 sužovaly Českou republiku další povodně. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2006)

Celkové výdaje vzrostly o 10,6 %. Neinvestiční výdaje vzrostly o 8,48 %. Prudký nárůst výdajů byl zaznamenán u výdajů kapitálových, kde činil 33,26 %. Rok 2007 s sebou přinesl růst celkových výdajů o 7,02 %. Ostatní sledované složky zaznamenaly jen mírný růst. V roce 2008 klesly výdaje o 0,76 %. Pokles byl zaznamenán též u kapitálových výdajů a to o 9,08 %. Ostatní sledované složky výdajů zaznamenaly růst – neinvestiční výdaje zaznamenaly mírný růst o 0,22 %, výdaje na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům o 13,66 % a výdaje na neinvestiční transfery do zahraničí o 10,39 %. Rostly též výdaje na důchody a to o 10,93 %. Roku 2009 celkové výdaje vzrostly o 7,66 %. Nárůst všech výdajů je spojen s příchodem ekonomické krize do České republiky. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2009)

Výraznější růst byl zaznamenán u kapitálových výdajů, kde činil 26,78 %. Rok 2010 s sebou přinesl jen nevelké změny. Celkové výdaje jen mírně poklesly. Stejně tomu bylo u neinvestičních a kapitálových výdajů. Ostatní sledované složky mírně vzrostly. V roce 2011 nastal v České ekonomice mírný růst. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2011)

Celkové výdaje mírně poklesly, neinvestiční výdaje zaznamenaly mírný růst o 0,98 %, výdaje kapitálové poklesly o 8,72 %. Výraznější změna nastala u výdajů na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům, které vzrostly o 10,55 % a u výdajů na neinvestiční transfery do zahraničí, kde růst činil 11,83 %. Roku 2012 byl i přes ekonomickou recesi u celkových výdajů zaznamenán mírný pokles o 0,27 %. Projevy nebyly tak výrazné díky opatřením fiskální konsolidace. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2012)

Neinvestiční výdaje vzrostly o 0,2 % a kapitálové klesly o 4,42 %. Rok 2013 s sebou přinesl mírný růst celkových výdajů o 1,8 %. U kapitálových výdajů nastal pokles o 9,95 % a u neinvestičních růst o 3,09 %. Výraznější změnou byl růst výdajů na neinvestiční transfery do zahraničí, který činil 8,33 %. V roce 2014 vzrostly všechny sledované složky. Celkové výdaje vzrostly o 3,28 %, výdaje kapitálové o 8,98 % a neinvestiční výdaje o 2,74 %. Mezi výraznější změny patřil růst výdajů na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům činící 13,74 %. Roku 2015 vzrostly celkové výdaje o 0,57 %. Neinvestiční výdaje vzrostly o 3,87 % a výdaje kapitálové o 57,58 %.

Vertikální analýza

Tabulka č. 7 zobrazuje procentuální četnost vybraných složek rozpočtu na celkových výdajích státního rozpočtu České republiky v letech 1993 až 2004

Tabulka č. 7 – Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu ČR 1993-2004

ROK	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu												
Výdaje celkem v mld. Kč	356,92	381,8	432,74	484,38	524,67	566,74	596,9	632,27	693,92	750,68	808,72	862,89
NEINVESTIČNÍ V	91,21%	88,58%	73,49%	89,58%	89,67%	91,08%	90,11%	90,37%	92,86%	93,38%	92,96%	92,27%
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům	8,78%	7,98%	8,74%	6,05%	8,03%	8,70%	5,43%	5,75%	8,29%	9,87%	6,92%	7,02%
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	36,26%	40,50%	48,93%	35,49%	44,84%	44,30%	45,72%	46,61%	44,50%	44,10%	42,85%	41,78%
*důchody	-	-	70,57%	82,84%	71,62%	72,34%	72,32%	69,84%	69,80%	74,94%	70,10%	72,04%
Neinvestiční transfery do zahraničí	0,19%	0,22%	0,17%	0,11%	0,20%	0,33%	0,45%	0,48%	0,53%	0,27%	0,29%	2,30%
KAPITÁLOVÉ V	7,37%	8,73%	10,20%	9,58%	9,64%	8,92%	9,89%	9,63%	7,11%	6,62%	7,04%	7,73%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí České republiky

Největší složkou celkových výdajů byly výdaje neinvestiční. Roku 1993 dosáhly 91,21 %. Následující dva roky však poklesly na částku 73,49 %. V roce 1996 však znovu začaly růst. Roku 1997 zasáhly Českou republiky povodně, tato situace se projevila na zvýšení celkových výdajů. Taktéž s tím souvisí rozhodnutí vlády, uhradit ztrátu Konsolidační banky za tok 1996 ve výši 5,1 miliard Kč. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1997)

Roku 1998 byl poznamenán mimořádnými výdaji – výdaje na valorizaci důchodů a na úhrady ztráty konsolidační banky. Taktéž kvůli zvýšení příspěvku státu na zdravotní pojištění a z důvodu plnění záruky státu pro Českou spořitelnu. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1998)

Roku 2002 došlo k výraznému růstu výdajů vlivem vyšších úhrad ztrát Konsolidační banky. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2002)

V roce 2003 pak výdaje vzrostly v důsledku nutnosti krytí škod, napáchanými povodněmi v roce 2002. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2002)

Ve sledovaném období 1993-2004 činily neinvestiční výdaje na celkových výdajích zhruba 90 %. Největší složkou neinvestičních výdajů byly neinvestiční transfery obyvatelstvu,

které průměrně činily okolo 42 %. Se zhruba 8,5 % se pak na výdajích podílely výdaje kapitálové.

Období 2005-2015 popisuje tabulka č. 8.

Tabulka č. 8 – Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu ČR 2005-2015

ROK	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu											
Výdaje celkem v mld. Kč	922,79	1020,64	1092,27	1083,94	1167	1156,79	1155,52	1152,38	1173,12	1211,6	1218,5
NEINVESTIČNÍ V	91,44%	89,68%	89,42%	90,31%	88,59%	88,74%	89,71%	90,14%	91,28%	90,80%	93,78%
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům	3,63%	3,46%	3,47%	3,93%	4,05%	4,16%	4,55%	4,88%	4,81%	5,32%	4,71%
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	41,08%	41,08%	41,71%	43,06%	43,53%	43,88%	44,59%	47,56%	46,99%	46,30%	45,55%
*důchody	74,15%	72,58%	71,15%	76,27%	75,50%	76,86%	79,62%	77,34%	76,08%	75,74%	74,07%
Neinvestiční transfery do zahraničí	3,43%	3,16%	3,18%	3,51%	3,28%	3,43%	3,80%	3,65%	3,84%	3,90%	3,48%
KAPITÁLOVÉ V	8,56%	10,32%	10,58%	9,69%	11,41%	11,26%	10,29%	9,86%	8,72%	9,20%	14,42%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí České republiky

V roce 2009 vtrhla do České republiky ekonomická krize, projevující se zpomalením ekonomického růstu. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2009)
Roku 2012 se česká ekonomika nacházela v recesi, ale její projevy nebyly nikterak závažné, hlavně díky opatřením fiskální konsolidace. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2012)
I v tomto sledovaném období (2005-2015) měly největší podíl na celkových výdajích výdaje neinvestiční, pohybovaly se okolo 90 %, největšího podílu dosáhly v roce 2015, kdy činily 91,78 % z celkových výdajů. Neinvestiční transfery obyvatelstvu, jakožto nejvýraznější složka neinvestičních výdajů, se pohybovala okolo 44 %, zhruba 75 % z toho činily výdaje na důchody. Kapitálové výdaje měly ve sledovaném období hodnotu cca průměrně 10 %.

4.2 Struktura příjmů a výdajů státního rozpočtu ČR

V následující kapitole bude porovnána struktura příjmů a výdajů státního rozpočtu České republiky za rok 2010 a rok 2015

4.2.1 Komparace struktury příjmů státního rozpočtu ČR za roky 2010 a 2015

Na grafu č. 4 lze pozorovat strukturu příjmů státního rozpočtu ČR za roky 2010 a 2015

Graf č. 4 – Komparace struktury příjmů státního rozpočtu ČR za roky 2010 a 2015

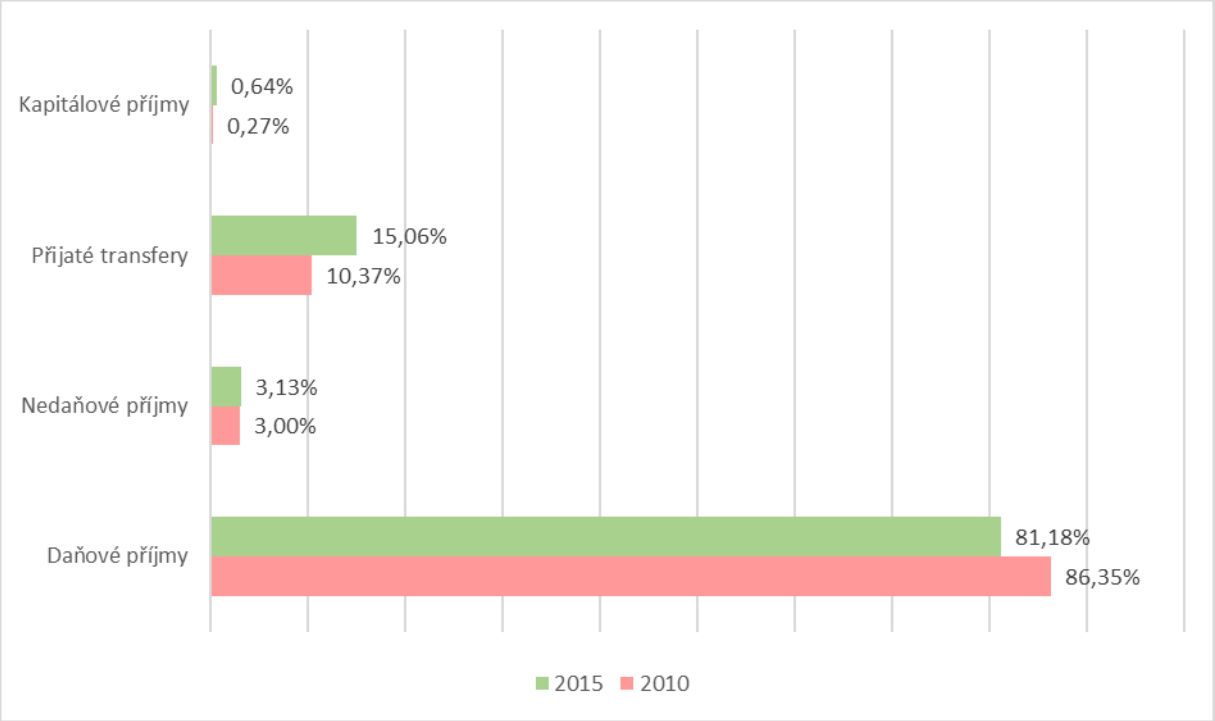

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí České republiky

Nejvýraznější složkou státního rozpočtu byly daňové příjmy. Po porovnání dat z let 2010 a 2015 vyplynulo, že v roce 2015 byly daňové příjmy o 5,18 % nižší než v roce 2010. Druhým největším přísunem celkových příjmů byly přijaté transfery. Oproti roku 2010 v roce 2015 vzrostly o 4,68 %. Nedaňové příjmy zaznamenaly roku 2015 mírný nárůst o 0,13 %. K růstu došlo oproti roku 2010 též u kapitálových příjmů, jednalo se o 0,37 %.

4.2.2 Komparace struktury výdajů státního rozpočtu ČR za roky 2010 a 2015

Na grafu č. 5 lze pozorovat strukturu výdajů státního rozpočtu ČR za roky 2010 a 2015

Graf č. 5 – Komparace struktury výdajů státního rozpočtu ČR za roky 2010 a 2015

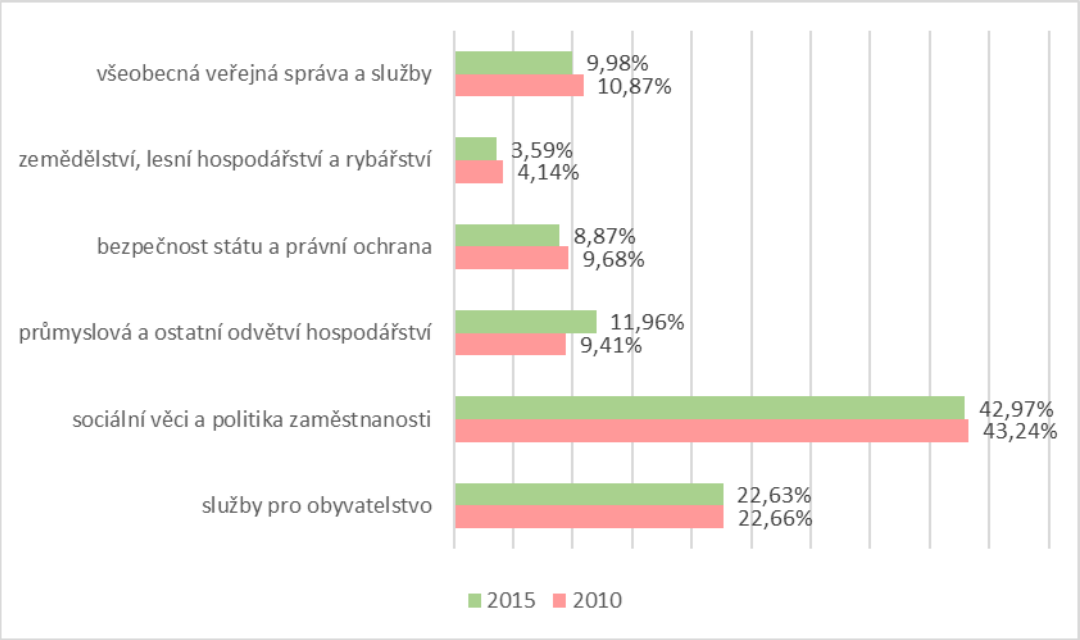

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí České republiky

Jak z grafu vyplývá, největší část výdajů státního rozpočtu vynakládala Česká republika na sociální věci a politiku zaměstnanosti. Oproti roku 2010 poklesly vynaložené prostředky o 0,27 %. Pokles oproti roku 2010 může být důsledkem hospodářské krize, která roku 2009 udeřila Českou ekonomiku. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2010)

Druhým odvětvím, na které bylo alokováno nejvíce prostředků, byly služby pro obyvatelstvo. V porovnání s rokem 2010 se výdaje snížily o 0,02 %. Třetím odvětvím s nejvyšším množstvím zdrojů je průmysl a ostatní odvětví hospodářství. Zde byl zaznamenán oproti roku 2010 růst výdajů o 2,55 %. Čtvrtým odvětvím s nejvíce alokovanými prostředky byla všeobecná veřejná správa a služby, růst oproti roku 2010 činil 0,89 %. Podobná situace nastala u výdajů na bezpečnost státu a právní ochranu, zde činil růst v porovnání s rokem 2010 pouhých 0,81 %. Výdaje na zemědělství, lesní hospodářství a rybářství oproti roku 2010 klesly o 0,56 %.

4.3 Státní dluh ČR

Tato kapitola se zabývá státním dluhem České republiky, jeho vývojem a prognózou jeho budoucího vývoje.

4.3.1 Vývoj státního dluhu ČR

Na grafu č. 6 lze pozorovat vývoj státního dluhu ČR v letech 1993-2015

Graf č. 6 – Vývoj státního dluhu ČR v letech 1993-2015

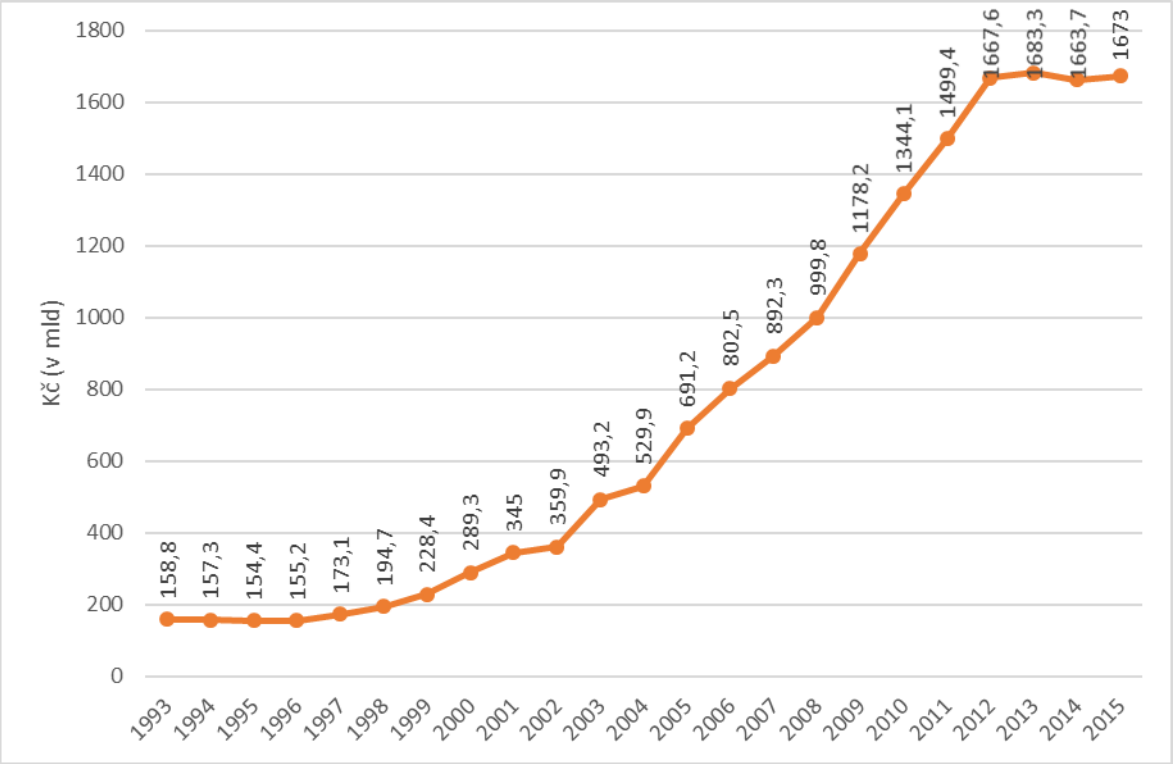

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Českého statistického úřadu

Po rozdělení Československa představoval státní dluh následující položky. Počínající dluh činící 24,2 miliardy Kč, dvě třetiny závazků činících 78,6 miliard Kč, které byla nucena Česká republika po rozpadu federace převzít, 49,6 miliard Kč od ČSOB které představovaly část zahraničních závazků státní povahy, které vznikly na základě politických rozhodnutí předrevolučních vlád a přímý úvěr ve výši 10,4 miliard Kč. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1993)

Celkem tedy počáteční dluh České republiky dle grafu č. 6 činil 158,8 miliard Kč, což znamená 13,3 % HDP (viz graf č. 7). Roku 1994 došlo ke snížení státního dluhu o 1,5 miliard Kč, tedy o 0,9 %. Toto snížení bylo následkem vyloučení korunově kryté clearingové zadluženosti vůči Slovenské republice, podíl na HDP činil 11,5 % (viz graf č. 7). (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1994)

Rok 1995 znamenal další pokles státního dluhu, tentokrát o 2,9 miliard Kč, tj. 9,8 % HDP (viz graf č. 7). V roce 1996 státní dluh poprvé vzrostl a to o 1,2 miliardy Kč (0,4 %) a činil 8,6 % HDP (viz graf č. 7). Při řízení dluhu byla v tomto roce uplatňována přeměna přímých úvěrů od bank a ze zahraničí do formy státních dluhopisů, tento proces se též nazývá sekuritizace, díky tomuto procesu se státu podařilo dosáhnout úspor ve výši 1,5 miliardy Kč. Objem dluhopisů vyskytujících se v oběhu, se zvýšil na 21,2 miliardy Kč. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 1995)

Rok 1997 byl poprvé rokem, kdy vzrostl státní dluh. Meziročně vzrostl o 11,5 % na částku 173,1 miliard Kč, podíl na HDP činil 8,9 %. Tento růst je způsoben především rozpočtovými schodky. Důsledkem je také meziroční nárůst podílu státního dluhu na HDP v letech 1997-2010. Roku 1998 meziročně stoupá o 12,4 % na částku 194,7 miliard Kč, jeho podíl na HDP činí 9,1 %. V roce 1999 stoupá o 17,3 % na částku 228,4 miliard Kč, podíl na HDP činí 10,2 % (viz graf č. 7). Rok 2000 s sebou opět přináší nárůst dluhu, tentokrát o 26,6 %, s hodnotou 289,3 miliard Kč činí 11,2 % HDP (viz graf č. 7). Roku 2001 dochází k meziročnímu růstu o 19,2 % na částku 345 miliard Kč, která činí 13,5 % HDP (viz graf č. 7). V roce 2002 stoupá o 4,3 % na částku 359,9 miliard Kč, což dělá 14,8 % HDP (viz graf č. 7). Podíl objemu dluhopisů na celkovém stavu státního dluhu se zvětšuje na 97,7 %. Sekuritizace stagnuje. Nárůst státního dluhu byl ovlivněn schodkem státního rozpočtu. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2002)

Roku 2003 stoupá dluh na částku 493,2 miliard Kč, jedná se o meziroční růst o 37 %, což z něj činí největší růst od vzniku České republiky, podíl dluhu na HDP činí 17,6 % (viz graf č. 7). Zvýšení dluhu je příčinou deficitního státního rozpočtu a také čerpáním úvěrů od Evropské investiční banky, které se oproti předešlému roku výrazně rozšířilo. Rozsah emisí státních dluhopisů převyšuje na konci tohoto roku potřebu dluhopisového krytí schodku státního rozpočtu o cca 2,1 miliard Kč, které byly převedeny do státních finančních aktiv k posílení prostředků dluhopisového financování na souhrnném účtu státní pokladny v roce 2004. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2003)

Roku 2005 kleslo tempo meziročního růstu na 7,4 % HDP, státní dluh dosáhl částky 529,9 miliard Kč, podíl dluhu na HDP činí 21,2 % (viz graf č. 7). Zvýšení dluhu bylo způsobeno vývojem státního rozpočtu, který byl schodkový. Konečný schodek byl však nižší, než se v rozpočtu předpokládalo, a to se projevilo v dluhopisovém financování, které dosáhlo

výše 87,1 miliard Kč. 92,9 % deficitu státního rozpočtu bylo kryto prostředky z emise státních dluhopisů. Státní dluh byl také ovlivněn realizací první zahraniční emise dlouhodobých státních dluhopisů ve výši 48,8 miliard Kč. (PSP, Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2004)

Rok 2005 s sebou přináší meziroční zvýšení dluhu o 30,4 % na částku 691,2 miliard Kč, podíl na HDP činí 21,2 % (viz graf č. 7). Zvýšení dluhu je způsobeno zvýšením deficitu státního rozpočtu, který činí 56,3 miliard Kč. Ke zvýšení dluhu přispěla zejména úhrada části ztráty ve výši 30 miliard Kč od České konsolidační agentury a tvorba rezervy na převod rozdílu mezi příjmy pojistného a výdaji na důchodové pojištění za rok 2004, která dosahovala 8,3 miliard Kč. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2005)

Roku 2006 dochází k největšímu nárůstu státního dluhu, jedná se o 16,1 % a dluh tím dosahuje hodnoty 802,5 miliard Kč, podíl státního dluhu na HDP činí 22,9 % (viz graf č. 7). Česká republika vydává 1. emisi jenových bondů v objemu 30 miliard JPY (tj. 6,248 miliard Kč), s dobou splatnosti 30 let a s kupónovou sazbou 2,75 % p.a. Tohoto roku se též dokončuje implementace integrovaného operačního systému WallStreet Systems (Trema) Suite pro řízení finančního portfolia státu. Tím se snižuje operační riziko. Tento systém byl propojen s finančními informačními a obchodními terminály Reuters a došlo k napojení na národní vypořádací centrum Univyc, a.s., jehož členem se Ministerstvo financí stává počátkem roku 2007. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2006)

Všechny tyto kroky vedly k vytvoření technických podmínek pro aktivnější působení na sekundárním trhu státních dluhopisů a vedly k realizaci dalších operací k zefektivnění řízení státního dluhu. V roce 2007 dosahuje státní dluh částky 892,3 miliard Kč, jedná se o meziroční nárůst ve výši 11,2 %, podíl dluhu na HDP činí 23,3 % (viz graf č. 7). Ministerstvo financí vydalo 1. tranši 53. emise 50letých dluhopisů v objemu 4,75 miliard Kč. V poli řízení operačního rizika dluhových operací úspěšně funguje roku 2006 implementovaný bankovní systém WallStreet Systems (Trema) Suite. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2007)

Rok 2008 s sebou přináší meziroční nárůst státního dluhu o 12 %, tedy na částku 999,8 miliard Kč, podíl dluhu na HDP činí 24,9 % (viz graf č. 7). Stát vydává 3. emisi eurobondů v objemu 2 miliard EUR s kupónovou sazbou 5 % a s dobou splatnosti 10 let. Jako reakci na prohlubování finanční krize vydává Ministerstvo financí 1. tranši 55. emise

8letých variabilně úročených dluhopisů v objemu 5,34 miliard Kč. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2008)

V roce 2009 dosahuje státní dluh výše 1 178,2 miliard Kč, jedná se o meziroční nárůst o 17,8 %, podíl státního dluhu na HDP činí 30 % (viz graf č. 7). V tomto roce se plně projevuje ekonomická krize, dochází k výpadku některých příjmů státního rozpočtu, a naopak k nárůstu výdajů. To se projevuje na růstu deficitu rozpočtu. Vláda zdvojnásobuje svou výpůjční potřebu na cca 280 miliard Kč, což spolu s růstem přirážek k úrokovým sazbám u emisí dlouhodobých státních dluhopisů a přes skutečnost nízkých krátkodobých úrokových sazeb sekundárně způsobuje nárůst nákladů dluhové služby. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2009)

Roku 2010 stále pokračuje dlouhodobý trend rostoucího státního dluhu. Meziročně státní dluh vzrostl o 14,1 % na částku 1 344,1 miliard Kč, podíl na HDP činí 34 % (viz graf č. 7). Výše dluhu byla důsledkem schodku státního rozpočtu ve výši 156,4 miliard Kč. V roce 2011 dosáhla dlužná částka 1 499,4 miliard Kč, meziročně došlo ke zvýšení o 27,2 %, podíl dluhu na HDP činil 37,3 %. Ministerstvo financí zavedlo historický projekt emise spořících státních dluhopisů. Občané měli o spoření prostřednictvím státu vysoký zájem, celkový objem prodaných dluhopisů dosáhl 20,4 miliard, což bylo o 10,4 miliard Kč více, než se původně předpokládalo. Ministerstvo financí též uvedlo do provozu ve spolupráci s mezinárodní organizací EuroMTS Ltd panevropskou elektronickou platformu MTS Czech Republic pro obchodování na sekundárním dluhopisovém trhu a nastavilo tak efektivnější strukturu mezi ministerstvem a primárními dealery českých státních dluhopisů. To mělo za přínos standardizaci a profesionalizaci spolupráce při financování a řízení státního dluhu a její naprostou transparentnost. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2011)

V roce 2012 činil státní dluh 1 667,6 miliard Kč, meziročně vzrostl o 11,2 %, podíl dluhu na HDP činil 41,3 % (viz. graf č. 7), což je maximální podíl za celé sledované období. Nárůst dluhu byl způsoben schodkem státního rozpočtu a nadále zvyšován tvorbou rezervy peněžních prostředků ve výši 69,4 miliard Kč a potřebou financování zvýšení stavu státních finančních aktiv ve výši 2,4 miliard Kč. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2012)

Roku 2013 dosáhl státní dluh částky 1 683,3 miliard Kč, meziročně vzrostl o 0,9 %, podíl na HDP činil 41,3 % (viz graf č. 7). V roce 2014 činil státní dluh 1 663,7 miliard Kč, jedná se o meziroční pokles o 1,1 %, podíl dluhu na HDP činil 39 % (viz graf č. 7). Pokles dluhu

je důsledkem krytí potřeby financování státu operacemi finančních aktiva řízení likvidity ve výši 99,7 miliard Kč. Proti snižování dluhu naopak působilo znehodnocování koruny ve výši 2,3 miliard Kč a schodek státního rozpočtu. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2014)

Rok 2015 s sebou přinesl zvýšení státního dluhu na částku 1 673 miliard Kč, tedy o 0,5 %, podíl dluhu na HDP činil 37,4 % (viz graf č. 7).

Graf č. 7 - Podíl státního dluhu ČR na % HDP

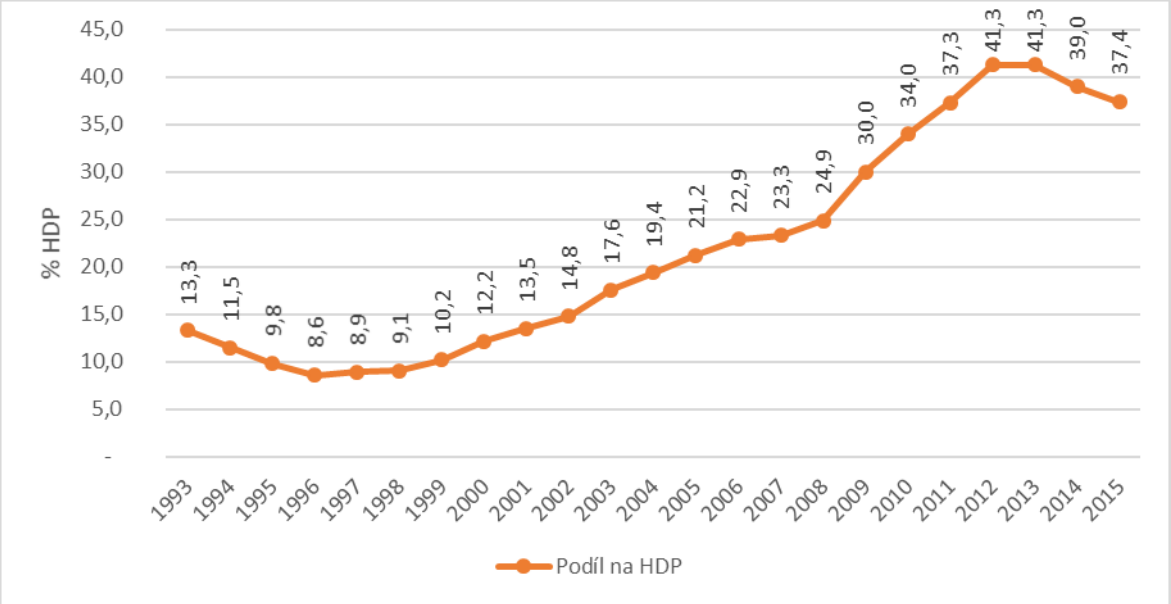

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Českého statistického úřadu

4.3.2 Prognóza vývoje státního dluhu ČR

Prvním krokem byl test stacionarity, byl realizován v programu NumXL a z výsledků vyplynulo, že data nejsou stacionární, tj. že nejsou v čase konstantní.

Stationary Test					
Test	**Score**	**P-Value**	**C.V.**	**Stationary?**	**5,0%**
ADF					
No Const	0,7	84,4%	-2,1	NEPRAVDA	
Const-Only	-0,3	90,9%	-3,4	NEPRAVDA	
Const + Trend	-2,4	0,8%	-1,6	PRAVDA	
Const+Trend+Trend^2	1,2	89,1%	-1,6	NEPRAVDA	

Dále pak bylo přikročeno k samotnému testu. Byla užita Box-Jenkinsova metodologie. Testovacím programem byl XLSTAT a byla zvolena funkce ARIMA (Autoregressive integrated moving average).

Na grafu č. 8 je zobrazena prognóza vývoje státního dluhu České republiky od roku 2016 do roku 2020. Nutno podotknout, že program pracoval pouze s daty v rozmezí 1993-2015, tudíž se výsledky a skutečnost mohou lišit.

Graf č. 8 – Prognóza vývoje státního dluhu České republiky

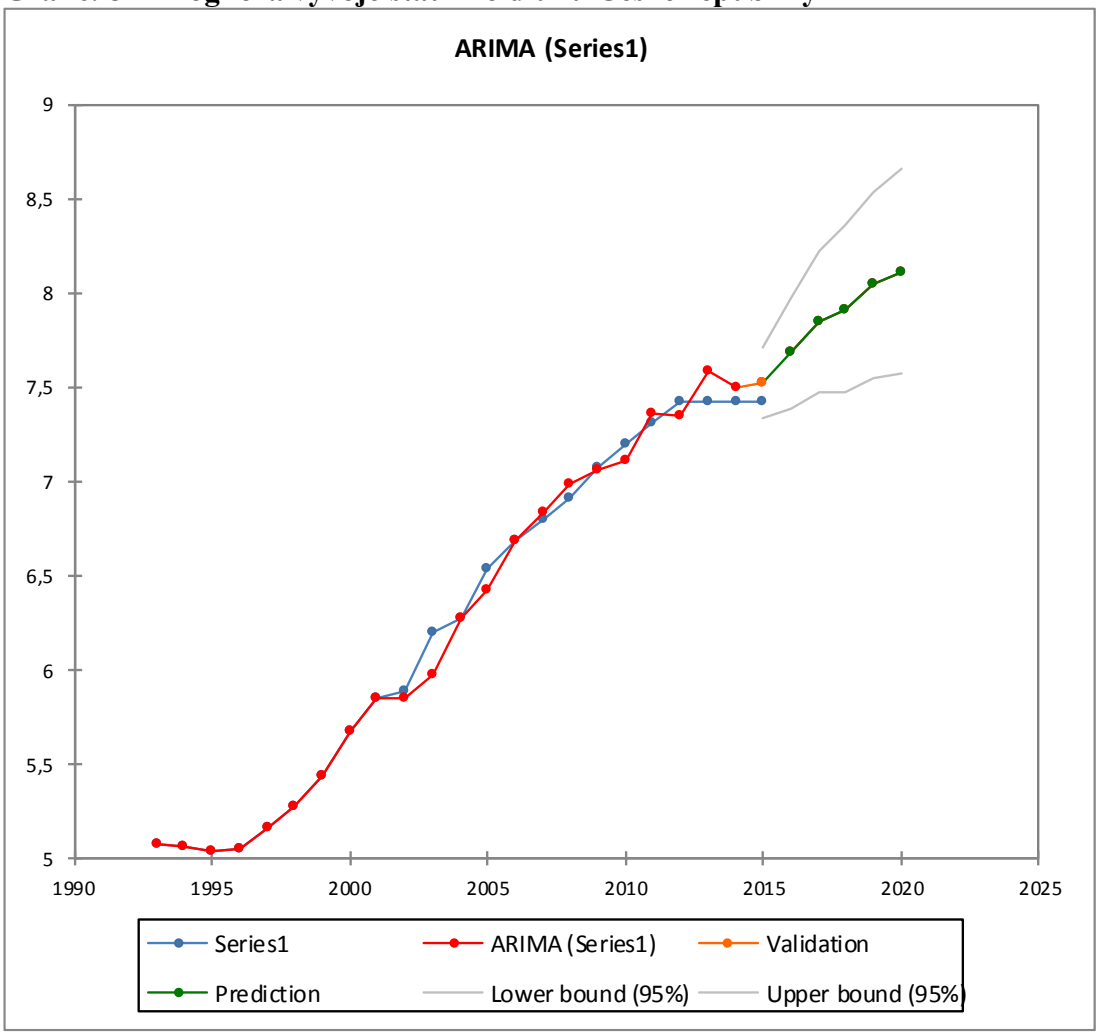

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Českého statistického úřadu

Z grafu č. 8 je zřejmé, že program předpověděl růst státního dluhu. Na rok 2016 předpověděl výši státního dluhu České republiky činící 2 167,47 miliard Kč. V roce 2017 činila předpověď 2 557,3 miliard Kč, v roce 2018 vzrostl na výši 2 740,99 miliard Kč. V roce 2019 pak program předpověděl dluh činící 3 123,30 miliard Kč. Roku 2020 činila

předpokládaná výše státního dluhu 3 347,71 miliard Kč, tj., 123,84 miliard eur (česká koruna byla převedena kurzem platným k 13. 3. 2017, kde 1 EUR = 27,03 CZK)

4.4 Vývoj příjmů a výdajů státního rozpočtu SR

Na grafu č. 9 jsou uvedeny celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 1993-2008.

Graf č. 9 – Vývoj příjmů u výdajů státního rozpočtu SR v letech 1993-2008

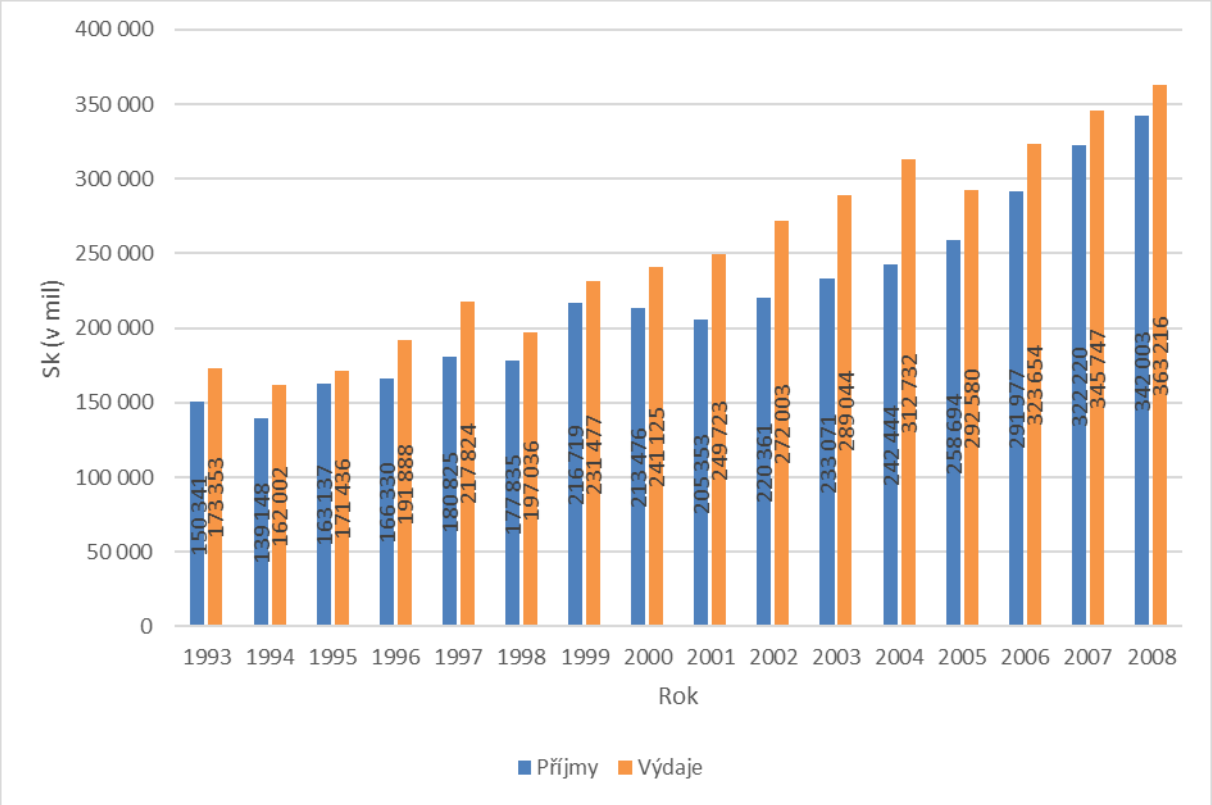

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

Po vzniku Slovenské republiky výdaje převyšovaly příjmy o 23,012 milionů Sk. Následující rok příjmy i výdaje mírně poklesly. Od roku 1995 do roku 1997 příjmy i výdaje rostly. V roce 1998 došlo k poklesu, u příjmů se jednalo o pokles o 2,99 milionů Sk, u výdajů to byla již výraznější změna – 20,788 milionů Sk. Od roku 1999 výdaje neustále rostly. Roku 2004 byl zaznamenán největší schodek v období 1993-2008 který činil 70,288 milionů Sk (viz graf č. 10). Slovenská republika totiž zavedla tzv. rovnou daň činící 19 %. Jedná se o daň, která je stejná jak pro fyzické, tak pro právnické osoby. (MFSR, Koncepcia daňovej reformy v rokoch 2004–2006)

Zlom přišel až s rokem 2005, kdy výdaje meziročně poklesly o 20,152 milionů Sk, od roku tohoto roku však začaly znovu růst. Období 2005-2008 jsou však pro slovenskou ekonomiku úspěšné, deficit státního rozpočtu se snižuje (viz graf č. 10) Příjmy po roce 1999 klesaly, růst začaly až po roce 2001 a rostoucí tendence pokračovala až do roku 2008.

Graf č. 10 - Saldo státního rozpočtu SR 1993-2008

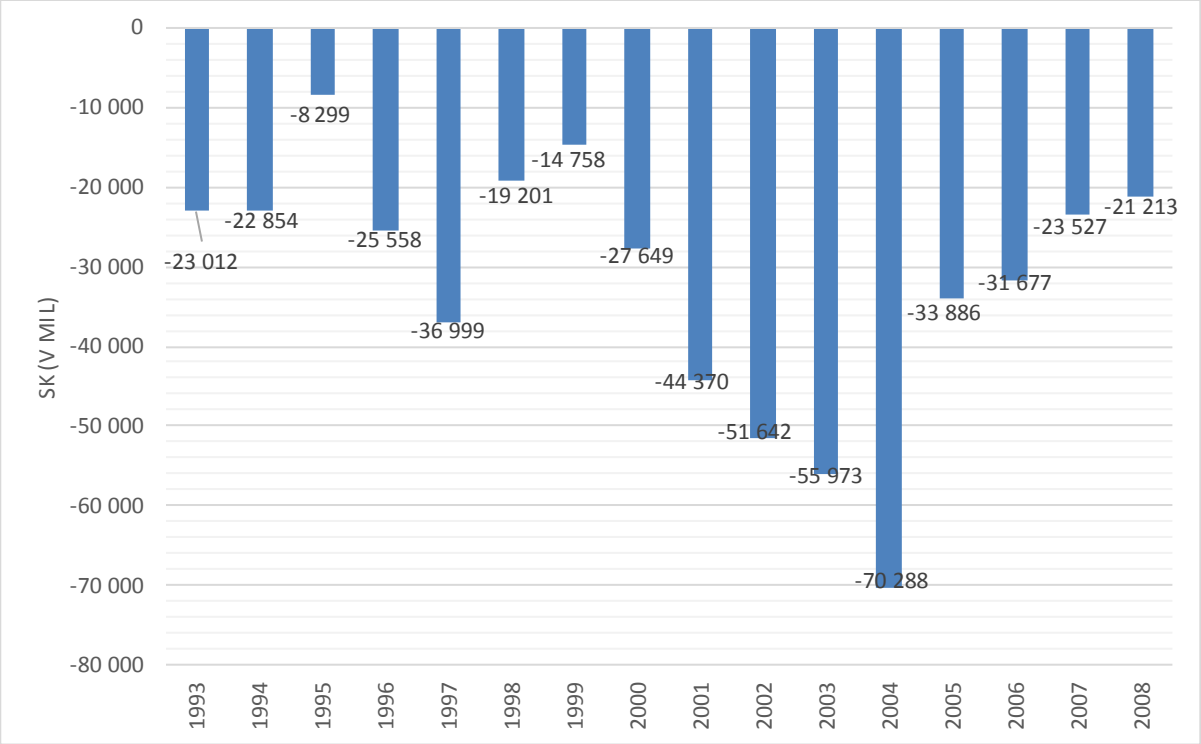

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

Slovenská republika započala svou působnost se schodkem ve výši 23,01 miliard Sk. Následující dva roky však její schodek klesal. Od roku 1996 do roku 1997 byl znovu zaznamenán růst schodku. Od roku 1998 do roku 1999 klesal., následně však započal jeho růst. Roku 2004 dosáhl schodek 70,288 miliard Sk. Jak bylo výše zmíněno, je to pravděpodobně následek zavedení rovné daně. (MFSR, Koncepcia daňovej reformy v rokoch 2004–2006)

Nárůst schodku může taktéž souviset se vstupem Slovenské republiky do Evropské unie. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2004)

Po roce 2004 dochází znovu k poklesu schodku, který trvá až do roku 2008

Na grafu č. 11 jsou uvedeny celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2009-2015.

Graf č. 11 – Vývoj příjmů u výdajů státního rozpočtu SR v letech 2009-2015

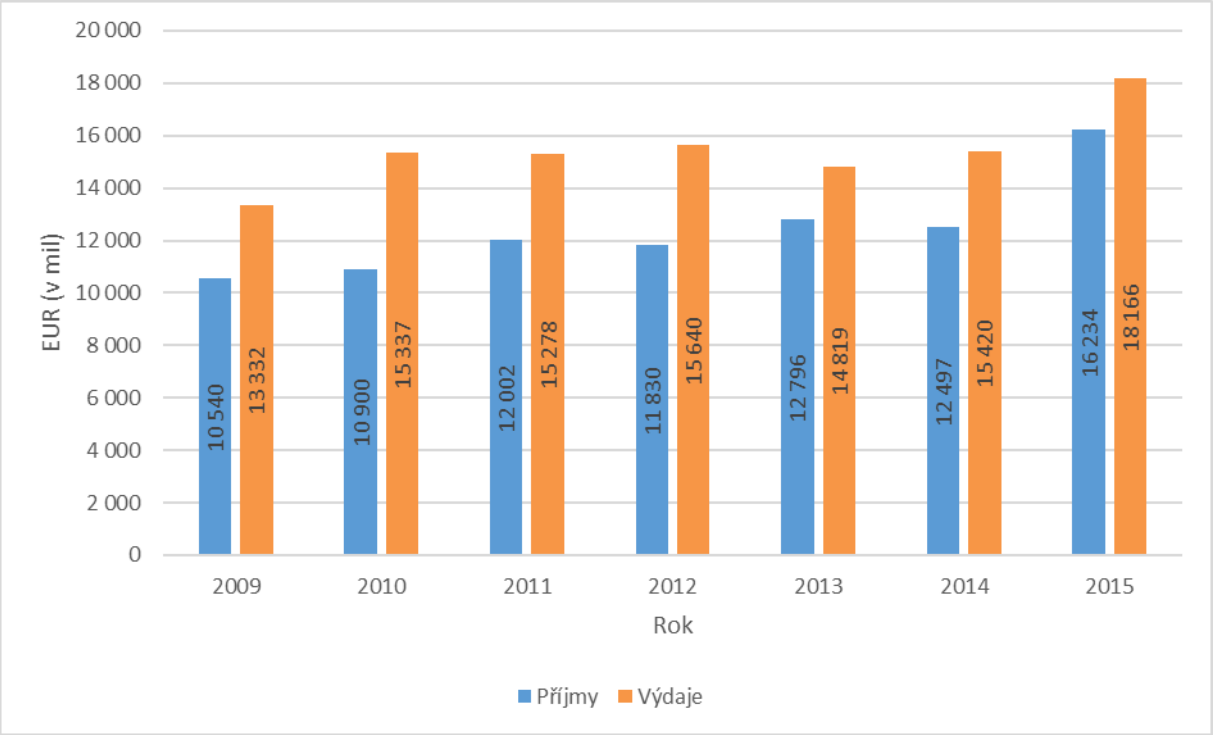

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

I po roce 2008, tedy po přijetí eura příjmy a výdaje rostly. V roce 2009 propukla ve Slovenské republice finanční krize a hospodářství kleslo o 5 %. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2009)

Roku 2010 byl zaznamenán největší schodek období 2009-2015, který činil 4,437 milionů eur (viz graf č. 12). Mírný pokles výdajů nastal až v roce 2011, kdy z 15,337 milionů eur klesly na částku 15,278 milionů eur. Následujícího roku nastal mírný pokles u příjmů, avšak výdaje vzrostly. Je to důsledek projevující se ekonomické recese. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2012)

V roce 2013 naopak vzrostly příjmy a výdaje poklesly. Roku 2014 došlo k poklesu příjmů a růstu výdajů. Růst výdajů může mít souvislost s povodněmi, které v roce 2013 sužovaly Slovenskou republiku. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2013)

V roce 2015 byl pak zaznamenán růst u obou složek. Příjmy meziročně vrostly o 3,737 milionů eur a výdaje o 2,746 milionů eur.

Graf č. 12 - Saldo státního rozpočtu SR 2009-2015

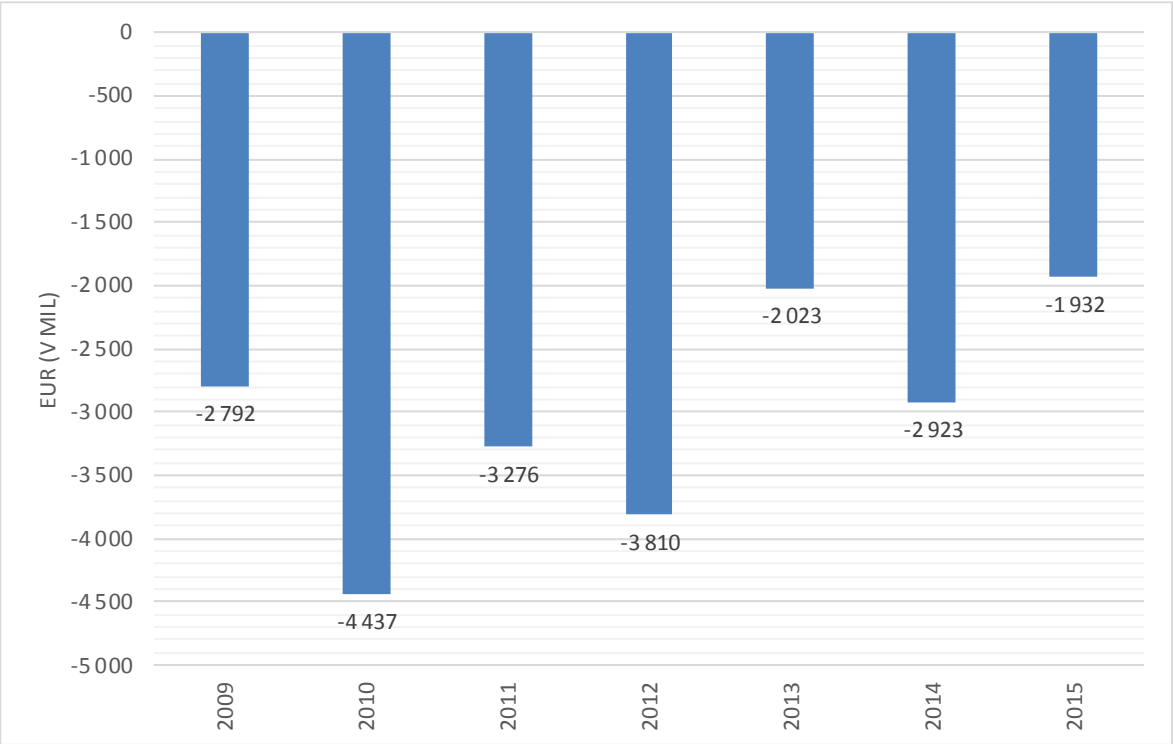

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

V roce 2009 zasáhla Slovenskou republiku ekonomická krize. Její následky se ale na schodku plně projevily až roku následujícího – schodek v roce 2010 dosáhl 4,43 miliard eur. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2009)

O rok později, tedy v roce 2011 schodek klesl na 3,27 miliard eur, ale rok poté opět narostl. Pravděpodobně se jedná o následek ekonomické recese, která na Slovenskou republiku udeřila (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2012)

Roku 2013 byl zaznamenán pokles na 2,02 miliard eur, následujícího roku se však deficit zvětšil na 2,92 miliard eur. Toto může souviset s navýšením výdajů státního rozpočtu z důvodu krytí škod, způsobenými povodněmi v roce 2013. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2013)

V roce 2015 deficit klesl na 1,93 miliard eur.

4.4.1 Analýza příjmů státního rozpočtu SR

Tato kapitola je zaměřena na analýzu státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 1993-2015

Horizontální analýza

Tabulka č. 9 zobrazuje relativní změnu příjmů státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 1993 až 2001

Tabulka č. 9 – Procentuální meziroční změna vybraných příjmů státního rozpočtu SR 1993-2001

ROK	1994/1993	1995/1994	1996/1995	1997/1996	1998/1997	1999/1998	2000/1999	2001/2000
Procentuální meziroční změna								
Příjmy celkem	-7,45%	17,24%	1,96%	8,71%	-1,65%	21,87%	-1,50%	-3,80%
DAŇOVÉ PŘÍJMY	28,50%	24,07%	6,90%	3,85%	5,12%	4,88%	8,35%	-5,03%
DPH	34,38%	41,76%	-6,96%	12,86%	0,56%	6,70%	19,75%	4,22%
Spotřební daň	38,64%	-0,30%	8,42%	1,06%	5,49%	9,06%	13,08%	-0,18%
Daně z příjmů	57,74%	24,77%	9,10%	-8,77%	9,83%	-3,11%	-3,76%	-6,11%
*daň z příjmů p.o	38,32%	18,48%	-0,30%	-29,71%	4,71%	-10,89%	14,13%	-19,55%
*daň z příjmů f.o	144,66%	40,69%	29,11%	25,69%	14,55%	3,44%	-16,72%	7,23%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	6,70%	8,44%	-27,81%	-25,98%	-8,93%	228,42%	-62,24%	54,05%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

Pozn.: p.o. = právnická osoba

f.o. = fyzická osoba

V roce 1994 byl zaznamenán meziroční úbytek příjmů o 7,45 %. Příjmy daňové vzrostly o 28,5 %, příjmy nedaňové o 6,7 %. Příjmy z DPH meziročně vzrostly o 34,38 %, příjmy ze spotřební daně o 38,64 % a příjmy z daně z příjmů o 57,74 %. Výrazný nárůst byl zaznamenán u daně z příjmů fyzických osob, kde činil 144,66 %, příjmy z daně z příjmů právnických osob též vzrostly a to o 38,32 %. Rok 1995 byl pro Slovenskou republiku poměrně úspěšný. Došlo k poklesu schodku (viz graf č. 9), příjmy meziročně vzrostly o 17,24 %. U všech sledovaných složek příjmu byl zaznamenán růst, výrazný byl u příjmů z daně z příjmů, kde činil 57,74 %. Pokles nastal jen u příjmů ze spotřební daně, kde činil 0,3 %. Rok 1996 s sebou přinesl meziroční růst celkových příjmů o 1,96 %. Daňové příjmy vzrostly o 6,9 %, nedaňové příjmy naopak poklesly o 27,81 %. Pokles byl zaznamenán též u příjmů z DPH, kde činil 6,96 %. Roku 1997 meziročně vzrostly příjmy o 8,71 %. Daňové příjmy vzrostly o 3,85 % a nedaňové znovu poklesly, tentokrát o 25,98 %. Došlo také k výraznému poklesu u příjmů z daní z příjmů právnických osob a to o 29,71

%. Roku 1998 klesly celkové příjmy o 1,65 %. Příjmy daňové vzrostly o 5,12 %, oproti tomu příjmy nedaňové poklesly o 8,93 %. V roce 1999 byl zaznamenán nárůst celkových příjmů o 21,87 %. Příjmy daňové vzrostly o 4,88 % a příjmy nedaňové o 228,42 %. Došlo k mírnému poklesu o 3.11 % daní z příjmů. Příjmy z daně z příjmů právnických osob poklesly o 10,89 %, z příjmů fyzických osob vzrostly o 3,44 %. Následujícího roku celkové příjmy poklesly o 1,5 %. Zde může být souvislost s mírou nezaměstnanosti, která dosáhla 18,6 %. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2000)

Pokles byl zaznamenán též u nedaňových příjmů, kde činil 62,24 %, příjmy daňové naopak vzrostly o 8,35 %. Příjmy z DPH zaznamenaly nárůst o 19,75 %, příjmy ze spotřební daně o 13,08 %. Rok 2001 s sebou přinesl pokles celkových příjmů o 3,8 %. Pokles nastal též u daňových příjmů, kde činil 5,03 %. Je to pravděpodobně z důvodu snížení daňového zatížení právnických a fyzických osob, formou změny sazeb daní a daňových pásem. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2000)

Oproti tomu příjmy nedaňové vzrostly o 54,05 %. K výraznějšímu poklesu došlo u příjmů z daní z příjmů právnických osob, jednalo se o 19,55 %, jak již bylo zmíněno, zde je souvislost se snížením onoho daňového zatížení. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2000)

Tabulka č. 10 zobrazuje relativní změnu příjmů státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2002 až 2008

Tabulka č. 10 – Procentuální meziroční změna vybraných příjmů státního rozpočtu SR 2002-2008

ROK	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2005/2004	2006/2005	2007/2006	2008/2007
Procentuální meziroční změna							
Příjmy celkem	7,31%	5,77%	4,02%	6,70%	12,86%	10,35%	6,15%
DAŇOVÉ PŘÍJMY	14,40%	5,99%	4,65%	6,26%	6,15%	9,30%	5,27%
DPH	11,76%	1,92%	18,83%	22,95%	4,93%	5,85%	4,45%
Spotřební daň	12,68%	18,88%	14,09%	15,18%	4,30%	14,44%	1,84%
Daně z příjmů	21,93%	5,60%	-9,92%	-18,27%	11,11%	11,80%	10,48%
*daň z příjmů p.o	38,05%	4,16%	2,03%	41,92%	12,33%	10,94%	11,46%
*daň z příjmů f.o	9,92%	6,94%	-20,81%	-88,94%	-7,38%	27,61%	-5,15%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	-15,76%	-16,94%	21,61%	0,90%	-6,69%	19,63%	-5,86%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

Pozn.: p.o. = právnická osoba

f.o. = fyzická osoba

V roce 2002 byl zaznamenán nárůst celkových příjmů o 7,31 %. Příjmy daňové vzrostly o 14,4 %, což souvisí se snížením míry nezaměstnanosti a zvýšením průměrné reálné mzdy. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2002)

Příjmy nedaňové poklesly o 15,76 %. K výraznému růstu došlo u příjmů z daní z příjmu právnických osob, kde se jednalo o nárůst o 38,05 %. Následujícího roku příjmy vzrostly o 5,77 %. Daňové příjmy zaznamenaly růst o 5,99 %, dělo se tak z důvodu růstu zaměstnanosti a celkového ekonomického růstu Slovenské republiky. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2003)

Oproti tomu příjmy nedaňové poklesly o 16,94 %. K výraznějšímu růstu došlo u příjmů ze spotřební daně, kde se jednalo o 18,88 %. Stalo se tak v důsledku zvýšení sazby spotřební daně. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2003)

V roce 2004 vzrostly příjmy o 4,02 %. Příjmy daňové se meziročně zvýšily o 4,65 % a příjmy nedaňové klesly o 21,61 %. K výrazným změnám došlo u příjmů z daní z příjmů, ty poklesly o 9,92 %, je to důsledkem daňové reformy a zavedení tzv. rovné daně, tj. daně činící 19 % pro fyzické i právnické osoby. (MFSR, Koncepcia daňovej reformy v rokoch 2004-2006)

Daň z příjmů fyzických osob klesla oproti předchozímu roku o 20,81 %. Zde je možné najít souvislost se zvýšením důchodového věku. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2004)

Nárůst byl zaznamenán též u příjmů z DPH, důvodem byla znovu ona daňová reforma, týkající se právě také DPH. (MFSR, Koncepcia daňovej reformy v rokoch 2004-2006)

Rok 2005 s sebou přinesl nárůst celkových příjmů o 6,7 %. Příjmy daňové vzrostly o 6,26 %, příjmy nedaňové o 0,9 %. Mezi výraznější změny patřil růst příjmů z DPH o 22,95 %, růst příjmů z daně z příjmů právnických osob, činící 41,92 % a pokles příjmů z daně z příjmů fyzických osob o 88,94 %. Z hlediska příjmu státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob nastala změna oproti roku 2004 v tom, že zatímco v roce 2004 byla zákonem o státním rozpočtu pro obce a vyšší územní celky určená fixní částka dotací, na základě které se do jejich rozpočtu převedlo 8,4 miliard Sk, v roce 2005 náběhem fiskální decentralizace se z této podílové daně do jejich rozpočtů převedlo 37,32 miliard Sk. Z toho důvodu se tedy meziročně snížil příjem státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob o 22,46 miliard Sk. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2004)

Roku 2006 vzrostly celkové příjmy o 12,86 %. Příjmy daňové zaznamenaly růst o 6,15 %, příjmy nedaňové pak pokles o 6,69 %. K výraznému poklesu došlo u příjmů z daně z příjmů a to o 45,09 %, příjmy z daně z příjmů fyzických osob zaznamenaly pokles o 94,69 %. Roku 2007 vzrostly meziroční příjmy o 10,35 %. Příjmy daňové vzrostly o 9,3 % a příjmy nedaňové o 19,63 %. Výraznější růst o 27,61 % byl zaznamenán u příjmů z daně z příjmů fyzických osob, který činil 27,61 %. V roce 2008 vzrostly celkové příjmy o 6,15 %. Příjmy daňové vzrostly o 5,27 %. Stalo se tak v důsledku zavedení postupné klesající nezdanitelné části základu daně na poplatníka/manžela/ku v roce 2007. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2008)

Oproti tomu příjmy nedaňové poklesly o 5,86 %. Ke konci roku se zde však začínaly projevovat důsledky globální finanční krize. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2008)

Tabulka č. 11 zobrazuje relativní změnu příjmů státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2002 až 2008. Procentuální změna příjmů daně z příjmů fyzických osob nebyla v letech 2010-2012 doplněna, jelikož nebylo možné získat požadovaná data

Tabulka č. 11 – Procentuální meziroční změna vybraných příjmů státního rozpočtu SR 2009-2015

ROK	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013	2015/2014
Procentuální meziroční změna						
Příjmy celkem	3,42%	10,28%	-1,58%	8,11%	-2,35%	29,94%
DAŇOVÉ PŘÍJMY	-0,75%	9,30%	-2,76%	7,92%	1,75%	14,21%
DPH	15,10%	52,49%	-36,35%	55,94%	-26,76%	12,24%
Spotřební daň	6,01%	3,09%	-1,50%	139,59%	-57,63%	4,50%
Daně z příjmů	-40,89%	27,27%	8,51%	15,00%	-3,88%	35,89%
*daň z příjmů p.o	-41,04%	28,80%	7,45%	15,03%	-4,02%	36,13%
*daň z příjmů f.o	-25,00%			11,76%	10,53%	14,29%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	-16,87%	24,64%	-19,77%	82,61%	29,37%	-22,09%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

Pozn.: p.o. = právnická osoba
f.o. = fyzická osoba

V roce 2010 se Slovenská republika začínala vzpamatovávat z finanční krize která ji postihla v roce 2009. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2009)

Meziročně se zvýšily příjmy a to o 3,42 %. Daňové i nedaňové příjmy poklesly. Příjmy z DPH vzrostly o 15,10 %, příjmy ze spotřební daně též vzrostly (o 6,01 %). Výrazný pokles nastal u příjmů z daně z příjmů, který činil 35,51 %. Příjmy z daně z příjmů

právnických osob poklesly o 41,04 %, z daně z příjmů fyzických osob oproti tomu vzrostly o 550 %. Následujícího roku byl u příjmů zaznamenán růst o 10,28 %. Ekonomický růst Slovenské republiky se v důsledku fiskální konsolidace zpomalil. Všechny vybrané sledované složky vzrostly (např. u DPH to bylo způsobeno zvýšením sazby na 20 %.), (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2011)

V roce 2012 celkové příjmy meziročně klesly o 1,58 %. Stalo se tak pravděpodobně v důsledku ekonomické recese. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2012)

Příjmy daňové zaznamenaly pokles o 2,76 %, příjmy nedaňové o 19,77 %. Výrazný pokles nastal také u příjmů z DPH, kde činil 36,35 %. Roku 2013 vzrostly celkové příjmy o 8,11 %. Všechny vybrané sledované složky v tomto roce vzrostly, jedinou výjimkou byly příjmy z daně z příjmů fyzických osob, které zaznamenaly pokles o 13,04 %. Výrazný nárůst nastal u příjmů ze spotřební daně (o 139,59 %) a u příjmů z DPH (o 55,94 %). V roce 2014 klesly celkové příjmy o 2,35 %. Je to nejspíše z důvodu povodní, které Slovenskou republiku v roce 2014 postihly. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2014)

Příjmy daňové vzrostly o 1,75 % a nedaňové o 29,37 %. Výrazný pokles nastal u příjmů z daně z příjmů fyzických osob a to o 88,5 %, dále pak u příjmů z DPH (o 26,76 %) a u příjmů ze spotřební daně (o 88,5 %). Rok 2015 s sebou přinesl růst celkových příjmů o 29,94 %. Růst byl též zaznamenán u daňových příjmů, kde činil 14,21 %. Nedaňové příjmy naopak poklesly o 22,09 %.

Vertikální analýza

Tabulka č. 12 zobrazuje procentuální četnost vybraných složek rozpočtu na celkových příjmech státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 1993 až 2000

Tabulka č. 12 – Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu SR 1993-2000

ROK	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu								
Příjmy celkem v mld Sk.	150,34	139,14	163,13	166,33	180,82	177,83	216,72	213,47
DAŇOVÉ PŘÍJMY	54,68%	75,92%	80,35%	84,24%	80,48%	86,02%	74,03%	81,43%
DPH	33,40%	34,93%	39,91%	34,73%	37,75%	36,11%	36,74%	40,61%
Spotřební daň	17,56%	18,95%	15,23%	15,44%	15,03%	15,08%	15,68%	16,37%
Daně z příjmů	30,57%	37,52%	37,74%	38,51%	33,83%	35,35%	32,66%	29,01%
*daň z příjmů p.o	81,73%	71,67%	68,05%	62,19%	47,92%	45,68%	42,01%	49,82%
*daň z příjmů f.o	18,27%	28,33%	31,95%	37,81%	52,08%	54,32%	57,99%	50,18%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	15,30%	17,64%	16,31%	11,55%	7,86%	7,28%	19,62%	7,52%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

Pozn.: p.o. = právnická osoba
f.o. = fyzická osoba

Po vzniku Slovenské republiky činily daňové příjmy 54,68 % z celého rozpočtu, nedaňové příjmy zaujímaly 15,3 %. Majoritu z daňových příjmů tvořily s 33,4 % příjmy z DPH. Příjmy z daně z příjmů zaujímaly 30,57 % (z čehož bylo 80,73 % tvořeno příjmy z daně z příjmů právnických osob a 18,27 % příjmy z daně z příjmů fyzických osob) a příjmy ze spotřební daně 17,56 %. Následujícího roku zaujímaly daňové příjmy 75,92 %, příjmy nedaňové pak 17,64 %. Co se týče příjmů z daní z příjmů (které vzrostly na 37,52 %), klesl zde podíl příjmů z daně z příjmů právnických osob, podíl z příjmů fyzických osob tedy vzrostl. V letech 1995-1996 vzrostl podíl daňových příjmů, od roku 1997 do roku 2000 podíl střídavě klesal a rostl. Podíl příjmů nedaňových od roku 1994 do roku 1998 klesal, v roce 1998 dosáhl podílu 7,28 % na celkových příjmech, v roce 1999 vzrostl na 19,26 %, ale následujícího roku znovu poklesl na 7,52 %. Příjmy z DPH po období 1993-2000 kolísaly, průměrně dosahovaly 37 %. Příjmy ze spotřební daně rostly do roku 1996, roku 1997 poklesly na 33,83 %, následujícího roku vzrostly na 35,35 % a poté do roku 2000 klesaly, průměrně dosahovaly 34 %. Příjmy z daně z příjmů fyzických a právnických se ke konci období 1993-2000 dostaly na podobný podíl, příjmy z daně z příjmů právnických osob na 49,82 % a z příjmu fyzických osob na 50,18 %. Příjmy nedaňové zaznamenávaly od roku 1994 do roku 1997 pokles (v roce 1997 dosáhly 7,28 %), v roce 1999 vzrostly na 19,62 %, ale roku následujícího opět poklesly na 7,52 %. V roce 2000 došlo ke snížení příjmu z daní z příjmů fyzických osob, důvodem je snížení daňového zatížení formou změny sazeb daní a daňových pásem. Přispěla k tomu též míra

nezaměstnanosti dosahující 18,6 %. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2000)

Pro údaje o procentuální četnosti vybraných složek rozpočtu na celkových příjmech státního rozpočtu Slovenské republiky z let 2001-2008 je třeba se zaměřit na tabulku č. 13.

Tabulka č. 13 – Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu SR 2001-2008

ROK	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu								
Příjmy celkem v mld Sk.	205,35	220,36	233,07	242,44	258,69	291,97	322,2	342
DAŇOVÉ PŘÍJMY	80,38%	85,70%	85,88%	86,39%	86,04%	80,92%	80,15%	79,49%
DPH	44,56%	43,53%	41,86%	47,54%	55,00%	54,37%	52,65%	52,24%
Spotřební daň	17,20%	16,95%	19,01%	20,72%	22,46%	22,07%	23,11%	22,35%
Daně z příjmů	28,68%	30,57%	30,45%	26,21%	20,16%	21,10%	21,59%	22,65%
*daň z příjmů právnických osob	42,69%	48,34%	47,68%	54,00%	93,78%	94,81%	94,08%	94,92%
*daň z příjmů fyzických osob	57,31%	51,66%	52,32%	46,00%	6,22%	5,19%	5,92%	5,08%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	12,05%	9,46%	7,43%	8,68%	8,21%	6,79%	7,36%	6,53%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

Pozn.: p.o. = právnická osoba

f.o. = fyzická osoba

Od roku 2001 do roku 2004 podíl daňových příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu rostl. Roku 2001 vzrostly mzdy o 8,2 % a to se podepsalo na zvýšení příjmu z daní z příjmů fyzických osob. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2001)

V roce 2005 začaly daňové příjmy státního rozpočtu pomalu klesat, roku 2008 dosáhl 79,49 %. Příjmy nedaňové činily na začátku období 2001-2008 12,05 %, od roku 2002 měly střídavou tendenci. Příjmy z DPH tvořily na počátku období 2001-2008 44,56 % celkových daňových příjmů, v letech 2002-2003 však poklesly. Od roku 2004 do roku 2005 začaly znovu růst, ale v roce 2006 znovu klesaly, průměrně činily na daňových příjmech cca 49 %. Příjmy z daně z příjmů právnických osob v období 2001-2004 kolísaly, avšak v roce 2005 zaznamenaly prudký nárůst na 93,78 % Z. Příjmy z daně z příjmů fyzických osob téhož roku zase prudký pokles na 6,22 %. Z hlediska příjmu státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob nastala změna oproti roku 2004 v tom, že zatímco v roce 2004 byla zákonem o státním rozpočtu pro obce a vyšší územní celky určená fixní částka dotací, na základě které se do jejich rozpočtu převedlo 8,4 miliard Sk, v roce 2005

náběhem fiskální decentralizace se z této podílové daně do jejich rozpočtů převedlo 37,32 miliard Sk. Z toho důvodu se tedy meziročně snížil příjem státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob o 22,46 miliard Sk. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2004)

Nedaňové příjmy od roku 2001 klesaly, načež v roce 2004 mírně vzrostly. Ke konci roku 2008 činily 6,53 %.

Tabulka č. 14 zobrazuje procentuální četnost vybraných složek rozpočtu na celkových příjmech státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2009 až 2015. Procentuální podíl příjmů daně z příjmů fyzických osob nebyla roku 2011 doplněna, jelikož nebylo možné získat požadovaná data

Tabulka č. 14 – Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu SR 2009-2015

ROK	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Procentuální podíl vybraných příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu							
Příjmy celkem v mld EUR	10,54	10,9	12,02	11,83	12,79	12,49	16,23
DAŇOVÉ PŘÍJMY	76,09%	73,03%	72,38%	71,51%	71,38%	74,38%	65,37%
DPH	47,88%	55,53%	77,47%	50,71%	73,27%	52,74%	51,84%
Spotřební daň	22,82%	24,37%	22,99%	23,29%	51,70%	21,53%	19,70%
Daně z příjmů	26,68%	15,89%	18,51%	20,65%	22,00%	20,79%	24,73%
*daň z příjmů p.o	99,07%	98,81%	100,00%	99,03%	99,05%	98,91%	99,09%
*daň z příjmů f.o	0,93%	1,19%		0,97%	0,95%	1,09%	0,91%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	7,87%	6,33%	7,15%	5,83%	9,85%	13,05%	7,83%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

Pozn.: p.o. = právnická osoba

f.o. = fyzická osoba

Od roku 2009 do roku 2013 podíl daňové příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu klesal, bylo to z důvodu finanční krize, která roku 2009 postihla Slovenskou republiku. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2009)

V roce 2014 mírně vzrostl, ale roku 2015 znovu zaznamenal pokles na 65,37 %. Příjmy nedaňové měly střídavou tendenci, roku 2014 nastal mírný růst, ale s rokem 2015 nastal znovu pokles na 7,83 %. Příjmy z DPH v letech 2009-2011 rostly, v roce 2012 nastal pokles na 50,71 %, roku 2013 nárůst na 73,27 % a od tohoto roku znovu klesaly. V roce 2015 dosáhly 51,84 %. Příjmy ze spotřební daně výrazněji vzrostly v roce 2013, kdy byl jejich podíl na daňových příjmech 51,7 %, v roce 2015 činil jejich podíl 19,7 %. Daně

z příjmů činily v období 2009-2015 cca 22 %. Příjmy z daně z příjmů právnických osob dosáhly roku 2009 99,07 %. Takto vysoké příjmy z daně z příjmů právnických osob jsou, jak již bylo zmíněno výše, důsledkem opatření fiskální decentralizace z roku 2004. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2004)

Příjmy z daně z příjmů fyzických osob činily v období 2009-2015 cca 5,8 %, roku 2015 dosáhly podílu 2,26 % na celkových daňových příjmech.

4.4.2 Analýza výdajů státního rozpočtu SR

Tabulka č. 15 zobrazuje relativní změnu výdajů státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 1993 až 2001. Meziroční změna v letech 1993-1996 nebyla u některých výdajů popsána, jelikož nebyla dostupná potřebná data.

Horizontální analýza

Tabulka č. 15 – Procentuální meziroční změna vybraných výdajů státního rozpočtu SR 1993-2001

ROK	1994/1993	1995/1994	1996/1995	1997/1996	1998/1997	1999/1998	2000/1999	2001/2000
Procentuální meziroční změna								
Výdaje celkem	-6,55%	5,82%	11,93%	13,52%	-9,54%	17,48%	4,17%	3,57%
NEINVESTIČNÍ VÝDAJE	-24,66%	17,83%	12,60%	4,34%	10,17%	7,02%	11,03%	4,38%
Mzdy a platy	-	-	-	11,49%	54,94%	3,20%	5,60%	5,38%
Výrobky a další služby	-	-	-	7,60%	-35,47%	4,52%	17,22%	13,51%
Běžné transfery	-	-	-	2,00%	13,56%	5,53%	10,40%	4,00%
*příspěvkovým organizacím	-	-	-	7,34%	-2,68%	2,62%	1,21%	6,76%
*státním fondům	-	-	-	108,56%	59,55%	-11,98%	-11,44%	42,70%
*pojistné za zákonem určené skupiny osob	-	-	-	-19,83%	5,64%	4,39%	-0,82%	47,88%
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	-4,98%	26,70%	64,71%	24,76%	-24,25%	-12,67%	20,83%	6,93%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

V roce 1994 byl zaznamenán meziroční pokles celkových výdajů o 6,55 %. Neinvestiční výdaje poklesly o 24,66 % a kapitálové o 4,98 %. V roce 1995 zaznamenaly celkové výdaje vrůst o 5,82 %, k růstu došlo také u neinvestičních a kapitálových výdajů. Roku 1996 vrostly výdaje o 11,93 %. U neinvestičních výdajů došlo k růstu o 12,6 % a u kapitálových o 64,71 %. Rok 1997 s sebou přinesl růst celkových výdajů o 13,52 % Neinvestiční výdaje vzrostly o 4,34 %. Výdaje na mzdy a fondy zaznamenaly růst o 11,49 %, výdaje na výrobky a další služby a výdaje na běžné transfery taktéž vzrostly. Výrazný růst byl zaznamenán u výdajů na běžné transfery státním fondům, který činil 108,56 %,

naopak pokles o 19,83 % nastal u výdajů pojistné za zákonem určené skupiny osob. V roce 1998 poklesly celkové výdaje o 9,54 %. Pokles nastal též u kapitálových výdajů a činil 24,25 %, naopak výdaje neinvestiční vzrostly o 10,17 %. Výrazný nárůst byl zaznamenán u výdajů na mzdy a platy, dosahoval 54,94 %, oproti tomu výdaje na výrobky a další služby poklesly o 35,47 %. Meziroční nárůst nastal u výdajů na běžné transfery státním fondům, činil 59,55. Rok 1999 s sebou přinesl růst výdajů o 17,48 %. Neinvestiční výdaje vzrostly o 7,02 % a kapitálové poklesly o 12,67 %. Kromě výdajů na transfery státním fondům, které poklesly o 11,98 %, všechny ostatní vybrané sledované složky výdajů vzrostly. Roku 2000 byl zaznamenán nárůst celkových výdajů o 4,17 %. Stalo se tak pravděpodobně z růstu míry nezaměstnanosti, která činila 18,6 %. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2000)

Neinvestiční výdaje vzrostly o 11,03 %, výdaje kapitálové o 20,83 %. Výraznější nárůst nastal u výdajů na výrobky a další služby, který činil 17,22 %. V roce 2001 byl u všech vybraných složek zaznamenán růst. Důvodem byla potřeba financování reformních kroků vlády (zabezpečení přístupového procesu Slovenské republiky do Evropské unie a Severoatlantické aliance, dále pak reformy veřejné správy) a taktéž úhradou výdajů na finanční restrukturalizaci bankovního sektoru, se zvýšením výdajů na mzdy ve státní správě. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2001)

Výraznější růst nastal u výdajů na pojistné za zákonem určené skupiny osob, který činil 47,88 % a na transfery státním fondům, zde nárůst činil 42,7 %.

Tabulka č. 16 zobrazuje relativní změnu výdajů státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2002 až 2008

Tabulka č. 16 – Procentuální meziroční změna vybraných výdajů státního rozpočtu SR 2002-2008

ROK	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2005/2004	2006/2005	2007/2006	2008/2007
Procentuální meziroční změna							
Výdaje celkem	8,92%	6,26%	11,31%	-9,06%	10,62%	6,83%	5,05%
NEINVESTIČNÍ VÝDAJE	11,37%	5,02%	6,61%	-1,05%	8,30%	5,01%	6,02%
Mzdy a platy	-10,73%	-18,67%	6,12%	9,27%	9,21%	6,51%	6,08%
Výrobky a další služby	-5,60%	2,43%	-1,45%	13,02%	7,39%	-4,07%	7,35%
Běžné transfery	18,12%	22,74%	13,52%	-5,50%	7,67%	5,38%	8,44%
*příspěvkovým organizacím	-21,99%	-17,20%	-1,92%	16,67%	2,86%	-2,12%	-0,67%
*státním fondům	-81,77%	-9,78%	0,80%	11,95%	10,68%	-14,79%	-13,58%
*pojistné za zákonem určené skupiny osob	29,06%	5,88%	-6,54%	13,82%	9,78%	25,11%	2,48%
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	11,04%	-3,51%	7,49%	0,64%	29,85%	19,39%	-0,82%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

V roce 2002 vrostly celkové výdaje o 8,92 %. Byl to následek přijetí některých zákonných norem v sociální oblasti. Taktéž Slovenskou republiku v tomto roce sužovaly povodně. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2002)

Neinvestiční a kapitálové výdaje taktéž zaznamenaly růst o cca 11 %. Výrazný růst nastal u výdajů na běžné transfery, který činil 18,12 %. Výrazný pokles byl zaznamenán u výdajů na transfery státním fondům, činil 81,77 % a u výdajů příspěvkovým organizacím, činící 21,99 %. Naopak k růstu došlo u výdajů na pojistné za zákonem určené skupiny osob, jednalo se o 29,06 %. V roce 2003 byl zaznamenán nárůst celkových výdajů o 6,26 %. Neinvestiční výdaje vzrostly o 5,02 %, oproti tomu výdaje kapitálové klesly o 3,51 %. K výraznějšímu poklesu došlo u výdajů na mzdy a platy, jednalo se o 18,67 %. Výdaje na běžné transfery vzrostly o 22,74 %. Rok 2004 s sebou přinesl zvýšení celkových výdajů o 11,31 %. Nabízí se zde souvislost se vstupem Slovenské republiky do Evropské unie. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2004)

Neinvestiční a kapitálové výdaje mírně vzrostly. Roku 2005 celkové výdaje poklesly o 9,06 %. Neinvestiční výdaje mírně poklesly a výdaje kapitálové mírně vzrostly. K výraznějšímu růstu došlo u výdajů na transfery příspěvkovým organizacím, který činil 16,67 %. V roce 2006 byl zaznamenán nárůst celkových výdajů o 10,62 %. Neinvestiční výdaje vzrostly o 8,03 % a výdaje kapitálové o 19,39 %. K výraznější meziroční změně došlo u výdajů na pojistné za zákonem určené skupiny osob, které vzrostly o 25,11 %. Rok 2008 s sebou přinesl růst výdajů o 5,05 %. Ke konci roku se pomalu začínají projevovat

důsledky globální finanční krize. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2008)

K výraznější změně došlo u výdajů na transfery státním fondům, které meziročně poklesly o 13,58 %.

Tabulka č. 17 zobrazuje relativní změnu výdajů státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2009 až 2015

Tabulka č. 17 – Procentuální meziroční změna vybraných výdajů státního rozpočtu SR 2009-2015

ROK	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013	2015/2014
Procentuální meziroční změna						
Výdaje celkem	15,00%	-0,39%	2,42%	-5,31%	4,12%	17,77%
NEINVESTIČNÍ VÝDAJE	16,03%	-1,39%	6,81%	-5,20%	3,86%	0,37%
Mzdy a platy	2,60%	-5,70%	1,34%	1,99%	5,19%	3,09%
Výrobky a další služby	-10,81%	-7,58%	6,56%	-1,54%	12,50%	10,42%
Běžné transfery	26,31%	-1,61%	20,82%	-7,26%	2,19%	-1,74%
*příspěvkovým organizacím	4,17%	-24,00%	-10,53%	47,06%	16,00%	6,90%
*státním fondům	-8,33%	6,87%	-6,17%	99,43%	9,09%	166,67%
*pojistné za zákonem určené skupiny osob	11,51%	-7,10%	10,42%	-3,77%	-5,88%	9,03%
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	9,77%	5,51%	-20,48%	-6,57%	6,49%	136,55%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

V roce 2010 došlo ke zvýšení celkových výdajů o 15 %. Slovenská republika se začíná pomalu vzpamatovávat z finanční krize, kterou byla postižena v roce 2009. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2010)

Neinvestiční výdaje vzrostly o 16,03 % a kapitálové o 9,77 %. Výdaje na běžné transfery vzrostly o 26,31 %. V roce 2011 byl zaznamenán mírný pokles celkových výdajů o 0,39 %. Všechny vybrané sledované složky výdajů mírně poklesly (výrazněji poklesly výdaje na transfery příspěvkovým organizacím – o 24%), k jedinému růstu výdajů došlo u výdajů na transfery státním fondům, které vzrostly o 6,87 %. Rok 2012 s sebou přinesl mírný růst celkových výdajů o 2,42 %, což pravděpodobně souviselo s ekonomickou recesí, která Slovenskou republiku tohoto roku postihla. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2012)

Neinvestiční výdaje vzrostly o 6,81 % a kapitálové poklesly o 20,48 %. K výraznějšímu růstu došlo u výdajů na transfery státním fondům, jednalo se o 20,82 %. V roce 2013 došlo k mírnému poklesu všech vybraných sledovaných složek. K výraznému růstu došlo u výdajů na transfery státním fondům, které činily 99,43 % a u výdajů transfery příspěvkovým organizacím, činících 47,06 %. Roku 2014 došlo k mírnému růstu celkových výdajů o 4,12 %. Zde se nabízí souvislost s povodněmi, sužujícími stát v roce 2014.) (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2014)
Výraznější změnou byl meziroční růst výdajů na transfery příspěvkovým organizacím, který činil 16 %. V roce 2015 vzrostly celkové výdaje o 17,77 %. Výrazný růst byl zaznamenán u kapitálových výdajů, které meziročně vzrostly o 136,55 % a také u výdajů na transfery státním fondům, kde činil růst 166,67 %.

Vertikální analýza

Tabulka č. 18 zobrazuje procentuální četnost vybraných složek rozpočtu na celkových výdajích státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 1993 až 2000. Procentuální podíl v letech 1993-1995 nebyl u některých výdajů popsán, jelikož nebyla dostupná potřebná data.

Tabulka č. 18 – Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu SR 1993-2000

ROK	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu								
Výdaje celkem v Sk	173,35	162	171,43	191,88	217,82	197,03	231,47	241,12
NEINVESTIČNÍ	85,65%	69,05%	76,89%	77,35%	71,10%	86,59%	78,88%	84,08%
Mzdy a platy	-	-	-	14,36%	15,35%	21,59%	20,82%	19,80%
Výrobky a další služb	-	-	-	24,91%	25,69%	15,05%	14,69%	15,51%
Běžné transfery	-	-	-	47,06%	46,00%	47,42%	46,76%	46,49%
*příspěvkovým organizacím	-	-	-	9,95%	10,47%	8,97%	8,73%	8,00%
*státním fondům	-	-	-	5,86%	11,97%	16,82%	14,03%	11,26%
*pojistné za zákonem určené skupiny osob	-	-	-	19,64%	15,44%	14,36%	14,21%	12,76%
KAPITÁLOVÉ	7,41%	7,54%	9,02%	13,28%	14,59%	12,22%	9,09%	10,54%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

Největší složkou celkových výdajů jsou neinvestiční výdaje. Roku 1993 dosáhly 85,65 %. Po sledované období 1993-2000 kolísaly, v průměru činily 79 %. Výdaje kapitálové činily v roce 1993 7,41 %. Rostly až do roku 1997, po tomto roce začaly klesat, ale v roce 2000 byl znovu zaznamenán nárůst. Největší procentní podíl na neinvestičních výdajích tvoří běžné transfery, po období 1996-2000 činily v průměru 47 %. Největší část běžných transferů tvořily transfery na pojistné za zákonem určené skupiny osob. Výdaje na transfery státním fondům po roce 1996 rostly, po roce 1998 však začaly klesat, roku 2000 činily 11,26 %. Nejmenší část běžných transferů byla tvořena transfery příspěvkovým organizacím, během let 1996-2000 se jejich podíl pohyboval okolo 9 %. Výdaje na mzdy a platy do roku 1998 rostly, pak však začaly klesat, roku 2000 dosáhly 19,8 %. Výdaje na výrobky a další služby se po roce 1998 z původních 24,91 % zmenšily na 15,05 %, roku 2000 však nastal mírný růst.

Tabulka č. 19 zobrazuje procentuální četnost vybraných složek rozpočtu na celkových výdajích státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2001 až 2008

Tabulka č. 19 – Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu SR 2001-2008

ROK	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu								
Výdaje celkem v Sk	249,72	272	289,04	321,73	292,58	323,65	345,74	363,21
NEINVESTIČNÍ	84,74%	86,64%	85,62%	82,01%	89,23%	87,36%	85,88%	86,67%
Mzdy a platy	19,99%	16,02%	12,41%	12,35%	13,64%	13,75%	13,95%	13,96%
Výrobky a další služby	16,87%	14,30%	13,95%	12,89%	14,73%	14,60%	13,34%	13,51%
Běžné transfery	46,32%	49,13%	57,42%	61,14%	58,39%	58,05%	58,26%	59,59%
*příspěvkovým organizacím	8,21%	5,42%	3,66%	3,16%	3,90%	3,73%	3,46%	3,17%
*státním fondům	15,45%	2,38%	1,75%	1,56%	1,84%	1,89%	1,53%	1,22%
*pojistné za zákonem určené skupiny osob	18,15%	19,83%	17,11%	14,08%	16,96%	17,30%	20,53%	19,41%
KAPITÁLOVÉ	10,88%	11,09%	10,07%	9,73%	10,76%	12,63%	14,12%	13,33%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

V letech 2001-2008 tvoří majoritu celkových výdajů výdaje neinvestiční, mají střídavou tendenci, avšak v průměru nespadají pod hranici 86 %. Největší hodnoty dosáhly v roce 2005, to činily 89,23 %. Výdaje kapitálové měly též střídavou tendenci, průměrně dosahovaly 12 %. Největší podíl na neinvestičních transferech měly běžné transfery. Od

roku 2001 (kdy činily 46,32 %) do roku 2004 rostly (v roce 2004 dosáhly 61,14 %), načež v letech 2005-2006 poklesly na 58,05 %. Pokles nastal pravděpodobně v důsledku vstupu Slovenské republiky do Evropské unie. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2004)

Roku 2007 byl u nich znovu zaznamenán růst. Transfery na pojistné za zákonem určené skupiny osob se v letech 2001-2008 pohybovaly okolo 18 %. Transfery příspěvkovým organizacím zaznamenaly výrazný pokles z 8,21 % (v roce 2001) na 3,17 % v roce 2008, roku 2008 totiž Slovenská republika začala pociťovat důsledky globální finanční krize. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2008)

Výdaje na mzdy a platy taktéž zaznamenaly pokles z 19,99 %, které dosahovaly v roce 2001, na hodnotu 13,96 % v roce 2008. Výdaje na výrobky a další služby poklesly z 16,87 % (kterých dosahovaly v roce 2001) na 12,89 % (rok 2004), následně zaznamenaly mírný nárůst. Roku 2008 dosahovaly 13,51 %.

Tabulka č. 20 zobrazuje procentuální četnost vybraných složek rozpočtu na celkových výdajích státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2008 až 2015

Tabulka č. 20 – Procentuální podíl vybraných výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu SR 2008-2015

ROK	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Procentuální podíl výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu							
Výdaje celkem v EUR	13,33	15,33	15,27	15,64	14,81	15,42	18,16
NEINVESTIČNÍ	83,80%	84,54%	83,69%	87,28%	87,37%	87,16%	74,28%
Mzdy a platy	13,79%	12,19%	11,66%	11,06%	11,90%	12,05%	12,38%
Výrobky a další služby	13,25%	10,19%	9,55%	9,52%	9,89%	10,71%	11,79%
Běžné transfery	61,59%	67,05%	66,90%	75,68%	74,03%	72,84%	71,31%
*příspěvkovým organizacím	3,49%	2,88%	2,22%	1,65%	2,61%	2,96%	3,22%
*státním fondům	0,87%	0,63%	0,69%	0,53%	1,15%	1,23%	3,33%
*pojistné za zákonem určené skupiny osob	20,20%	17,84%	16,84%	15,39%	15,97%	14,71%	16,32%
KAPITÁLOVÉ	16,13%	15,39%	16,31%	12,66%	12,49%	12,78%	25,66%

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Úřadu vlády Slovenské republiky a Ministerstva financí Slovenské republiky

Neinvestiční výdaje mají v období 2009-2015 průměrně 84 %. V roce 2013 dosahují svého nejvyššího podílu na celkových výdajích – 87,37 %. V roce 2015 klesly na hodnotu 74,28 %. Výdaje kapitálové v roce 2012 klesají na 12,66 %, výrazný růst nastává v roce 2015, kdy dosahují 25,66 %. Výdaje na běžné transfery mají v tomto období průměrně cca 70 %. V roce 2009 činil jejich podíl na celkových neinvestičních výdajích 61,59 %. V roce 2012 se poprvé dostaly za hranici 70 % a dosahují také svého maxima – 75,68 %. Výdaje na transfery na pojistné za zákonem určené skupiny osob. Od roku 2009 (kdy činily 20,20 %) klesaly. Za období 2009-2015 dosáhly nejmenšího podílu roku 2014, kdy činily 14,71 %. V roce 2015 však již jejich podíl vzrostl na 16,32 %. Výdaje na transfery příspěvkovým organizacím mají na počátku období 2009-2015 hodnotu 3,49 %. Do roku 2012 jejich hodnota klesala (až na 1,65 %), od roku 2013 začala znovu růst. Výdaje na transfery státním fondům od roku 2009 do roku 2012 (kdy dosáhly 0,53 %) klesaly, s následujícím rokem však začaly růst. Pokles byl následek hospodářské krize, která Slovenskou republiku v roce 2008 postihla, plně se však projevila až roku 2009. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2008)

V roce 2015 dosáhly 3,33 %. Výdaje na mzdy a platy dosáhly roku 2009 13,79 %, následující roky však klesaly a roku 2012 dosáhly 11,06 %, od roku 2013 začaly znovu růst. Výdaje na výrobky a další služby činily roku 2009 13,25 %. Nastala u nich stejná situace jako u mezd a platů – pokles až do roku 2012 (na 9,52 %), roku 2012 totiž Slovensko udeřila recese. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2012)

Od roku 2013 pak podíl rostl.

4.5 Struktura příjmů a výdajů státního rozpočtu SR

V následující kapitole bude porovnána struktura příjmů a výdajů státního rozpočtu Slovenské republiky za rok 2010 a rok 2015

4.5.1 Komparace struktury příjmů státního rozpočtu SR

Na grafu č. 13 lze pozorovat strukturu příjmů státního rozpočtu ČR za roky 2010 a 2015

Graf č. 13 – Komparace struktury příjmů státního rozpočtu SR za roky 2010 a 2015

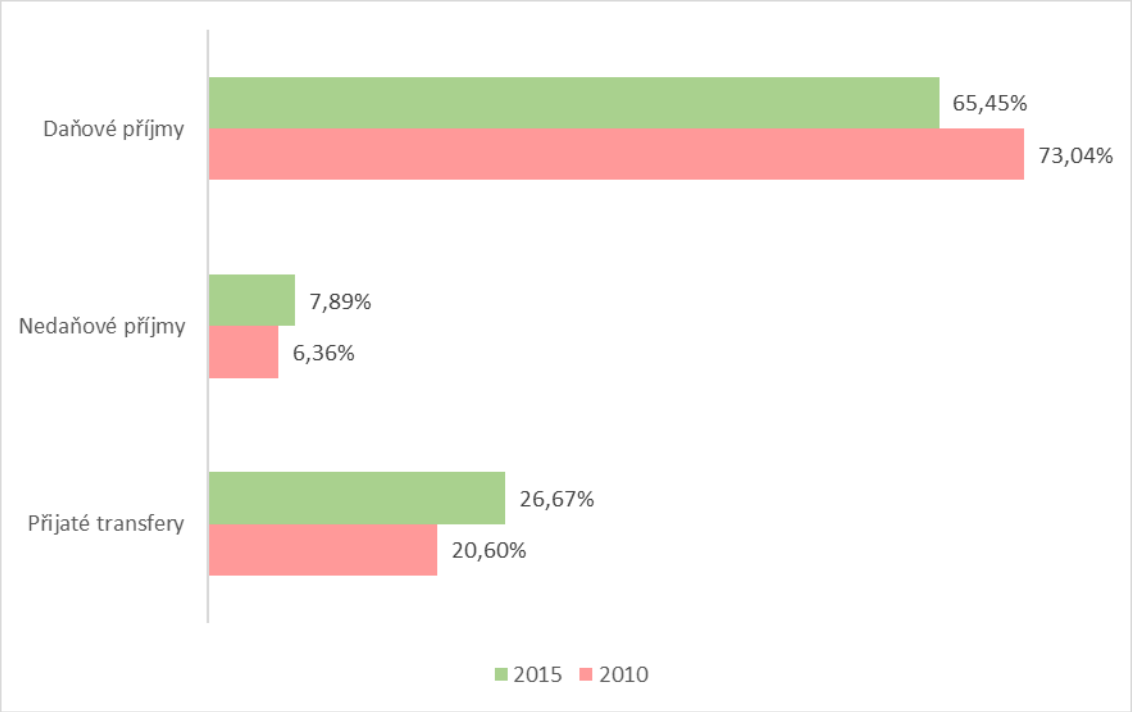

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí Slovenské republiky

Největším příjmem byly v obou letech příjmy daňové. Roku 2015 však v porovnání s rokem 2010 poklesly o 7,6 %. K růstu oproti roku 2010 došlo u druhého největšího příjmu – přijatých transferů, zde se jednalo o 6,07 %. Nejmenším příjmem jsou pak příjmy nedaňové, ty oproti roku 2010 vzrostly o 1,53 %.

4.5.2 Komparace struktury výdajů státního rozpočtu SR

Na grafu č. 14 lze pozorovat strukturu výdajů státního rozpočtu SR za roky 2010 a 2015

Graf č. 14 – Komparace struktury výdajů státního rozpočtu SR za roky 2010 a 2015

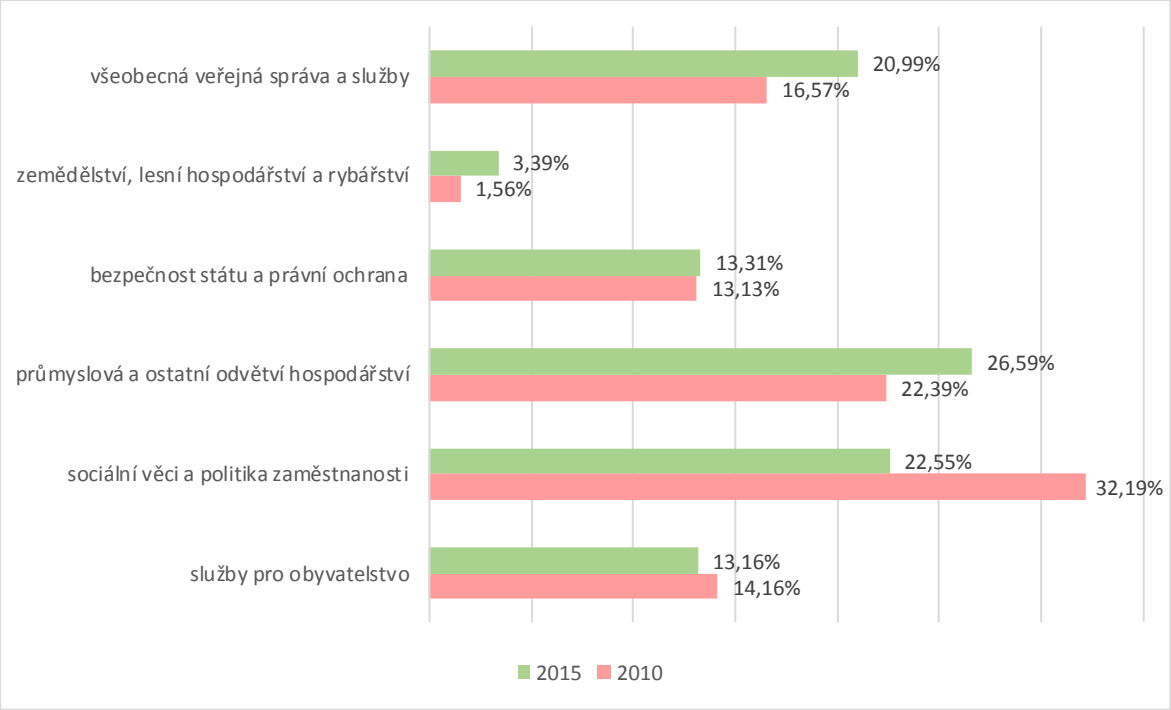

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí Slovenské republiky

Největší množství výdajů vynaložila Slovenská republika v roce 2015 na průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, výdaje sem jdoucí činily 26,59 %. Roku 2010 bylo však odvětvím, kam směřovalo nejvíce výdajů, sociální věci a politika zaměstnanosti. Pravděpodobně to souvisí s hospodářskou krizí, která Slovenskou republiku v roce 2009 zasáhla. Roku 2010 ještě doznívaly její následky. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2010)

Další výraznější změnou je růst výdajů na zemědělství, lesní hospodářství a rybářství. S tímto růstem může souviset fakt, že Slovenskou republiku v roce 2014 postihly povodně. Vláda se proto mohla rozhodnout poskytnout více prostředků na obnovu zničených polí apod. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2014)

4.6 Státní dluh SR

Tato kapitola se zabývá státním dluhem Slovenské republiky, jeho vývojem a prognózou jeho budoucího vývoje.

4.6.1 Vývoj státního dluhu SR

Na grafu č. 15 lze pozorovat vývoj státního dluhu Slovenské republiky v letech 1993-2008

Graf č. 15 – Vývoj státního dluhu SR v letech 1993-2008

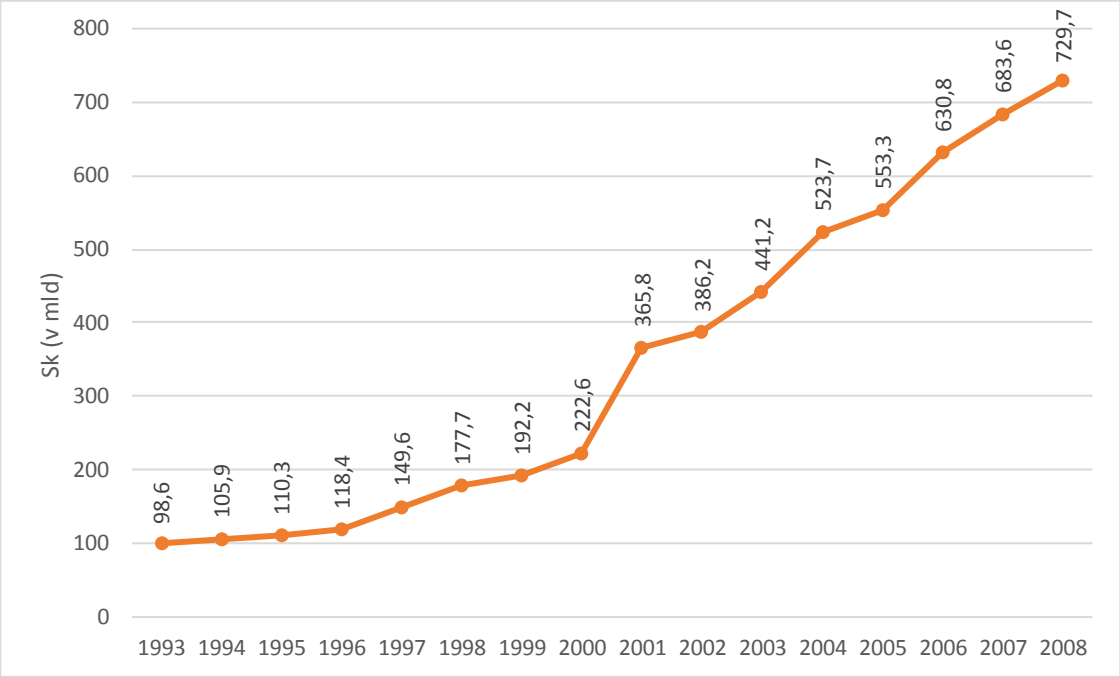

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí Slovenské republiky

Po rozdělení Československa činil státní dluh 98,6 miliard Sk. Od roku 1993 do roku 2000 mírně roste (roku 2000 dosáhl hodnoty 222,6 miliard Sk). V roce 2001 došlo k prudkému nárůstu státního dluhu o 143,2 miliard Sk, v roce 2001 tedy činil 365,8 miliard Sk. Tento nárůst byl způsoben vydáním státních dluhopisů na účely restrukturalizace bank. (MFSR, Návrh na vydanie štátnych dlhopisov v roku 2001 na účely restrukrutalizácie bánk)

Po roce 2001 pak dluh již mírněji narůstal, což zapříčinil i stále větší deficit státního rozpočtu (viz graf č. 9). Prudký nárůst nastal taktéž u HDP, podíl státního dluhu činil 36,98 %, oproti roku 2000 tedy vzrostl o 12,4 %. Od roku 2005 do roku 2008 došlo k mírnému poklesu a dluh tak představoval 33,37 % HDP, bylo to zapříčiněno růstem slovenské ekonomiky. (ČSÚ, Srovnávací analýza vývoje ekonomik České republiky, Slovenska a Rakouska)

V roce 2008 pak dluh dosáhl 729,7 miliard Sk a dosáhl tak 35,35 % HDP. Rok 2008 je rokem, kdy Slovenskou republiku zasáhla hospodářská krize. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2008)

Na grafu č. 16 lze pozorovat vývoj státního dluhu Slovenské republiky v letech 2009-2015

Graf č. 16 – Vývoj státního dluhu SR v letech 2009-2015

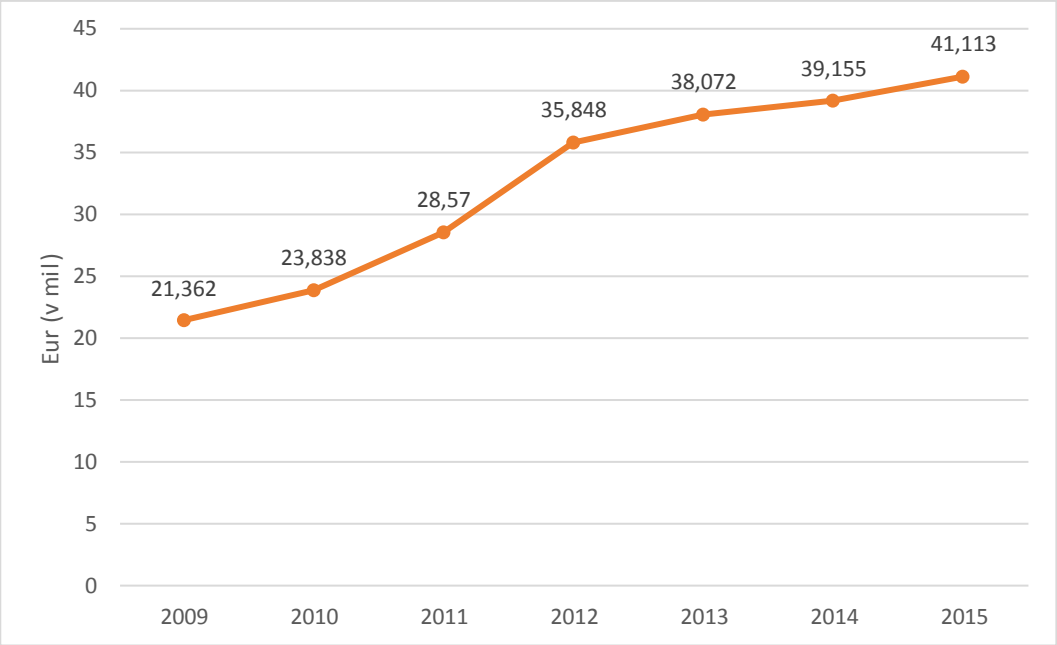

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí Slovenské republiky

Dluh začal od roku 2009 znovu narůstat. Nárůst byl způsobený globální finanční a hospodářskou krizí, která Slovensko v roce 2008 zasáhla, ale její výrazný projev nastal až v roce 2009. (NBS, Analýza slovenského finančního sektora za rok 2009)

V roce 2011 činil dluh 28,57 milionů eur. Následujícího roku dluh vzrostl o 7,27 milionů eur a činil 40,45 % HDP. Stalo se tak pravděpodobně z důvodu nastupující ekonomické reccese. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2012)

Roku 2014 pak dluh dosáhl 52,8 % HDP (viz graf č. 17), tedy maxima za celé sledované období 1993-2015 a dluh činil 41,113 milionů eur, s podílem 52,25 % na HDP.

Graf č. 17 – Podíl státního dluhu SR na % HDP

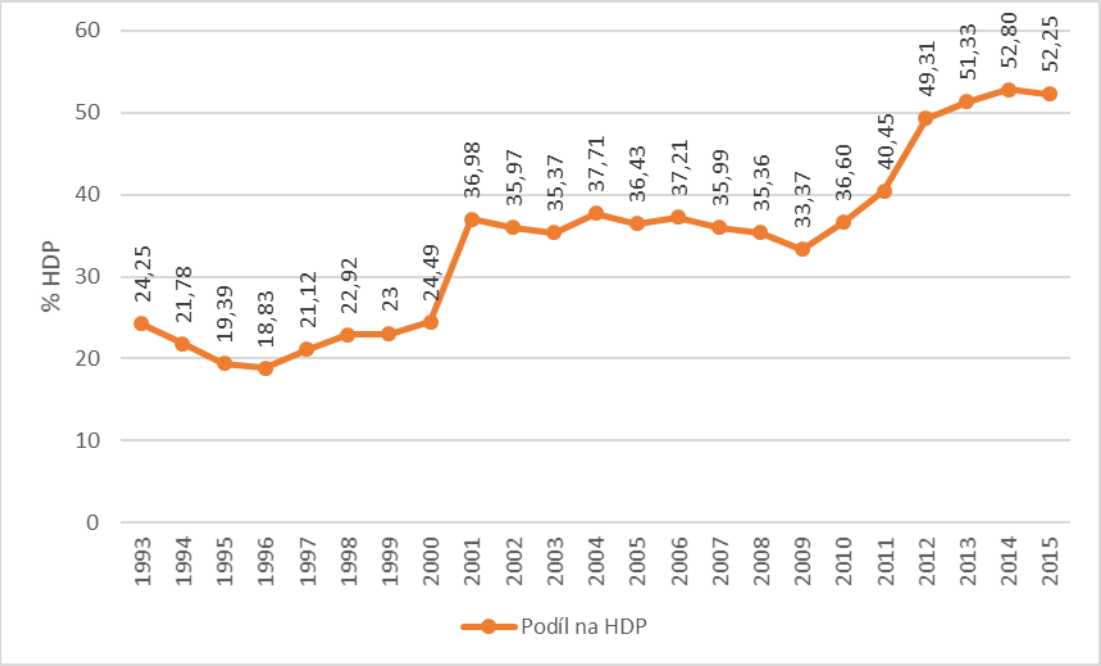

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí Slovenské republiky

4.6.2 Prognóza vývoje státního dluhu SR

Prvním krokem byl test stacionarity, byl realizován v programu NumXL a z výsledků vyplynulo, že data nejsou stacionární, tj. že nejsou v čase konstantní.

Stationary Test					
Test	**Score**	**P-Value**	**C.V.**	**Stationary?**	**5,0%**
ADF					
No Const	4,1	99,9%	-2,1	NEPRAVDA	
Const-Only	1,3	99,6%	-3,4	NEPRAVDA	
Const + Trend	-2,0	2,5%	-1,6	PRAVDA	
Const+Trend+Trend^2	-3,6	0,0%	-1,6	PRAVDA	

Dále pak bylo přikročeno k samotnému testu. Byla užita Box-Jenkinsova metodologie. Testovacím programem byl XLSTAT a byla zvolena funkce ARIMA (Autoregressive integrated moving average)

Na grafu č. 18 je zobrazena prognóza vývoje státního dluhu Slovenské republiky od roku 2016 do roku 2020. Nutno podotknout, že program pracoval pouze s daty v rozmezí 1993-2015, tudíž se výsledky a skutečnost mohou lišit.

Graf č. 18 – Prognóza vývoje státního dluhu Slovenské republiky

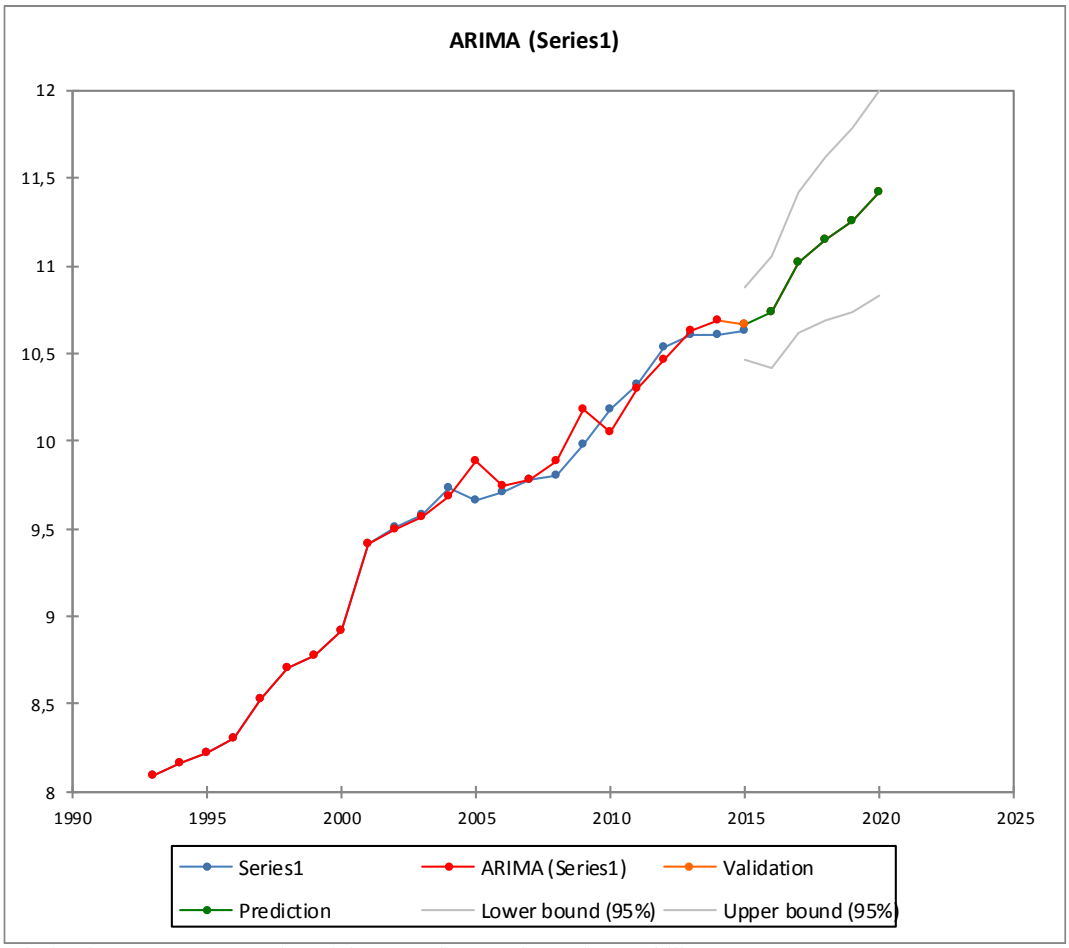

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Ministerstva financí Slovenské republiky

Z grafu č. 18 je zřejmé, že program předpověděl růst státního dluhu. Na rok 2016 předpověděl výši státního dluhu Slovenské republiky činící 45,78 miliard eur. V roce 2017 činila předpověď 61,155 miliard eur, v roce 2018 vzrostl na výši 69,775 miliard eur. V roce 2019 pak program předpověděl dluh činící 77,504 miliard eur. Roku 2020 by měla činit předpokládaná výše státního dluhu 90,656 miliard eur.

4.7 Komparace České a Slovenské republiky

Tato kapitola se zabývá vzájemnou komparací České a Slovenské republiky

4.7.1 Komparace příjmů

Na grafu č. 19 je znázorněna komparace příjmů a tempa růstu České a Slovenské republiky v letech 1993-2008, slovenská koruna byla převedena kurzem platným k 31. 12. 2008, kde 1 SKK = 0,893350 CZK

Graf č. 19 – Komparace příjmů České a Slovenské republiky 1993-2008

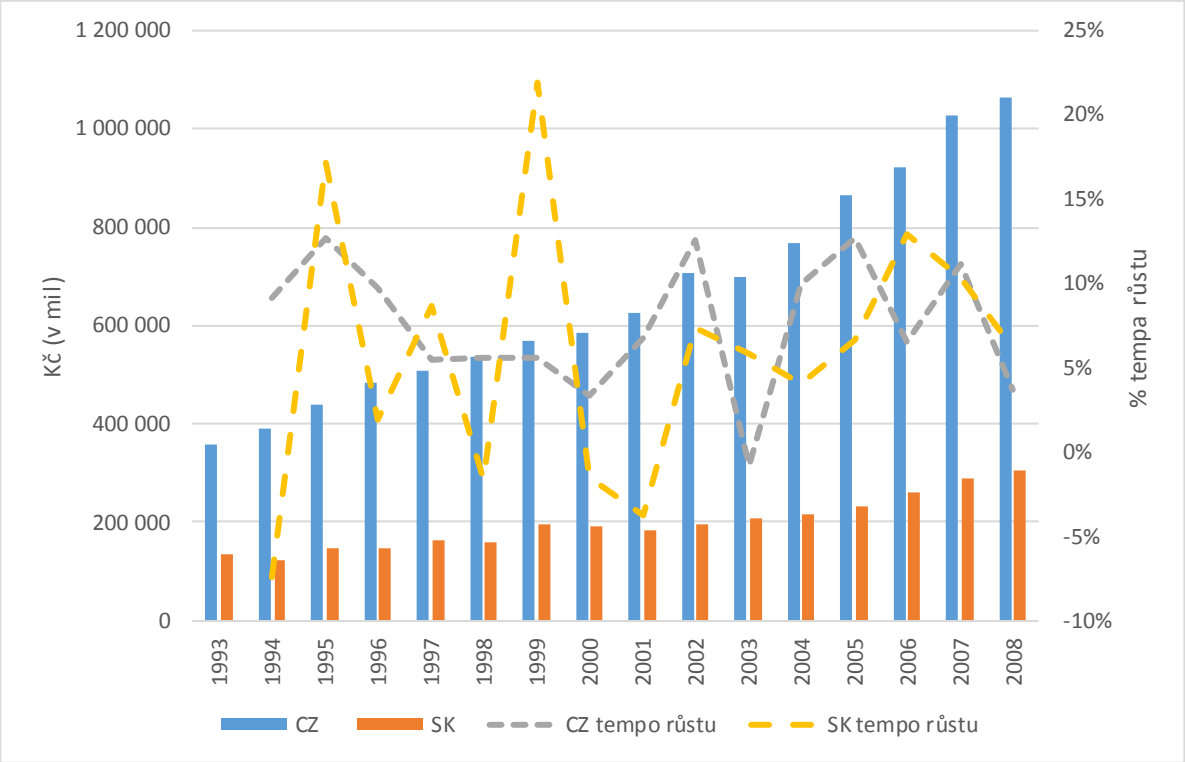

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Úřadu vlády Slovenské republiky, Ministerstva financí Slovenské republiky a Národní banky Slovenska

Příjmy České republiky byly již od počátku vzniku v roce 1993 větší nežli ty slovenské. Jak je z grafu č 19 patrné, příjmy České republiky měly rostoucí tendenci, která trvala až do roku 2002. Následujícího roku nastal mírný pokles příjmů a zpomalení tempa růstu. Od roku 2004 však příjmy začaly znovu růst. Stalo se tak po vstupu do Evropské unie. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2004)

Příjmy Slovenské republiky už od počátku kolísaly. Vysoké tempo růstu bylo zaznamenáno roku 1999, kdy činilo 21,87 %. Dlouhodobější růst slovenských příjmů započal až s rokem 2005, kdy nastal výrazný růst celé slovenské ekonomiky.

Na grafu č. 20 je znázorněna komparace příjmů a tempa růstu České a Slovenské republiky v letech 2009-2015, česká koruna byla převedena kurzem platným k 31. 12. 2008, kde 1 EUR = 26,930 CZK

Graf č. 20 – Komparace příjmů České a Slovenské republiky 2009-2015

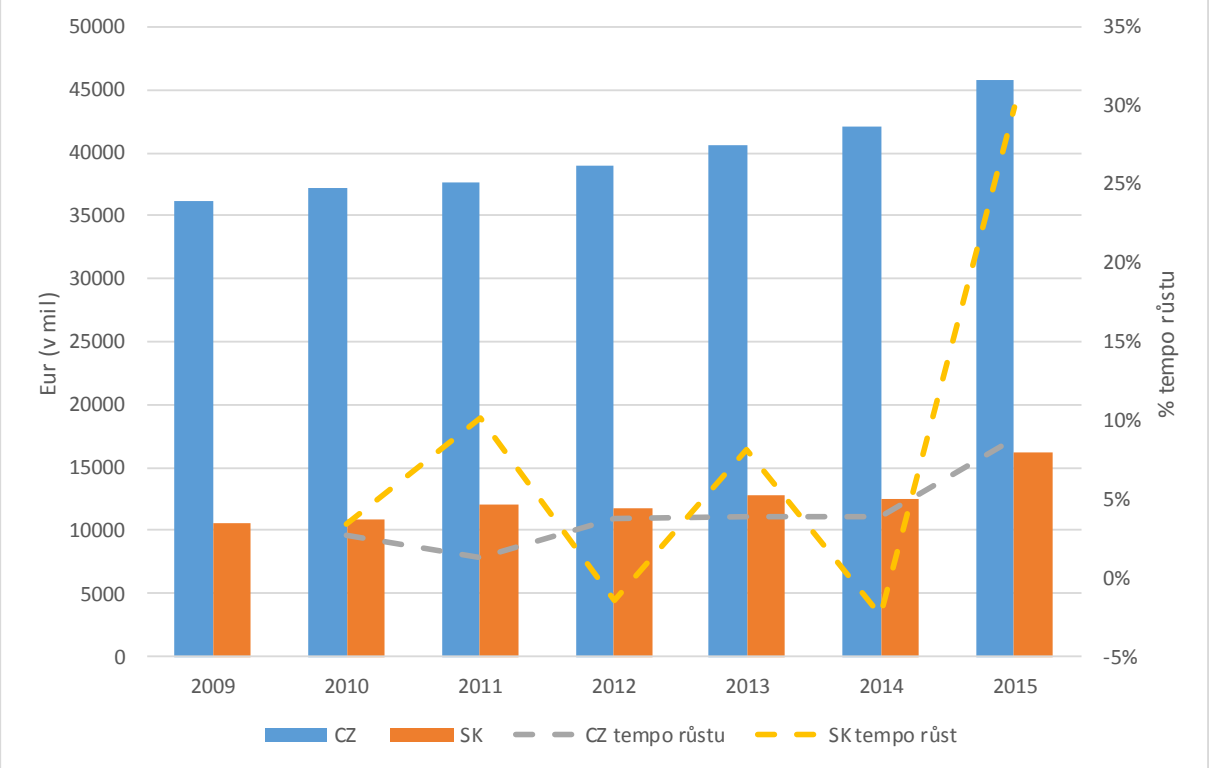

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Úřadu vlády Slovenské republiky, Ministerstva financí Slovenské republiky a Národní banky Slovenska

Roku 2009 zasáhla Českou republiku krize. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2009)

Došlo k výraznému snížení příjmů a prohloubení státního deficitu až na historické maximum (viz graf č. 3). Roku 2012 pak přišla další krize, projevy lze pozorovat na grafu č. 19 – podíly příjmů a výdajů na HDP se zvýšily, avšak díky opatřením fiskální konsolidace nebyly projevy nikterak závažné. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2012)

Krize se v roce 2009 nevyhnula ani Slovenské republice poklesly příjmy a byl zaznamenán prudký nárůst výdajů. V roce 2012, tedy během ekonomické recese, podíl příjmů na HDP poklesl (viz graf č. 21). (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2012)

Graf č. 21 – Komparace podílu příjmů a výdajů České a Slovenské republiky na HDP 1993-2015

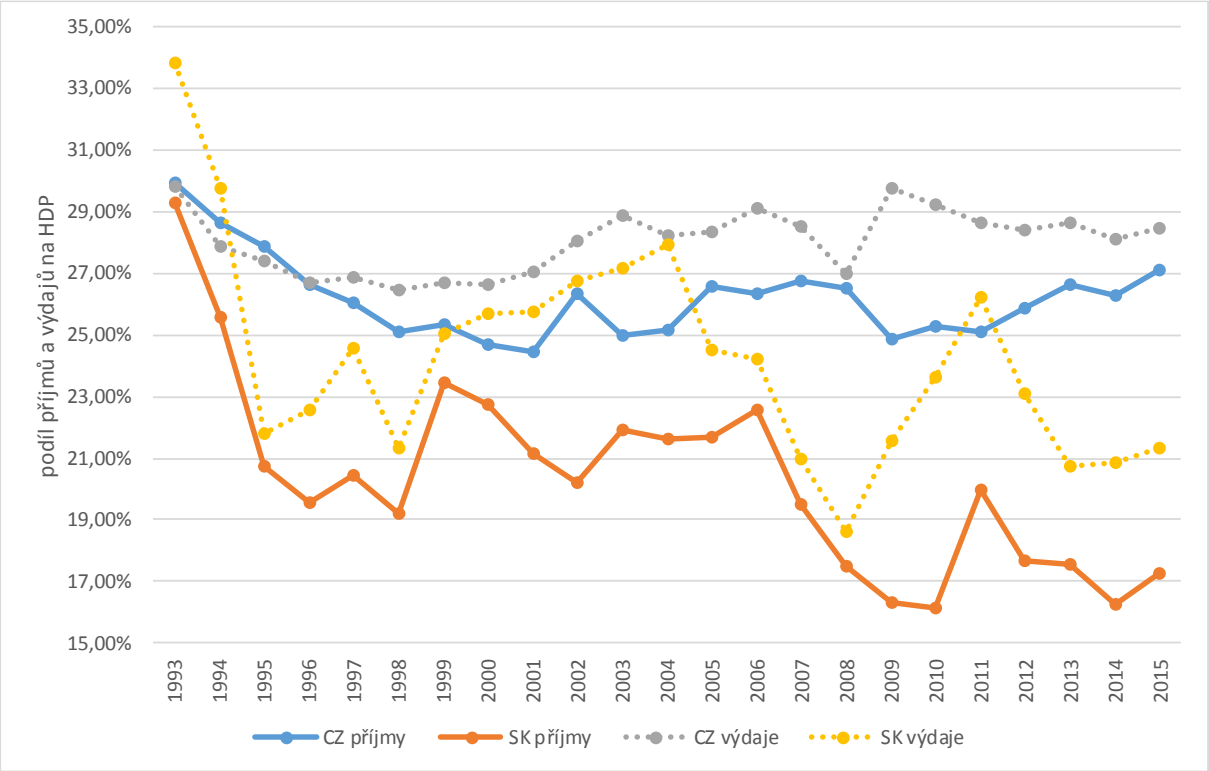

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Úřadu vlády Slovenské republiky, Ministerstva financí Slovenské republiky a Národní banky Slovenska

4.7.2 Komparace výdajů

Na grafu č. 22 je znázorněna komparace výdajů a tempa růstu České a Slovenské republiky v letech 1993-2008, slovenská koruna byla převedena kurzem platným k 31. 12. 2008, kde 1 SKK = 0,893350 CZK

Graf č. 22 – Komparace výdajů České a Slovenské republiky 1993-2008

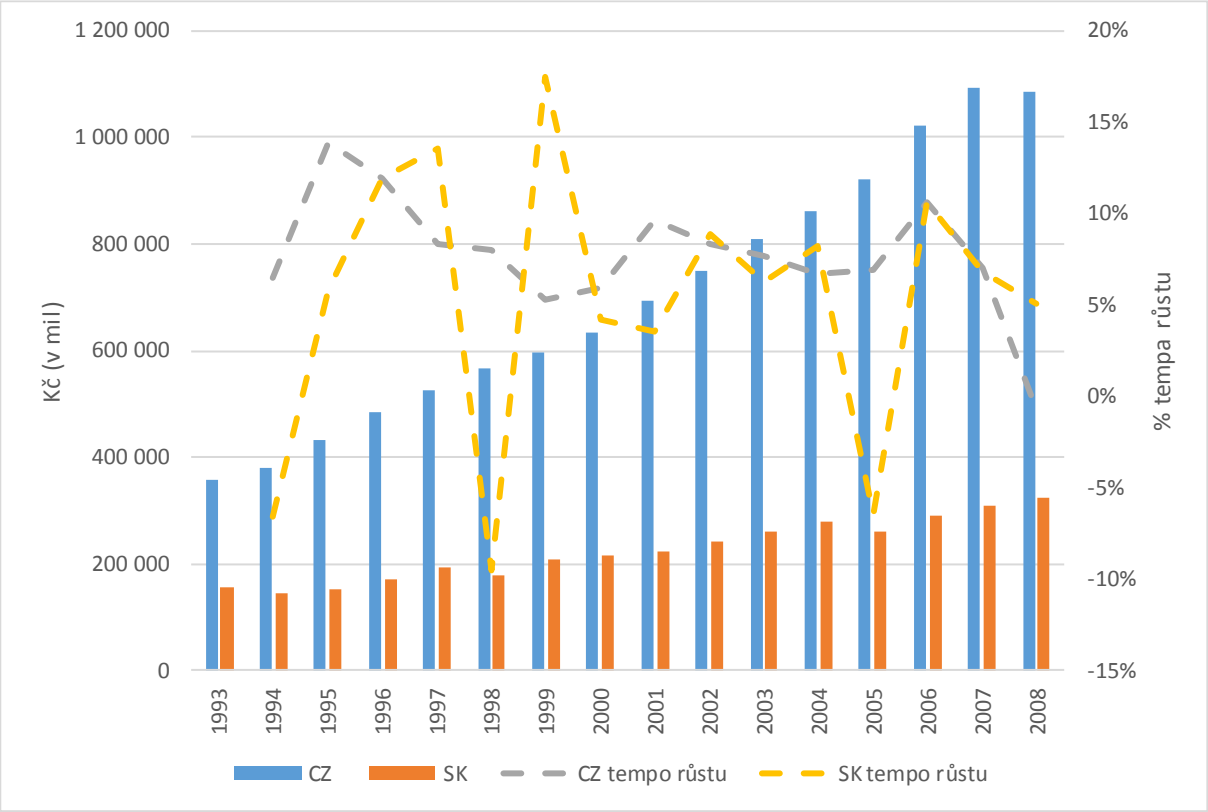

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Úřadu vlády Slovenské republiky, Ministerstva financí Slovenské republiky a Národní banky Slovenska

Výdaje českého státu mají rostoucí tendenci, trvající až do roku 2007. Na konci tohoto roku nastal mírný pokles podílu výdajů na HDP, jak lze vidět na grafu č. 21, stalo se tak z důvodu úsporných opatření a poklesu růstu celkových výdajů státního rozpočtu.

Výdaje Slovenské republiky po roce 1993 klesají, ale následujícího roku dochází k jejich opětovnému růstu. Roku 2004 došlo k výraznějšímu růstu výdajů. To pravděpodobně souvisí se vstupem Slovenské republiky do Evropské unie. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2004)

Na grafu č. 23 je znázorněna komparace výdajů a tempa růstu České a Slovenské republiky v letech 2009-2015, česká koruna byla převedena kurzem platným k 31. 12. 2008, kde 1 EUR = 26,930 CZK

Graf č. 23 – Komparace výdajů České a Slovenské republiky 2009-2015

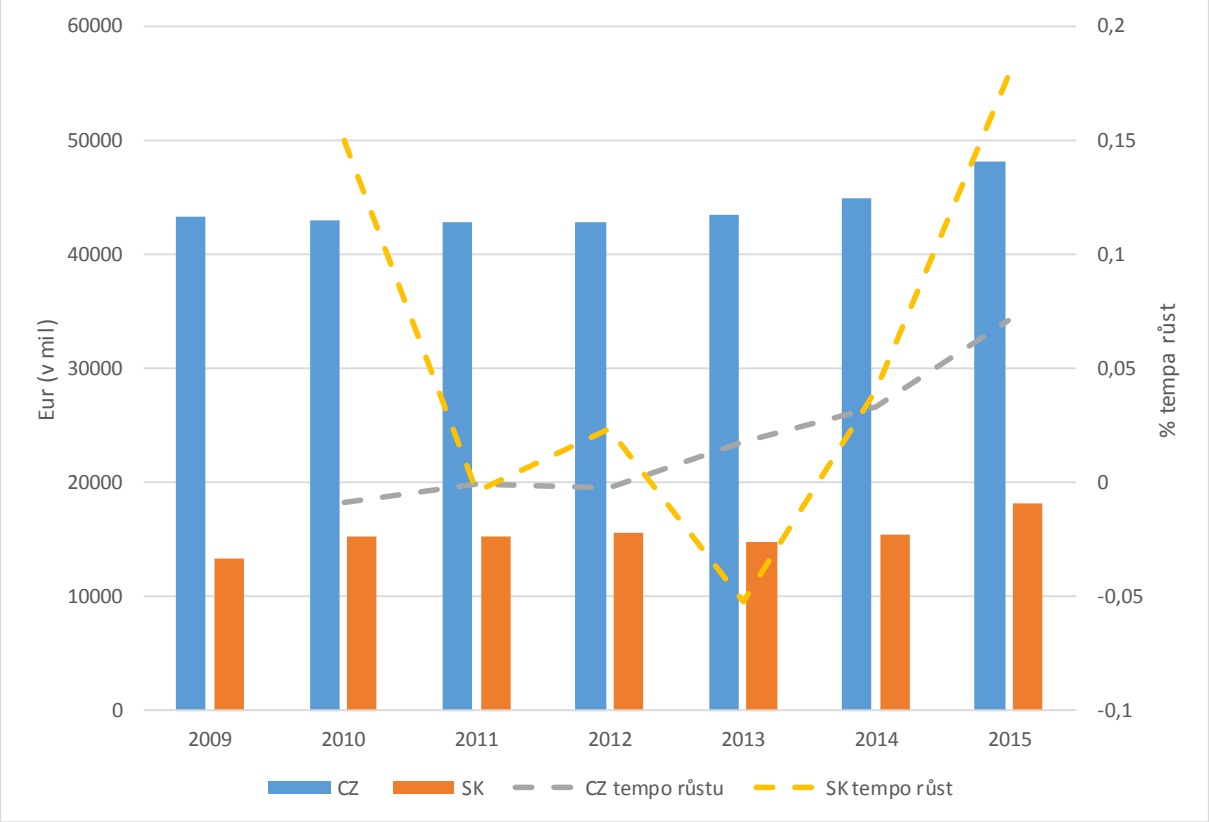

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Úřadu vlády Slovenské republiky, Ministerstva financí Slovenské republiky a Národní banky Slovenska

Roku 2009 nastává ve Slovenské republice krize. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2009)

Došlo k výraznému růstu výdajů a tím (spolu s přispěním malých příjmů) k prohloubení salda státního rozpočtu. Roku 2010 se saldo ještě více prohlubuje (viz graf č. 12). V roce 2015 pak dochází k nárůstu výdajů a zvýšení tempa jejich růstu.

Rok 2009 je i v České republice ve znamení finanční krize. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2009).

Následující roky výdaje rostly. Roku 2012 však Českou republiku postihla ekonomická recese, která však díky opatřením fiskální konsolidace nebyl nikterak závažný. Výdaje proto nepatrně vzrostly. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2012)

V roce 2013 klesly, od roku 2014 začaly znovu růst.

4.7.3 Komparace salda České a Slovenské republiky

Na grafu č. 24 je zobrazena komparace salda České a Slovenské republiky v letech 1993-2015.

Graf č. 24 – Komparace salda České a Slovenské republiky 1993-2015

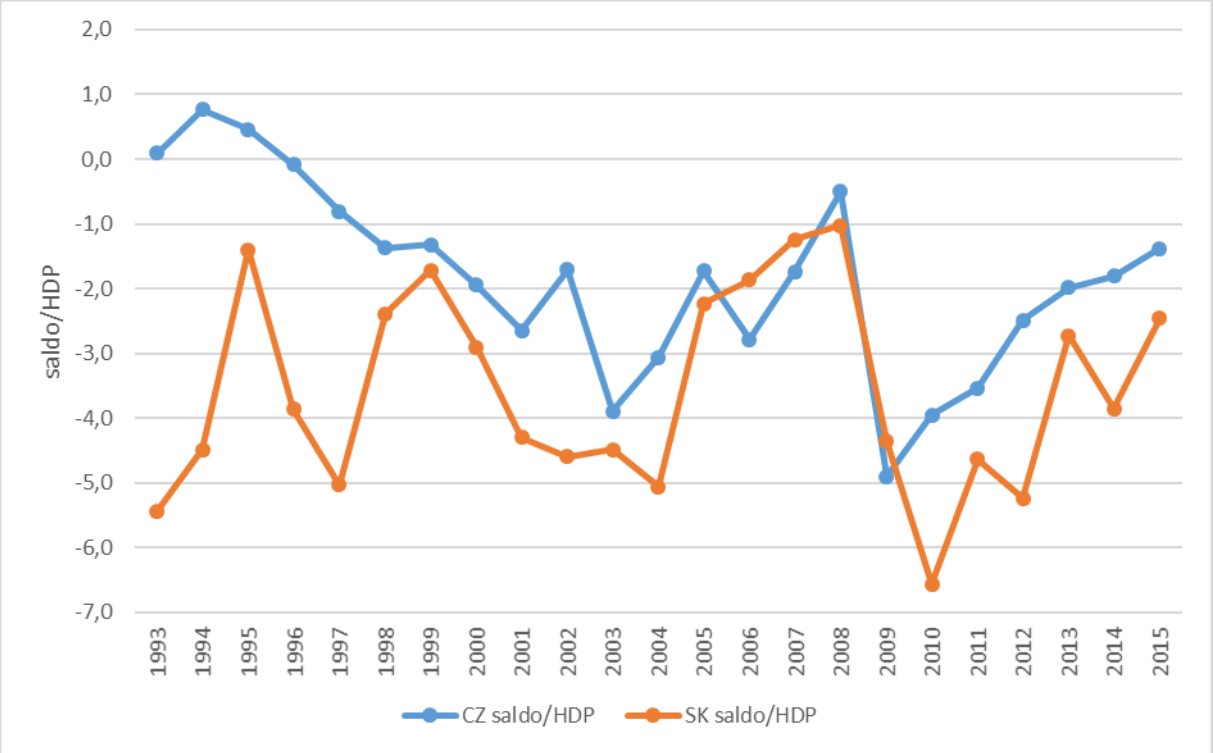

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Úřadu vlády Slovenské republiky, Ministerstva financí Slovenské republiky a Národní banky Slovenska

Po rozdělení Československa v roce 1993 byla Česká republika na rozdíl od Slovenské republiky v přebytku, postupně se však začalo saldo prohlubovat. Výrazný pokles nastal v letech 2002-2003. Další výraznou změnou byl přelom roku 2008-2009. Došlo zde k prohloubení deficitu. Stalo se tak v důsledku ekonomické krize, která Českou republiku postihla. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2009)

V roce 2012 přišla do České republiky krize druhá, avšak jak lze z grafu vidět, ta s sebou takové následky již nenesla, a to hlavně díky opatřením fiskální konsolidace. (MFČR, Státní závěrečný účet za rok 2012)

Slovenská republika naopak tak dobrý start jako Česká republika neměla. Svou působnost započala již se schodkem, který se však postupem času podařilo snižovat. Po roce 1995 však přišlo prohloubení, které se však po roce 1997 podařilo zmírnit. Od roku 1999 se schodek začal znovu prohlubovat. Zlom přišel s rokem 2004. Slovenská republika

vstoupila do Evropské unie a deficit se začal zmenšovat. (MFSR, Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2004)

Další výrazný propad nastal v roce 2009. Do Slovenské republiky dorazila ekonomická krize. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2009)

Druhá krize na Slovenskou republiku udeřila v roce 2012. Došlo k prohloubení deficitu ale ani zdaleka ne tak výrazně, jako během první krize. Následky se podařilo zmírnit díky opatřením fiskální konsolidace. (MFSR, Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2012).

4.7.4 Komparace prognózy vývoje státních dluhů

Na grafu č. 25 lze pozorovat prognózu vývoje státního dluhu České a Slovenské republiky v procentech HDP, v letech 2016-2020. Jako hodnota HDP byla pro každou zemi zvolena ta z roku 2015. Pro českou republiku byla zvolena 4 554,6 miliard Kč, pro Slovenskou republiku 76,5 miliard eur.

Graf č. 25 – Komparace prognózy vývoje státních dluhů ČR a SR

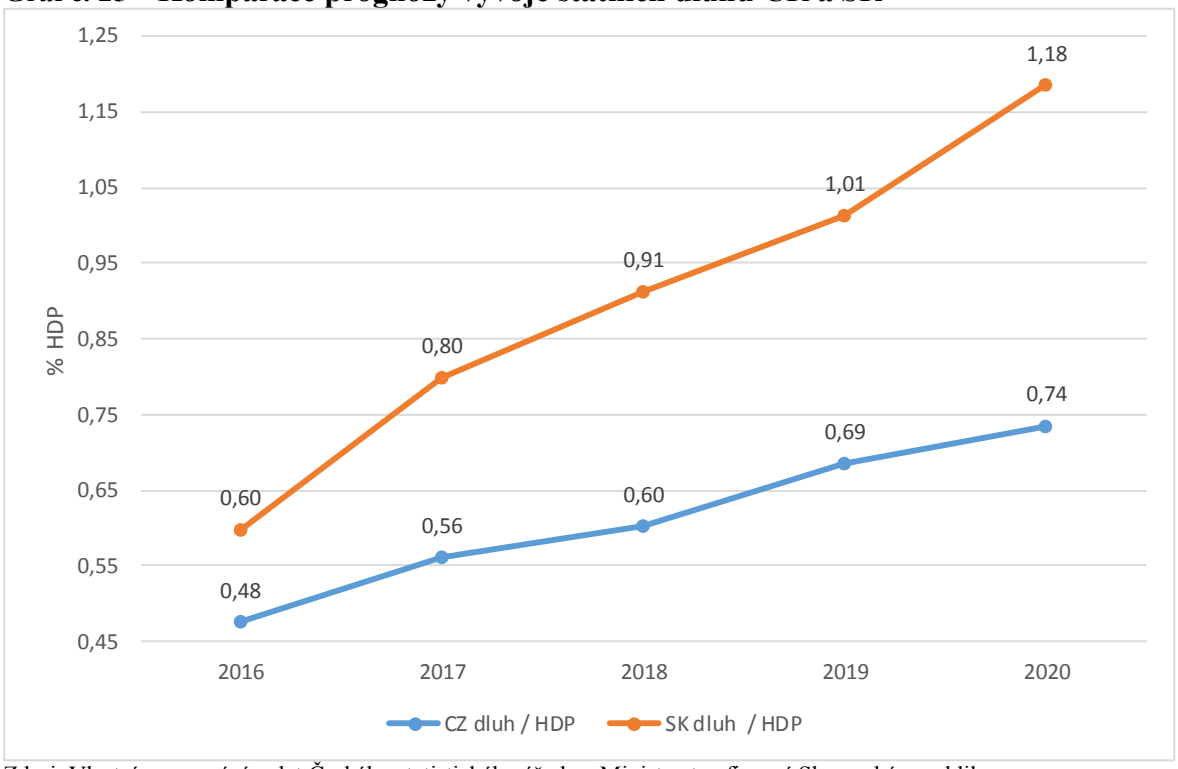

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Českého statistického úřadu a Ministerstva financí Slovenské republiky

Z grafu č. 25 vyplývá, že státní dluh obou republik poroste. Vzhledem k HDP si však lépe povede Česká republika, která by dle prognózy, měla roku 2020 činit 0,74 % HDP. Státní dluh Slovenské republiky by měl téhož roku činit 1,18 % HDP.

5 Závěr

Po rozpadu Československa v roce 1993 měla Česká republika dobrý začátek, dosahovala přebytku činícího 1,081 miliard Kč, následujícího roku dokonce její přebytek vzrostl na 10,449 miliard Kč. Posledním přebytkovým rokem se stal rok 1995. V roce 1996 bylo poprvé v historii nově vzniklého státu hospodaření deficitní. Následující roky se deficit prohluboval, stejně jako podíl státního dluhu na HDP. Výrazný propad přišel po roce 2008, kdy se projevila hospodářská krize a deficit státního rozpočtu České republiky dosáhl svého maxima, za celé sledované období – činil 192,395 miliard Kč. Podíl salda na HDP taktéž doznal svých maximálních historických hodnot – činil 4,9 % HDP. Následující roky deficit státního rozpočtu klesal. Recese z roku 2012 pak na státním deficitu neměla výraznějších projevů, hlavně díky opatřením fiskální konsolidace. Ke konci roku 2015 se pak deficit snižuje, důvodem může být vyšší tempo růstu příjmů nežli výdajů. Na konci roku 2015 činil deficit 62,805 miliard Kč, tj. 1,4 % HDP.

Vývoj obou deficitů byl odlišný, už jen z toho důvodu, že Slovenská republika svůj vývoj započala s deficitem činícím 23,012 miliard Sk, podíl deficitu na HDP činil 5,4 %. Následující dva roky se dařilo deficit snižovat. V roce 1996 však začal znovu růst a roku 1997 dosáhl 36,999 miliard Sk a činil 5 % na HDP. S příchodem hospodářské krize v roce 2008 začal deficit prudce klesat a v roce 2010 dosáhl svého historického maxima – 4,437 miliard eur, procentní podíl deficitu na HDP činil 6,6 %. Stejně jako u České republiky ani Slovenská republika nepocítila recesi z roku 2012 nijak výrazně. Ke konci roku 2015 se deficit státního rozpočtu snižoval, v důsledku vyššího tempa růstu příjmů. Na konci roku 2015 činil deficit 1,932 miliard eur, tj. 2,5 % HDP.

Na základě výše uvedených dat je možné konstatovat, že jakožto více deficitní rozpočet se jeví ten Slovenské republiky. Zároveň lze říci, že vlivem hospodářské krize došlo u obou států k prohloubení deficitního hospodaření.

Prognóza vývoje státního dluhu České republiky předpověděla na rok 2016 podíl dluhu činící 0,48 % HDP. V roce 2017 byl měl dosáhnout 0,56 % HDP. Roku 2018 by měl činit 0,6 %. V roce 2019 by se pak měl blížit hranici 7 %. Na rok 2020 byl pak předpovězen dluh činící 0,74 %.

Slovenský státní dluh by měl v roce 2016 činit 0,6 % HDP, v roce 2017 se očekává nárůst na 0,8 % HDP. Roku 2018 se již začíná blížit k 1 % HDP. Na rok 2019 bylo předpovězeno překonání hranice a dluh by měl dosáhnout 1,01 % HDP. Na konci roku 2020 byl pak statisticky stanoven na 1,18 % HDP.

Na základě výše uvedených dat je možné konstatovat, že prognóza vývoje státního dluhu je horší pro Slovenskou republiku, která by měla mít v roce 2020 státní dluh vyšší o 0,44 % HDP, než je ten český.

Největší množství finančních prostředků je v České republice alokováno na sociální věci a politiku zaměstnanosti. K roku 2015 to činilo 42,97 % všech výdajů státního rozpočtu, podobný podíl, konkrétně 43,24 % byl alokován i v roce 2010. Dalším odvětvím s nejvyšším počtem alokovaných zdrojů jsou služby pro obyvatelstvo, ty v roce 2015 činily 22,63 %. Třetím nejčastějším odvětvím je pak průmysl s 11,96 %.

Na základě výše uvedených dat je možné konstatovat, že odvětvím, ekonomiky, na které je alokováno nejvíce prostředků státního rozpočtu České republiky jsou sociální věci a politika zaměstnanosti.

Největší množství finančních prostředků je na Slovenské republice alokováno na průmysl, podíl činí 26,59 %. Roku 2010 bylo odvětvím, s nejvíce alokovanými zdroji, odvětví sociálních věcí a politiky zaměstnanosti, to však zaznamenalo roku 2015 pokles o 9,64 %. Druhým odvětvím s největším množstvím alokovaných zdrojů je všeobecná veřejná správa a služby, v roce 2015 činil podíl 20,99 % z celkových výdajů. Třetím nejčastějším odvětvím jsou pak sociální věci a politika zaměstnanosti, které činí 22,55 % z celkových výdajů státního rozpočtu Slovenské republiky

Na základě výše uvedených dat je možné konstatovat, že odvětvím, na které je z rozpočtu Slovenské republiky alokováno nejvíce finančních prostředků, je průmysl.

6 Seznam použitých zdrojů

BLAŽKOVÁ, Ivana. *Státní ingerence a podnikání: State interference and business*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. ISBN 978-80-7509-090-4.

BRČÁK, Josef. *Česká republika ve světle ekonomických teorií*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-369-8.

ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

DVOŘÁK, Pavel. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. V Praze: C.H. Beck, 2008. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-075-1.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.

KÚTIK, J.; LANGEROVÁ, P.: Verejný sektor (základné pojmy, charakteristika, financie, kontrola). Trenčín: FSEV, TnUAD, 2006. ISBN 80-8075-185-4.

OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

OCHRANA, František. Veřejný sektor a efektivní rozhodování. Praha: Management Press, 2001. ISBN 80-7261-018-X.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

ŠELEŠOVSKÝ, Jan a Robert JAHODA. *Veřejné finance v ČR a EU: distanční studijní opora*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2004. ISBN 80-210-3410-6.

Internetové zdroje

Ministerstvo financí ČR: Státní závěrečný účet za rok 2005 [online]. MFČR, 1996 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu/2005/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2005-1979>

Ministerstvo financí ČR: Státní závěrečný účet za rok 2006 [online]. MFČR, 2007 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu/2006/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2006-1986>

Ministerstvo financí ČR: Státní závěrečný účet za rok 2007 [online]. MFČR, 2008 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu/2007/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2007-2015>

Ministerstvo financí ČR: Státní závěrečný účet za rok 2008 [online]. MFČR, 2009 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu/2008/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2008-2030>

Ministerstvo financí ČR: Státní závěrečný účet za rok 2009 [online]. MFČR, 2008 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu/2009/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2009-2046>

Ministerstvo financí ČR: Státní závěrečný účet za rok 2010 [online]. MFČR, 2009 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu/2010/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2010-2059>

Ministerstvo financí ČR: Státní závěrečný účet za rok 2011 [online]. MFČR, 2010 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu/2011/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2011-2068>

Ministerstvo financí ČR: Státní závěrečný účet za rok 2012 [online]. MFČR, 2011 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu/2012/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2012-12306>

Ministerstvo financí ČR: Státní závěrečný účet za rok 2013 [online]. MFČR, 2012 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu/2013/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2013-17756>

Ministerstvo financí ČR: Státní závěrečný účet za rok 2014 [online]. MFČR, 2015 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu/2014/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2014-21750>

Ministerstvo financií SR: Návrh štátného závěrečného účtu SR za rok 2000 [online]. MFSR, 2001 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=3567>

Ministerstvo financií SR: Návrh štátného závěrečného účtu SR za rok 2001 [online]. MFSR, 2002 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=3564>

Ministerstvo financií SR: Návrh štátného závěrečného účtu SR za rok 2002 [online]. MFSR, 2003 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=3561>

Ministerstvo financií SR: Návrh štátného závěrečného účtu SR za rok 2003 [online]. MFSR, 2004 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=3558>

Ministerstvo financií SR: Návrh štátného závěrečného účtu SR za rok 2004 [online]. MFSR, 2005 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=4580>

Ministerstvo financií SR: Návrh štátného závěrečného účtu SR za rok 2005 [online]. MFSR, 2006 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=5299>

Ministerstvo financií SR: Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2006 [online]. MFSR, 2007 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=6189>

Ministerstvo financií SR: Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2007 [online]. MFSR, 2008 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=6871>

Ministerstvo financií SR: Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2008 [online]. MFSR, 2009 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=7302>

Ministerstvo financií SR: Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2009 [online]. MFSR, 2010 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=7803>

Ministerstvo financií SR: Návrh záverečného účtu verejnej správy SR za rok 2010 [online]. MFSR, 2011 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=7962>

Ministerstvo financií SR: Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2011[online]. MFSR, 2012 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=8229>

Ministerstvo financií SR: Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2012 [online]. MFSR, 2013 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=8940>

Ministerstvo financií SR: Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2014 [online]. MFSR, 2015 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=10231>

Ministerstvo financií SR: Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2015 [online]. MFSR, 2016 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=10750>

Ministerstvo financií SR: Koncepcia daňovej reformy v rokoch 2004-2006 [online]. MFSR, 2005 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=3995>

Ministerstvo financí ČR: Státní závěrečný účet za rok 2014 [online]. MFČR, 2015 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu/2014/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2014-21750>

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Společná česko-slovenská digitální knihovna – Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 1993 [online]. PSP ČR, 1994 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t0936_01.htm>

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Společná česko-slovenská digitální knihovna – Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 1994 [online]. PSP ČR, 1995 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t1692_01.htm>

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Společná česko-slovenská digitální knihovna – Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 1996 [online]. PSP ČR, 1997 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t018500a.htm>

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Společná česko-slovenská digitální knihovna – Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 1997 [online]. PSP ČR, 1998 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=9&CT1=0>

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Společná česko-slovenská digitální knihovna – Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 1998 [online]. PSP ČR, 1999 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=201&CT1=0>

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Společná česko-slovenská digitální knihovna – Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 2001 [online]. PSP ČR, 2002 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=11&CT1=0>

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Společná česko-slovenská digitální knihovna – Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 2002 [online]. PSP ČR, 2003 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=315&CT1=0>

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Společná česko-slovenská digitální knihovna – Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 2003 [online]. PSP ČR, 2004 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=651&CT1=0>

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Společná česko-slovenská digitální knihovna – Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 2004 [online]. PSP ČR, 2005 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=966&CT1=0>

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 2015 [online]. PSP ČR, 2016 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=91328>

Spider Financial: Augmented Dickey-Fuller (ADF) Stationary Test [online]. Spider Financial [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <https://support.numxl.com/hc/en-us/articles/216471363-Augmented-Dickey-Fuller-ADF-Stationary-Test>

Štatistický úrad Slovenskej republiky: Štatistická ročenka Slovenskej republiky 1994 [online]. ŠÚ SR, 1995 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <ftp://193.87.31.84/c009999/Statisticka_rocenka_Slovenskej_republiky_1994.pdf>

Štatistický úrad Slovenskej republiky: Štatistická ročenka Slovenskej republiky 1995 [online]. ŠÚ SR, 1996 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <ftp://193.87.31.84/c012681/Statisticka_rocenka_Slovenskej_republiky_1995.pdf>

Štatistický úrad Slovenskej republiky: Štatistická ročenka Slovenskej republiky 1996 [online]. ŠÚ SR, 1997 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/wps/portal/736d2634-28bb-42aa-b03e-e53c264b8c51/!ut/p/b1/jVHXcptAFP0Wf4DMUkR5BAkQbRFsMfDiUUUsIDAqlK-P7Hgyk8lEyX3ah3P2NC7jEi47b-5FvrkWzXlTcS6XFdv6td_Vr-CVF1RFlgReUjVBfLw5ylJJW6pObjvx-xIFFuIvWyjsIVzZrUilpi1Ba67YdVDU5Bz3inhIbuVtn_ZzSWuYGuN7MfqwzFswzoujwQcsRUqz7sgHrDQfhGFObo5blFuhtOdopVvWudOTiyy4ezZRiyRUdvPbhq987OgbVkYV3C9amp w2Az28LZWLAXIpTDHFtS8UbncUMos_GbNysORZl0fHuzaziQk3uFqxw1o4z3o5C7fdLII6 _ui9z_x51WwfTVAgvUdM7RsP1T1hNIIov_va0cdBR5GqrClOnBGprU9T3jPn0De7EDjqh2-C68cVrQMfAQiPa0T3xNCX2_5oN1zKZZnyHimOahi8DoAyXwLHJcvIRhoPPIHDXPIQRm xsnamcYjZFIiwvQ8ACAeC3EZkdgtjyMIxhwIyQJ4CHRBICBt1LmQtwj9d7Gj8EjVCzDtXn wJn8V0EJPADpA7Cw9ZWk-ACovj0Hjr4isRaJYriUvvh6FEXIpxTYVLCAI_I2gIQAECvP-UAX_4__y6AKYxM4WF_bsSs9DM6_-E_s_eSDv5wOfs__5_dv34WDLvTGshn3izVdJj0e23CCOtSqlF8sTnC8nANcTiG2CO8trqG_q2-xkQ5wyvwAOxO8mvylPHmAkQGVE8HY6fGVQohpCJkzoa3rQJYQY97uSrc41K27Obv1w ZilVSZvm3jwKqjtinEwdc-6DGL_8vKd7Ul5_9j2jcue1o_lb8Cz-b4AT_qFq6Y-cG2tivW9Jo-7-3K86vWXlx8YAUBg/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/>

Štatistický úrad Slovenskej republiky: Štatistická ročenka Slovenskej republiky 1997 [online]. ŠÚ SR, 1998 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/wps/wcm/connect/130348e6-5a30-4d75-b5be-

e6a22edcbc8c/Statisticka_rocenka_Slovenskej_republiky_1997.zip?MOD=AJPERES&attachment=true&CACHE=NONE&CONTENTCACHE=NONE>

Štatistický úrad Slovenskej republiky: Štatistická ročenka Slovenskej republiky 1998 [online]. ŠÚ SR, 1999 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/wps/wcm/connect/f6750f4b-08b8-4340-a22f-d7d7e94ed864/Statisticka_rocenka_Slovenskej_republiky_1998.zip?MOD=AJPERES&attachment=true&CACHE=NONE&CONTENTCACHE=NONE>

Štatistický úrad Slovenskej republiky: Štatistická ročenka Slovenskej republiky 1999 [online]. ŠÚ SR, 2000 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/wps/portal/424ef172-7ee7-4450-8b62-c898825a808f/!ut/p/b1/jVHZkppAFP0WP4ChWRR4REAEmmZrWuBlClyQTVAcEb4-zGQqValUTO7Tra5z-p6FTuiITi7po8jTe9Fe0po26aTImrdh37yBN4YVhRXPMrwosdy806SMeUkVjVw3_Hc1sDeNlBaNYDfNrQyzggq7ij1r2_L-FMTo4g8Cd4w-qo9DPBFeaksR40cxQlTlWZruzWhkkvaqUZSaMnqenFJKxa0GFSXrdstuffTOucH2YqxR22vk9PBhKgd-f-2W0W4TsFZV2-dyqglf-FrUwrxtXKFXQM47MSZZZUpx0FNJRXYhx0dh1q5OyKIcV0g8j-mccI9iITsJ8FaZ9aMepN0gp9an_7xuszkJAvh3rxSH1gqaISyJh4L8AaUTxPaNBKLgEhwZYyB2kMSMpS0R1G4OMMQr1MD9eg9cGwYAoZMbkEO4ltVsOOktHdNJIrx7giGu14wMgLBUgWGGqqcHEgMslsZ0NB8OyrEzpmryy8l72lWN7MnjQElcjKMIYe2JDgoTqMYEKpbtYTDYqonuqjIEyHUPxP882HSVhT4LTlZ_PciDGRDPAEWXt7wAARChvgSGvA19yeM4R-W_-LLneQEkBOiE3QCDY3SAwhAAX3jNBzL3f_xfAkXka8DAsqv7Jj8LXH7xX8j7yQd_GRn87v_P73ffgYObY41VOx4Ul6jRgMfOmZCMpDpmFOWMxv5i42py8CZkLOXuwH3z4a_jp41NE2MbIMlgMAAMM4XzW-Tdw3y0pbmUmwJ6VR5x5g29VuL1sttXZnFsOjO9mM1xTcV1sspa_2nVSNoX41OTqXxDWfli8e3tRXj_6HZHJy_jx6tvwKv6vgAv8kXbtjnSXSNyzaMJ53nAlb8d5MXiB9OKdtY!/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/>

Štatistický úrad Slovenskej republiky: Databáze SLOVSTAT – HDP podla zložiek výdavkov [online]. ŠÚ SR, 2017 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.statistics.sk/pls/elisw/MetaInfo.explorer?obj=34&cmd=go&s=1003&sso=3&so=81>

XLSTAT: Fit an ARIMA model to a time series in Excel [online]. XLSTAT, 2017 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <https://help.xlstat.com/customer/en/portal/articles/2062242-fit-an-arima-model-to-a-time-series-in-excel?b_id=9283>

7 Přílohy

Příloha č. 1 - Schéma rozpočtového procesu, zdroj: PSP ČR

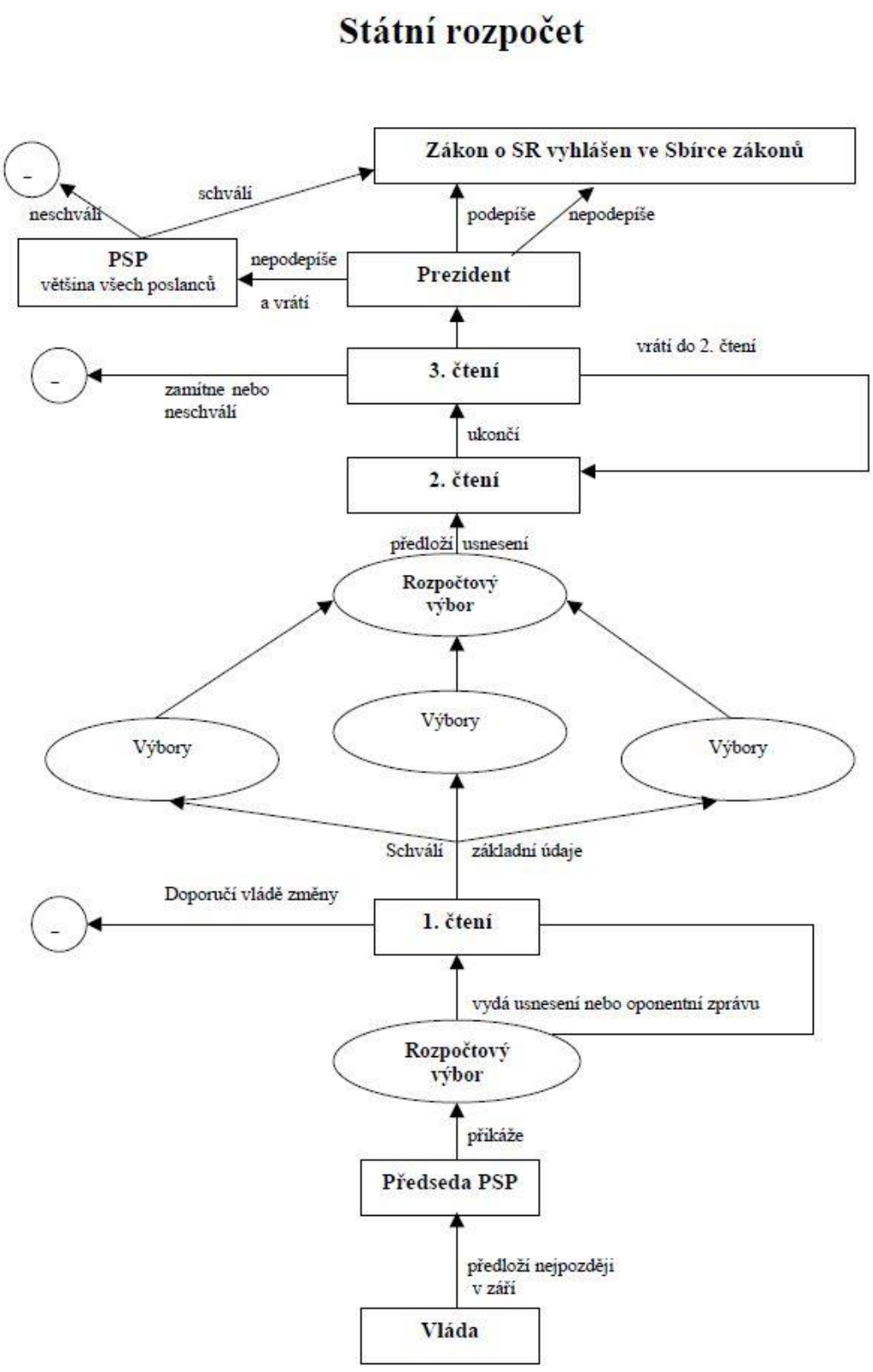

Příloha č. 2 – Struktura výdajůSlovenské republiky v roce 2010 a 2015

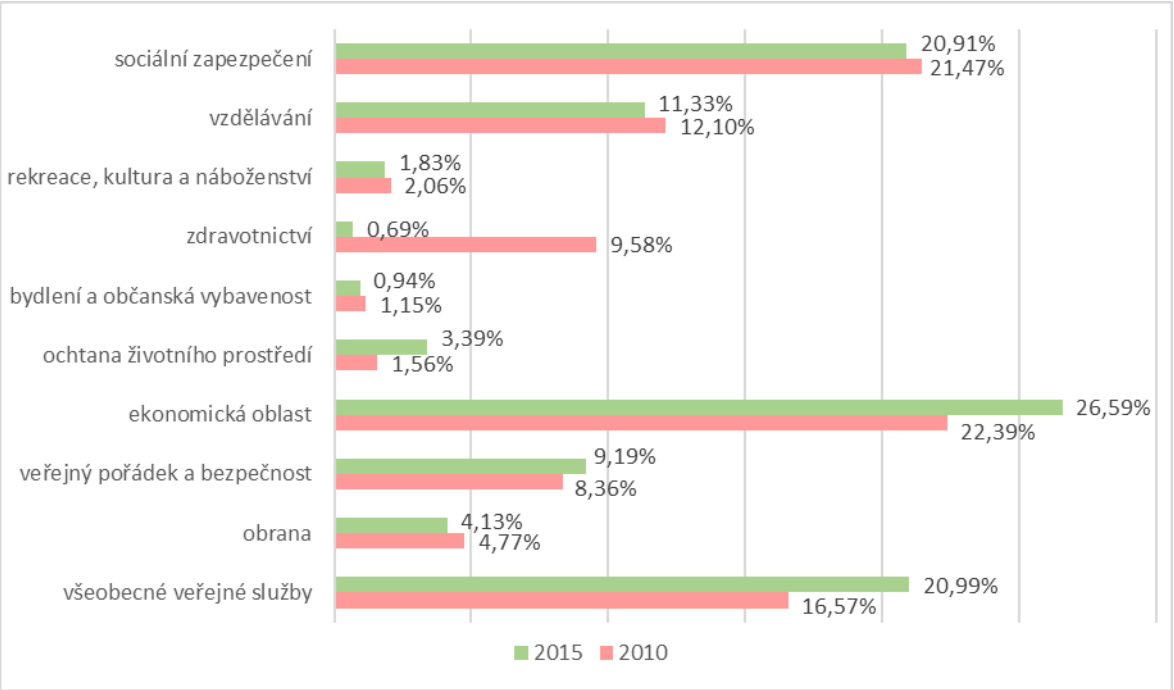

Zdroj: Vlastní zpracování z dat MFSR